

รายงานการประชุมรัฐสภา
ครั้งที่ ๗/๒๕๑๓ (สามัญ)
วันพุธที่ ๑๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๓
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๕ นาฬิกา

ประธานรัฐสภา : วันนี้มีสมาชิกมาร่วมการประชุม ๒๘๙ คน ครบองค์ประชุมแล้ว

ข้าพเจ้าจะได้ดำเนินการประชุมต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุมสำหรับวันนี้ ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช . . . นายบุญเย็น วอทอง กับพวก เป็นผู้เสนอ

(สำเนา)

วันที่ ๒๓๒/๑๓ วันที่ ๒๕ ม.ค. ๑๓

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

พรรคแนวประชาธิปไตย

๒๕ มกราคม ๒๕๑๓

เรื่อง เสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช

ข้าพเจ้าขอเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช . . .
ฉบับนี้มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอที่ประชุมสภาผู้แทนพิจารณาในสมัยประชุมนี้ ได้แนบบันทึก
หลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติมาพร้อมกับหนังสือนี้ด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ)

บุญเย็น วอทอง

(นายบุญเย็น วอทอง)

สำเนาถูกต้อง

สมศรี พิมพ์

แทน

(สำเนา)

บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบ
ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช

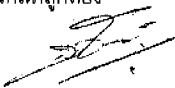
หลักการ

เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๑

เหตุผล

เพื่อให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำเนาถูกต้อง

สมศรี พิมพ์

 ทาน

(สำเนา)

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช

โดยที่เห็นเป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๑ รัฐธรรมนูญนี้ให้เรียกว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช”

มาตรา ๒ ให้ใช้รัฐธรรมนูญนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๓ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการพูด การเขียน การพิมพ์ และ
การโฆษณา

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำได้ก็แต่โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อคุ้มครองเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือเพื่อหลีกเลี่ยงภาวะคับขัน หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความเสื่อมทรามทางจิตใจของเยาวชน

การปิดโรงพิมพ์ หรือห้ามทำการพิมพ์หรือบันรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ด้วยประการ
อื่นใด จะกระทำมิได้

การให้เสนอเรื่อง หรือข้อความในหนังสือพิมพ์ไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนโฆษณาจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม หรือ

ในระหว่างเวลาที่มีพระบรมราชโองการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศใช้กฎอัยการศึก แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งได้ตราขึ้นตามความในวรรคสอง

การให้เงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นอุดหนุนหนังสือพิมพ์ที่เอกชนเป็นเจ้าของรัฐจะกระทำมิได้”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความใน (๒) แห่งมาตรา ๘๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๒ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๒ เมื่ออายุของสมาชิกผู้แทนสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ยายุของสมาชิกผู้แทนสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งต้องกำหนดวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๔ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๔ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนเริ่มแต่วันถัดจากเลือกตั้ง”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๙ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓๙ รัฐมนตรีจะเป็นข้าราชการประจำในขณะเดียวกันมิได้

รัฐมนตรีจะเป็นผู้จัดการ กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน หรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การของเอกชนซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อการค้ามิได้”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๐ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๐ รัฐมนตรีผู้มีได้เป็นสมาชิกแห่งสภา ย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมวุฒิสภา หรือสภาผู้แทน หรือในที่ประชุม

ร่วมกันของรัฐสภาได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

เอกสิทธิที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๕ให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม"

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๑ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๑๔๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา และต้องได้รับความไว้วางใจก่อน

การลงมติให้ความไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีนั้น ให้รัฐสภากระทำหลังจากการแถลงนโยบายและการอภิปรายซักถามสิ้นสุดลงแล้ว"

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๓ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๑๔๓ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) รัฐสภาไม่ให้ความไว้วางใจตามมาตรา ๑๔๑

(๒) รัฐสภาลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๒๗

(๓) สภาผู้แทนสันอายุหรือมีการยุบสภาผู้แทน

(๔) คณะรัฐมนตรีลาออก

(๕) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๔๔ ให้คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งอยู่ในตำแหน่ง เพื่อดำเนินงานไปจนกว่าจะตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นใหม่"

(ลงชื่อ) ๑. บุญเย็น วอทอง

๓. สนั่น ชีระศรีโชติ

๕. ไชแสง สุกใส

๗. สมคิด ศรีสังคม

๙. อนันต์ ภักดิ์ประไพ

๑๑. ทองมาก จันทะลือ

๑๓. อาทิตย์ สุภาไชยกิจ

๒. ไพฑูรย์ เครือแก้ว

๔. ส. ทองรุ่งโรจน์

๖. มีเดช วรสีหะ

๘. ยิ่ง สิทธิธรรม

๑๐. สถาปนีย์ ศิริพันธ์

๑๒. สะดวก เชื้อบุญมี

๑๔. ดิลก บุญเสริม

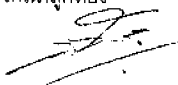
๑๕. สุนนา นิตยสุทธิ
๑๗. แคล้ง นรปติ
๑๙. ประภาส อินทรกำแหง
๒๑. อำ ร่องเงิน
๒๓. สุรินทร์ มาศดิตถ์
๒๕. ไหญ่ คุวิตชาติ
๒๗. ศิระ ปัทมาคม
๒๙. พล.ท. บุศรินทร์ ภัคดีกุล
๓๑. สัมพันธ์ ณ ตะกั่วทุ่ง
๓๓. ร.อ. สมบูรณ์ ไพรินทร์
๓๕. พล.ต.ต. ชุนพันธ์รักษ์ราชเดช
๓๗. ทหาร ขำหิรัญ
๓๙. ณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม
๔๑. บุญเรือง กิจกล้าสวล
๔๓. สมบุญ ศิริธร
๔๕. มนัส สุวรรณรัตน์
๔๗. ไถง สุวรรณทัต
๔๙. พิชัย รัตตกุล
๕๑. เสริม จินาสวัสดิ์
๕๓. แนบ ผ่องแผ้ว
๕๕. ชอบ ภารา
๕๗. ทรงธรรม ปัญญาดี
๕๙. ประยูร จอประยูร
๖๑. ผ. เปรมมณี
๖๓. นิสิต เวทย์ศิริยานันท์
๖๕. เสนาะ รักธรรม
๖๗. ชาย สัจจะ

๑๖. ชิต เวชประสิทธิ์
๑๘. ไพบุลย์ มัธวิมาลย์
๒๐. สว่าง ตราชู
๒๒. ทองดี อีสราชีวิน
๒๔. พ. สิทธิธรรม
๒๖. ดำรง ลัทธพิพัฒน์
๒๘. จ่างง แก้วปลั่ง
๓๐. ชวน กิตติวรพันธ์
๓๒. บุญเกิด หิรัญคำ
๓๔. พล.ร.อ. สวัสดิ์ ภูติอนันต์ ร.น.
๓๖. ชุนทอง ภูผิวเดือน
๓๘. ร.ต.อ. สุรัตน์ ไอลถานุเคราะห์
๔๐. พล.ร.อ. หลวงชลธารพณีไกร ร.น.
๔๒. แกม นุชเจริญ
๔๔. ประสิทธิ์ ประจันนวล
๔๖. คล้าย ละอองมณี
๔๘. ป. บุรณชนิด
๕๐. ส. ดวงใจเอกราช
๕๒. วิชัย เสวงมาดย์
๕๔. เกษม บุญศรี
๕๖. เล็ก นานา
๕๘. ชวน หลีกภัย
๖๐. วิฑูร เลิศสุนทร
๖๒. ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช
๖๔. ธรรมบุญ เทียนเงิน
๖๖. วรศักดิ์ นิมานันท์
๖๘. เสาวนีย์ ชัยวิรัตน์

๖๙. สมพร จรีมาศ
 ๗๑. เสมอ อัครปรีดี
 ๗๓. อุทัย พิมพ์ใจชน
 ๗๕. บุญเท่ง ทองสวัสดิ์
 ๗๗. สวัสดิ์ สุมาลัยศักดิ์
 ๗๙. บุญเรือง ชุ่มอินทรจักร ผู้เสนอ

๗๐. เกียรติ นาคะพงษ์
 ๗๒. ไกรสร ตันติพงศ์
 ๗๔. อินทรหล่อ สรรพศรี
 ๗๖. มนัส สุวรรณทัต
 ๗๘. เสรี แพทย์ศรีวงศ์

สำเนาถูกต้อง

สมศรี พิมพ์

 ทาน

ประธานรัฐสภา: ก่อนที่จะให้คุณบุญเย็น วอทอง อภิปราย ข้าพเจ้าขอชี้แจงต่อที่ประชุมนี้ว่า เมื่อวันพุธที่ ๙ กันยายนนั้น ณ ที่นี้ ญัตติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ของหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช กับพวก เป็นผู้เสนอนั้นได้ตกไปแล้วก็มีอยู่ ๒ มาตรา คือ มาตรา ๓๓ กับมาตรา ๑๓๔ ที่นี้ปรากฏว่า มาตรา ๓๓ นี้ ข้า อย่างเดียวกันกับของคุณบุญเย็น วอทอง ก็เป็นอันว่าไม่มีทางที่จะอภิปรายได้ต่อไป ส่วนมาตรา ๑๓๔ นั้น ไม่มีความซ้ำกันเลย ก็อนุมัติให้อภิปรายได้ เชิญ

นายทองดี อิสราชีวิน สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่): อยากจะเรียนถามท่านประธานว่าญัตติของคุณแคล้ว นรปติ เป็นเพราะเหตุใดถึงไม่บรรจุในระเบียบวาระ

ประธานรัฐสภา: ตกไปแล้ว ก็คุณไม่ไปตามเลขาธิการรัฐสภานี่ ข้าพเจ้าแทงหนังสือไปแล้ว

นายทองดี อิสราชีวิน สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่): วันก่อนดูเหมือนคุณแคล้ว สงสัยว่าจำนวนสมาชิกนะ ที่เขาเซ็นลงไปครบอยู่แล้ว และที่นี้ข้าพเจ้าก็ได้ถามเจ้าตัว เจ้าตัวเจ้าของญัตติเขาก็บอกว่า ครบจริง ๆ ที่นี้อยากจะให้ทางสภาได้ชี้แจงหรือมิฉะนั้นก็ขอถามเจ้าของญัตติว่าเป็นเพราะเหตุใด

ประธานรัฐสภา: นี้คุณ ให้ท่านเลขาธิการรัฐสภาชี้แจง ข้าพเจ้าก็ได้ส่งไปเรียบร้อยแล้วเชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาชี้แจงให้ฟังหน่อย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): สำหรับร่างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ของคุณแคล้วนั้น โดยเหตุที่ผู้เสนอร่วมมาแต่แรก ๗๗ นายจริง แต่มีท่านผู้หนึ่งพ้นจากตำแหน่งไป เพราะศาลสั่งว่าการเลือกตั้งเป็นโมฆะ และอีกท่านหนึ่งคือ คุณสะเดก เชื้อบุญมี ได้เซ็นชื่อซ้ำ ๒ แห่ง จำนวนผู้ร่วมเสนอจึงไม่ครบตามรัฐธรรมนูญ

นายแคล้ว นรปติ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น): ท่านประธานเป็นอย่างนั้นะครับ ผมเห็นว่าญัตติของผมก็ครบอยู่ กล่าวคือว่าตามรัฐธรรมนูญนั้นต้องหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งสองสภา ถ้าหนึ่งในห้า จำนวนสมาชิกสภาผู้แทน ๒๑๔ คน แล้วก็สมาชิกวุฒิสภาอีก ๑๖๔ คน เมื่อเอา ๕ ทารแล้วก็ได้ ๗๖ คน แต่ที่นี้มีเศษอยู่ เศษนี้ไม่มีข้อบังคับบัญญัติไว้ว่า ถ้าเศษแล้วจะให้ทำอย่างไร มีแต่ใช้กฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่ง คือมีรัฐธรรมนูญอยู่มาตราหนึ่งว่าจำนวนสมาชิกวุฒิสภานั้นให้มี หนึ่งในสี่ของสภาผู้แทน ถ้ามีเศษให้ปัดทิ้ง อันนี้ไม่มีข้อบังคับ เราก็

ควรจะมาใช้ข้อบังคับที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง ถ้าไม่มีข้อบังคับ จริงอยู่ข้าพเจ้าได้ ๗๖ คน จริงอยู่ผมรับว่า นายสะดวก เชื้อบุญมี นี่แก่เข็นช้า และอีกท่านหนึ่งนายเสมอ อัครปรีดีนี้ ถูกศาลพิพากษาให้ขาดจากความเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทน จังหวัดร้อยเอ็ด แต่ทว่าอย่างไรก็ตาม ผมก็ได้หาคนมาเข็นครบแล้ว ในขณะที่ผมได้ยื่นญัตตินั้น ผมได้ ๗๖ คน แล้ว ๗๖ คนนั้นต้องถือว่าสมบูรณ์ในเมื่อนายเสมอ อัครปรีดี นั้นมาถูกคำพิพากษายกฟ้องนั้น ผมก็หาคนมาเข็นญัตติแล้ว.....

ประธานรัฐสภา : นี่ ๆ

นายแคล้ว นรปติ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) : ผมยังยืนยันอยู่ว่า.....

ประธานรัฐสภา : เดียว ๆ คุณจะไปยืนยันอย่างไร ๗๖ เอา ๕ คุณซิ มันได้เท่าไร ๓๘๐ แล้วมันเป็นหนึ่งในห้า ๓๘๓ หรือเปล่าเล่า

นายแคล้ว นรปติ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) : ขอประธาน ท่านประธานรัฐสภาผมขออภัย ขอความเป็นธรรม ถ้าหากว่า ๗๗ ขอให้ท่านประธานเอา ๕ คุณซิ มันเกินไปแล้วท่านจะว่าอย่างไร

ประธานรัฐสภา : เอ้า เกินไปแล้วก็เป็นหนึ่งในห้าละ เกินหนึ่งในห้าละ

นายแคล้ว นรปติ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) : เอ๊ะ อันนั้นผมยังไม่เห็นชอบด้วย ผมก็ยังยืนยันว่า ญัตติของผมนี้ถูกต้องอยู่

ประธานรัฐสภา : ไม่ถูก ข้าพเจ้ามีอำนาจสั่ง ส่งไปแล้ว เชิญคุณบุญเย็น

นายบุญเย็น วอทอง สมาชิกสภาผู้แทน (อุบลราชธานี) : ด้วยความเคารพแห่งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๖๔ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ กระผมขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว โดยเหตุผลที่ว่าเพื่อให้รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนี้ได้เป็นหลักในการบริหารประเทศตามระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สำหรับมาตราที่ขอแก้ไขอยู่หลายมาตรา ดังที่จะกราบเรียนด้วยเหตุผลย่อๆ ต่อไปนี้ สำหรับมาตรา ๓๓ มีข้อความส่วนใหญ่และเหตุผลหลักที่ได้อภิปรายกันไว้ก่อนแล้วจะขอผ่านไปมาตราต่อไปก็คือมาตรา ๔๒ ขอประทมนโทษ มาตรา ๘๘ โดยขอแก้จากข้อความเดิม มาตรา ๘๘ (๒) อายุของสมาชิกสภาผู้แทนเดิม ไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง กระผมขอแก้เป็นว่า ไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง ด้วยเหตุผลก็คือว่าเมื่อเรากำหนดให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอายุเพียง ๒๐ ปี และการที่จะบัญญัติให้ผู้มีสิทธิสมัคร

รับเลือกตั้งนี้อายุตั้งแต่ ๓๐ ปี คือมันห่างกันมาก กระผมก็ได้สำรวจดูตามหลักโดยทั่วไป รัฐธรรมนูญของนานาประเทศ มันมีหลักที่เราจะพิจารณาได้อยู่ว่า การบัญญัติหรือกำหนดอายุของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น บางทีก็กำหนดไว้ รัฐธรรมนูญ บางทีก็ไม่กำหนดไว้ ส่วนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นก็มียุ่ ถ้าจะสรุปเป็นหลักใหญ่ก็มีอยู่ ๒ หลัก คือ ประการแรกอายุจะต้องเท่ากัน คืออย่างต่ำเท่ากับผู้เลือกตั้ง คือคนที่มิลิทธิเลือกตั้ง ไปออกเสียงเลือกคนอื่นก็ควรจะมิลิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งด้วย อันนี้ก็มีเหตุผล คือจะไปบังคับให้เขาไปเลือกแต่คนอื่นคือ คณะทนายอายุ ๒๐ ปีถึง ๒๔ ปีนี้ต้องไปเลือกคนอีกกลุ่มหนึ่ง คือตั้งแต่อายุ ๓๐ ปีขึ้นไป อาจจะถึง ๑๐๐ ปี โดยทั่วไปในระดับของอายุ ๒๐ ปีถึง ๒๔ ปี ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง มันก็ไม่ใช่ธรรมเนียมเพราะฉะนั้นในหลายๆ ประเทศเขาจึงกำหนดไว้ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งกับผู้เลือกตั้งมีอายุอย่างต่ำเท่ากันขึ้นไป ส่วนอย่างสูงไม่จำกัด นี่ประการหนึ่ง ประการที่ ๒ ก็มีการกำหนดอายุผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นแตกต่างจากผู้เลือกตั้ง กระผมก็ได้สำรวจดูในนานาอารยประเทศ อันนี้ยังไม่อยากยกยกตัวอย่างหรือยังไม่อยากจะเอ่ยนามให้เสียเวลา ส่วนใหญ่ก็ ๒๕ ปี ถ้าจะเป็น ๓๐ ปีนั้นก็ดูเหมือนจะมีอยู่ ๒ ประเทศ เท่าที่ตรวจพบ คือประเทศคูเวต กับประเทศเตอร์กิก นอกนั้น ๒๕ ปี ที่นี้โดยเหตุผลก็คือว่าเมื่อคำนึงถึงสภาพทางสังคม คือมากอยู่ในสภาพสังคมนี้ คนไทยเราอายุเฉลี่ยเท่าไร อายุสิ่งที่ว่าไลฟ์ สเปน (life span) ของคนไทยนี้ถ้าตามสถิติก็ประมาณ ๕๕ ปี คือ ๕๒ ปี ถึง ๕๕ ปี อันนี้อาจจะเปลี่ยนได้ แต่ไม่เกินนั้น ที่นี้การที่คนเราจะมีอายุเฉลี่ยอยู่เพียง ๕๒ ปี ถึง ๕๕ ปีนั้น แล้วจะไปกำหนดว่า คนที่จะมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนก็ต้อง ๓๐ ปีขึ้นไป มันก็เท่ากับเป็นการตัดโอกาสให้คนที่มีฝีมือที่จะเข้ามารับใช้ชาติบ้านเมืองได้นานที่สุด เราไม่มีเหตุผลที่จะทำเช่นนั้น ที่นี้บางท่านก็อาจจะแย้งว่าคนที่จะมาคุมรัฐบาล คุมการบริหารของประเทศนี้ต้องมีอายุหน่อย ความมีอายุอย่างเดียวไม่ได้ ซึ่งถึงความเป็นผู้ใหญ่ ที่จริงเราต้องการคนที่เป็นผู้ใหญ่ คนอายุมากไม่ได้เป็นผู้ใหญ่เสมอไปอย่างในสังคมเราปัจจุบันนี้ ปัจจัยที่ดีถึงความเป็นผู้ใหญ่ของคนนั้นมีหลายอย่าง ปัจจุบันนี้การศึกษาของเรามันเจริญ คนที่เรียนหนังสือหนังสือทงามันก็เป็นผู้ใหญ่ได้ ไม่ใช่ว่าคอยให้อายุถึง ๓๐ ปีอย่างเดียว กระผมอยากจะเรียนถามว่า คือเรียนฝึกที่ประชุมว่า คนที่อายุ ๒๕ ปี เรียนจบมหาวิทยาลัย กับคนที่อายุ ๓๐ ปี หรือ ๔๐ ปี เรียนจบประถม ๔ อย่างนี้ เราเอาอะไรเป็นเครื่องวัดความเป็นผู้ใหญ่ คือความเป็นผู้ใหญ่ที่ต่างกันไหม เพราะฉะนั้นเมื่อมันมีปัจจัยอันมาชดเชยความเป็นผู้ใหญ่แล้ว เราก็น่าจะได้อะไรออกมา ประวัติศาสตร์ของโลกก็เคยบอกว่าคนเรานั้นอาจจะเป็นอย่างนี้ก็มี คือ

อาจจะได้รับความสำเร็จในชีวิตเมื่ออายุ ๒๐-๒๑ ปี ถึง ๓๐ ปี นั่งอยู่ในที่นี้ก็มีสมาชิกสภาผู้แทนหลายท่านมาเป็นสมาชิกเมื่ออายุ ๒๐ ปี และเคยเป็นรัฐมนตรีเมื่ออายุ ๓๕ ปี แล้วปัจจุบันนี้ท่านก็ยังเป็นผู้แทนที่มีความสามารถอยู่ เพราะฉะนั้นกระผมจึงคิดว่าการที่เราจะไปตัดสินสิทธิคนหนุ่มแล้ว มันจะไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย ตรงกันข้ามมันจะทำให้คนหนุ่มที่เห็นความสนใจไปในทางอื่น คือคนเราต้องหาทางออกจนได้ เมื่อไม่มีทางที่จะเข้ามาร่วมอย่างนี้ มันก็อาจจะหันเหความสนใจไปในทางอื่น ถ้าเป็นการหันเหความสนใจไปในทางที่ไม่ดีต่อสังคม มันก็เป็นการเสียโอกาส อันนี้กระผมอยากจะกราบเรียนย่อ ๆ อย่างนี้ เราไม่ได้ตัดสินสิทธิคนแก่ และดูเหมือนว่าเราจะมีคนแก่มากเกินไปจนความจำเป็นเสียอีก เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอฝากไว้ว่าการที่แก้มานี้ มีเหตุผลโดยยอจะต้องได้กราบเรียนมาแล้ว สำหรับมาตรา ๔๒ อันนี้ก็เป็นปัญหา เพราะในมาตรา ๔๑ นั้นบอกว่า อายุสภาผู้แทนจะสิ้นสุดลงภายใน ๔ ปี นับตั้งแต่วันเลือกตั้ง ว่าอย่างนั้น แต่มาตรา ๔๒ เดิมก็บอกว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนจะมีขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งข้อความอันนี้มันชอบกล ชอบกลตรงที่ว่า ไม่ได้มีการบังคับว่าจะต้องตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นภายในกี่วัน แล้วเราก็กู้กันอยู่ว่าพระราชกฤษฎีกานี้เป็นกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหาร ที่นี้เมื่อสิ้นอายุสภาผู้แทนแล้วผู้แทนทั้งหมดก็สิ้นสภาพไป ที่นี้ทางฝ่ายบริหารท่านจะตราพระราชกฤษฎีกาเมื่อไรนั้นก็ขึ้นสิทธิของท่าน ๑๐ ปี ๒๐ ปีก็ได้ เพราะรัฐธรรมนูญไม่ได้บังคับไว้ มันยืดหลัก ๆ เพราะมีบางท่านบอกว่า เออ รัฐบาลท่านจะให้มีการเลือกตั้งก่อนด้วยซ้ำไปอะไรเป็นหลักประกัน ไม่มีหลักประกัน ถ้าจะให้มีการเลือกตั้งก่อนก็เขียนไว้ก็ได้รัฐธรรมนูญต่างประเทศมี รัฐธรรมนูญของประเทศจอร์แดนเขียนไว้ ให้เลือกตั้งก่อนภายใน ๔ เดือนนับแต่ก่อนที่อายุสภาเขาจะสิ้น เขาเขียนไว้มันก็มีหลักประกันของเราไม่ได้เขียนไว้ ก็เป็นอาเภอใจ เราต้องการมีชีวิตอยู่ภายใต้หลักการที่เป็นธรรม เราไม่ต้องการมีชีวิตอยู่ภายใต้อำเภอใจ หรือความเมตตากรุณาของใคร เพราะมนุษย์นั้นจิตใจมันเปลี่ยนได้เราไม่ได้เกิดมารับใช้อารมณ์คน เราเกิดมาเพื่อยึดหลักการ กระผมจึงอยากจะเรียนว่าสมควรที่จะได้มีการแก้มาตรานี้ คือให้ตราไว้เลยว่า จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งกำหนด ๖๐ วัน อัยการเป็นข้อความสาระสำคัญเป็นอย่างนั้น ที่นี้ท่านจะมีเหตุผลอื่นใดกระผมอยากขอทราบถ้าจะบอกว่ากลัวจะเลือกตั้งไม่ทันหรืออะไรอย่างนั้นมันก็เป็นเรื่องที่ฟังไม่ขึ้น เพราะว่าถ้าเราเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ

แล้ว เราก็รู้ล่วงหน้า ๔ ปีนะครับ อันนี้อาจจะขอฝากไว้ต่อที่ประชุมนี้ได้โปรดพิจารณา

มาตราต่อไปก็คือว่า มาตรา ๔๔ แห่งรัฐธรรมนูญ เดิมให้สมาชิกภาพของสภาผู้แทน
เริ่มแต่วันเปิดประชุมสภาครั้งแรก กระผมแก่เป็น ให้สมาชิกภาพของสภาผู้แทนเริ่มจากวัน
ถัดจากวันเลือกตั้ง ในวันที่ที่แจกไปนี่ตกไปคำหนึ่ง คือคำว่า “วัน” ถัดจากวันเลือกตั้ง อันนี้ก็
เป็นการแก้ปัญหในทางปฏิบัติ ถ้าจะยกตัวอย่างการเลือกตั้งที่จังหวัดนครราชสีมา การเลือกตั้ง
ซ่อมคราวที่แล้วก็มีปัญหา มันอยู่ที่ว่าไม่มีการยกขึ้นมาโต้เถียงกันเท่านั้นเอง ก็ปล่อยให้
ผ่านไป เพราะการเลือกตั้งจะได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ ที่นี้ถ้าสมาชิกภาพ
ยังไม่เริ่ม อย่างกรณีจังหวัดนครราชสีมา มันก็เป็นปัญหาว่าสมาชิกภาพยังไม่เริ่ม เพราะยัง
ไม่มีการประชุม ผู้ได้รับเลือกตั้งถึงแก่กรรมกรมไปในระหว่างนั้นทำไม่มีการเลื่อนขึ้นมา
รัฐธรรมนูญก็ไม่ได้บัญญัติไว้ ที่นี้จะมีการเลือกตั้งซ่อม ก็หมายความว่าสมาชิกภาพเริ่มแล้ว
ในทางปฏิบัติกับในทางทฤษฎีมันขัดกัน ตัวที่ไม่มีใครยกขึ้นมาเป็นปัญหาเท่านั้นเอง ถ้าหาก
มันเกิดขึ้นอีกในอนาคตมันก็จะยุ่งยาก และการแก้ปัญหานี้ผมเข้าใจว่าไม่ได้กระทบกระเทือนต่อ
ลักษณะของประชาธิปไตยแบบไทย ๆ แต่อย่างใดเลย อันนี้กระผมกล้ายืนยัน ว่าไม่ขัดกับ
ประชาธิปไตยแบบไทย เพราะว่าอัยยนี้เป็นการสะดวกในทางปฏิบัติ ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะไม่แก้

สำหรับมาตราต่อไปคือ มาตรา ๑๓๔ กระผมขอแก้เป็นว่า รัฐมนตรีจะเป็นข้าราชการ
ประจำในขณะเดียวกันมิได้ รัฐมนตรีจะเป็นผู้จัดการกรมการที่ปรึกษาตัวแทนหรือลูกจ้าง
ของบุคคลทั้งหุ้นส่วนบริษัทใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐวิสาหกิจหรือองค์การเอกชนซึ่งดำเนินธุรกิจ
เพื่อการค้ากำไรมิได้ อันนี้มีสาระสำคัญ ๒ ประการ ประการแรก รัฐมนตรีจะเป็นข้าราชการ
ประจำในขณะเดียวกันมิได้ อันนี้ก็โดยเหตุผลที่ว่าตามปกติระบบข้าราชการประจำนั้น เขา
ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อจะเป็นเครื่องมือของประเทศบ้านเมือง คือทำตัวเป็นกลางตามหลักอันหนึ่ง
ของบิวโรแครซี (bureaucracy) ที่เขาบอกว่า โพลิติคอล นิวทรัลไลเซชัน (political neutrali-
zation) คือต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง คือจะได้บริหาร คือทำหน้าที่เป็นผู้ทำตามนโยบาย
ของรัฐบาลที่ประชาชนมอบหมายที่นี้การที่เอาคนคนเดียวนั่งอยู่ในตำแหน่งสองตำแหน่งนี้
มันก็เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นในวงราชการ คือรัฐมนตรีที่เป็นข้าราชการประจำด้วย ก็จะใช้อิ
ทธิพลทางการเมืองเข้าไปก้าวก่ายข้าราชการประจำทำให้ข้าราชการประจำไม่เป็นตัวของตัวเองได้
นั้นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งข้าราชการประจำที่มาเป็นรัฐมนตรี ก็จะใช้อิทธิพลความ

เป็นรัฐมนตรีของตัว คือไม่ให้เป็นชนรรมแก่พรรคการเมืองหรือสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายตรงกันข้าม ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ นอกจากนั้นจะเกิดการเล่นพวกเล่นพรรคขึ้นมา ก่อให้เกิดข้อครหาฉันทา นั้นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งคนเราถึงจะเก่งกาจสามารถเพียงใดก็ตาม ความสามารถมีจำกัด เวลาจำกัด เวลาที่ทางราชการกำหนดให้คนนั้นต้องดำรงตำแหน่งนั้น เขาก็ได้คำนวณแล้วว่า ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบกับเวลาที่มียุหรือความสามารถที่มีอยู่นั้น มันได้สัดส่วนกันแล้ว เพราะฉะนั้นการที่จะทำหน้าที่ด้วยความสามารถภายในเวลาจำกัดก็ควรจะทำได้ตำแหน่งเดียว ที่นี้เกิดมีหลายตำแหน่ง นอกจากจะไม่ทำให้ภาระหน้าที่นั้นลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ของทางราชการแล้ว ในขณะเดียวกันก็ยังเป็นการกัณฑ์หรือกีดกันบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถที่จะขึ้นมาทำงานด้วยเต็มสติกำลัง ทำให้เป็นการเสียหายต่อการบ้านเมืองหลายอย่างหลายประการ สำหรับประการต่อไป ก็คือว่า รัฐมนตรีจะเป็นผู้จัดการกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน หรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การของเอกชนซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อค้ากำไรไม่ได้ อันนี้ก็เห็นเหตุผลที่สำคัญอย่างหนึ่ง ก็คือว่าการที่รัฐมนตรีซึ่งมีเกียรติ เข้ามานั่งเป็นผู้บริหารระดับสูงสุดของชาติ จะไปเป็นลูกจ้างของเอกชนนี้ มันเป็นการเสื่อมศักดิ์ศรีประการหนึ่ง และมันเป็นการก่อให้เกิดครหาฉันทาต่าง ๆ เช่นเรื่องการคอร์รัปชันซึ่งมีชาวเอ็กเกริก นี่เป็นเรื่องที่ไม่มีความจำเป็นก็ได้ นอกจากเราจะแก้ อันนี้กระผมขอกราบเรียนย่อ ๆ เท่านั้นก่อน

สำหรับมาตรา ๑๔๐ นั้นเป็นเหตุผลต่อเนื่องจากมาตราอื่นคือว่า รัฐมนตรีผู้มีได้เป็นสมาชิกแห่งสภา ย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริง อันนี้สืบเนื่องมาจากมาตรา ๑๓๙ ในกรณีซึ่งอาจจะมีการตั้งรัฐมนตรีจากสมาชิกสภา อันนี้ไม่ได้บังคับไว้แต่ไม่ได้ห้าม คือสุดแล้วแต่ความรู้ความสามารถ ที่นี้กรณีอย่างนั้นก็เป็นกรณียุติไว้ว่ารัฐมนตรีผู้ที่เป็นสมาชิกแห่งสภานั้นก็เข้ามาประชุมแล้วไหวตได้ ส่วนคนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกแห่งสภาก็เข้ามาประชุมได้แต่ไหวตไม่ได้ อันนี้เป็นเหตุผลต่อเนื่อง คือแก้ให้สอดคล้องต้องกันเท่านั้น จึงไม่จำเป็นต้องอภิปรายอะไรมากมาย

สำหรับมาตรา ๑๔๑ คือมาตราต่อไป ก็คือว่า คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา และต้องได้รับความไว้วางใจก่อน อันนี้เป็นความจำเป็นเป็นความจำเป็นโดยประการที่ว่าการที่คณะรัฐมนตรีจะเข้าบริหารประเทศโดยที่ไม่ได้รับความไว้วางใจนั้น ก็เท่ากับว่ายังไม่ได้ให้ประชาชนรับรองหรือตัวแทนของประชาชนรับรอง ซึ่ง

หมายถึงทั้งสองสภา ที่นี้การที่ไม่ต้องผ่านการรับรองนี้ มันเป็นเรื่องก่อความยุ่งยากที่หลัง ก็มีข้อแก้ตัวเกิดขึ้นมาว่า รัฐบาลนี้ไม่มีใครรับรอง เข้ามาได้ยังไง มีการกล่าวหากัน ที่นี้หะอะไรก็ไม่สนใจ คือตัวเองก็มีปมด้อย ถ้าให้มีการรับรองจากตัวแทนของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนหรือวุฒิสภาก็ตามเถอะร่วมกัน รัฐบาลก็สามารถเข้ามาบริหารประเทศด้วยความภาคภูมิใจและไม่มีปมด้อย เพราะว่าพวกท่านรับรองให้ข้าพเจ้าเข้ามาแล้ว นโยบายท่านก็รับทราบและก็ได้รับรองไปแล้ว ที่นี้การให้ความไว้วางใจก็เป็นของจำเป็น คือจะทำให้รัฐบาลกับประชาชนนี้เกี่ยวข้องกันอย่างน้อยประชาชนก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าตนไม่ได้รับรอง ที่นี้การกระทำอะไรต่อ ๆ ไปจะมีมารยอบรับนับถือกันมากขึ้น ประชาธิปไตยนี้จะมีขึ้นไม่ได้ตราบดีที่รัฐบาลไม่ได้เกี่ยวข้องกับประชาชน คือไม่ได้เกิดจากประชาชนหรือไม่มีการรับรองจากประชาชน บางท่านได้ให้ความเห็นว่าการใช้อำนาจอธิปไตยนั้นไม่จำเป็นต้องผ่านทางประชาชน ใช่เพราะอำนาจอธิปไตยเนี่ยเป็นของกลาง ๆ แต่ใช้ในลักษณะใดมันถึงจะเป็นประชาธิปไตย ใช้ในลักษณะใดไม่เป็นประชาธิปไตย นั่นควรคำนึง ถ้าการใช้อำนาจอธิปไตยโดยไม่ผ่านประชาชนก็ไม่ใช่ประชาธิปไตยเท่านั้นเอง ที่นี้เรายังว่าเราเป็นประชาธิปไตย เรอยากเป็นประชาธิปไตย เรายกช่วยแก้ไขให้เป็นประชาธิปไตย เมื่อเราเขียนให้มันดีเขียนให้มันถูกไม่ได้แล้วเราจะไปทำให้มันดี ทำให้มันถูกได้อย่างไร เพราะการเขียนมันง่ายกว่า ลำพังการเขียนง่ายกว่ายังทำไม่ได้ แล้วยังจะไปอ้างว่า เออ ในทางปฏิบัติเขาก็ทำของเขายู่แล้ว มันไม่มีหลักประกันดังเหตุผลที่ได้กราบเรียนมาแล้ว

สำหรับมาตราต่อไป คือมาตรา ๑๔๓ นั้น ก็แก้ไขสอดคล้องกับมาตรา ๑๔๑ คือเพิ่มอนุ (๑) เข้าไปว่า คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) รัฐสภาไม่ให้ความไว้วางใจตามมาตรา ๑๔๑ อันนี้ก็แก้ไขสอดคล้องกับมาตรา ๑๔๑ เท่านั้น จึงไม่ยากจะบรรจบเวลาของสภานี้ ขอกราบเรียนเหตุผลโดยย่อแต่เพียงเท่านี้ ขอบขอบคุณครับ

พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ สมาชิกวุฒิสภา : ท่านสมาชิกสภาผู้แทนผู้มิเกียรติได้เสนอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ๘ มาตราด้วยกัน

๑. มาตรา ๓๓ เสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ และการโฆษณา ข้อนี้ผ่านไปด้วยเหตุผลที่ท่านประธานที่เคารพได้ชี้แจงแล้ว

๒. มาตรา ๘๘ (๒) อายุผู้สมัครรับเลือกตั้ง ท่านสมาชิกสภาผู้แทนผู้มิเกียรติเสนอขอแก้ไขผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือลดจาก ๓๐ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้งเป็น ๒๕ ปีบริบูรณ์อายุ

ผู้สมัครรับเลือกตั้งนี้ เคยกำหนดไว้ถึง ๓๕ ปีก็มี แต่รัฐธรรมนูญปัจจุบัน กำหนดไว้เพียง ๑๐ ปี จะเห็นว่าอายุ ๒๕ ปีในสมัยปัจจุบันเป็นอายุที่เราสำเร็จการศึกษาโดยบริบูรณ์ตั้งที่ท่านผู้เสนอ ก็ได้ยอมรับแล้ว แต่ยังไม่มีการพิจารณาในการงานเพียงพอ จึงได้กำหนด ๓๐ ปีซึ่งข้าพเจ้า เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว จริยอยู่อายุสมาชิกสภาเทศบาลและสภาจังหวัดกำหนดต่ำกว่า แต่สมาชิก สภาผู้แทนมีหน้าที่กว้างขวางมากกว่ามาก จึงควรเป็น ๓๐ ปีบริบูรณ์

๓. มาตรา ๙๒ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน มาตรา ๙๒ มีความว่าการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทน จะกระทำได้เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนแล้วพระราชกฤษฎีกา นั้นให้ระบุระยะเวลารับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งในวันเลือกตั้งด้วย ในการนี้จะมีการเลือกตั้ง ทั่วไป ให้กำหนดวันเลือกตั้งวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร ท่านสมาชิกสภาผู้แทนผู้ที่มีเกียรติ ขอบแก่เป็น เมื่ออายุสภาผู้แทนสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่อายุของสภาผู้แทนสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งต้องกำหนดวันเดียวกันทั่ว ราชอาณาจักร ท่านผู้ที่มีเกียรติจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติในมาตรา ๙๒ นั้น เกี่ยวกับระเบียบการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือการเลือกตั้งซ่อม แต่ท่านผู้เสนอ ขอบแก่ ขอแก้ไขเป็นกรณีเดียว คือกรณีการเลือกตั้งทั่วไป เนื่องจากอายุสภาผู้แทนสิ้นสุดลง ทั้งนี้ไม่เป็นการสมควร เพราะยังมีกรณีการเลือกตั้งทั่วไป เนื่องจากการยุบสภาผู้แทน และ กรณีการเลือกตั้งซ่อมอีกด้วย ความประสงค์ของท่านผู้เสนอขอบแก่ ก็ใครจะให้ผู้มัดขัดแย้งว่า ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนใหม่ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่อยู่ของสภาผู้แทนสิ้นสุดลง แต่ข้าพเจ้าขอชี้แจงว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนใหม่นั้น อาจกระทำก่อนวันที่อายุของ สภาผู้แทนสิ้นสุดลงก็ได้ หรือกระทำภายหลังก็ได้ ถ้าทำก่อนก็มีสมาชิกสภาผู้แทนใหม่ พร้อม ที่จะรับช่วงจากชุดเก่าได้ทันที ทำให้สภามีชีวิตติดต่อกันไป ถ้าทำการเลือกตั้งภายหลังก็จะมี ระยะเวลาหนึ่งซึ่งไม่มีสภาผู้แทน ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าตามบทบัญญัติของมาตรา ๙๒ มีอยู่แล้ว เพราะเปิดโอกาสให้กระทำการเลือกตั้งก่อนหรือหลังวันที่อายุของสภาผู้แทนสิ้นสุดลงก็ได้ และข้าพเจ้าไม่เห็นว่าเกรงเลยว่ายฝ่ายบริหารจะไม่ตราพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน เพราะสภาผู้แทนเป็นกลุ่มหนึ่งของอำนาจนิติบัญญัติและการออกกฎหมาย ก็เป็นสิ่งจำเป็น ในการปกครองประเทศข้าพเจ้าจึงไม่เห็นด้วยกับข้อที่เสนอขอบแก่ให้เพิ่มเติม

๔. มาตรา ๙๔ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทน ตามความในมาตรา ๙๔ มีอยู่ว่า

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนเริ่มแต่วันเปิดประชุมรัฐสภาครั้งแรก ท่านสมาชิกสภาผู้แทนผู้มีเกียรติขอแก้ไข สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนเริ่มแต่วันถัดจากเลือกตั้ง ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ก็เพื่อให้สมาชิกมีชีวิตติดต่อกันไป หากทำการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนใหม่ก่อนวันที่ยาของสภาผู้แทนสิ้นสุดลง ในกรณีเช่นนั้นถ้าให้สมาชิกใหม่มีสมาชิกภาพเริ่มแต่วันถัดจากเลือกตั้ง ก็จะมีสมาชิก ๒ ชุด คือชุดเก่ากับชุดใหม่พร้อมกัน

อนึ่ง ตามความในมาตรา ๘๘ สมาชิกสภาผู้แทน ก่อนเข้ารับหน้าที่ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก ข้าพเจ้าจึงเห็นว่า การที่ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนเริ่มแต่วันเปิดประชุมรัฐสภาครั้งแรกเป็นการดีแล้ว

๕. มาตรา ๑๓๔ ลักษณะของรัฐมนตรี มาตรา ๑๓๕ มีความว่า รัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนในขณะเดียวกันก็ได้ ท่านสมาชิกสภาผู้แทนผู้มีเกียรติขอแก้ไขเป็นวรรค ๑ รัฐมนตรีจะเป็นข้าราชการประจำในขณะเดียวกันก็ได้ วรรค ๒ รัฐมนตรีจะเป็นผู้จัดการ กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน หรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์การใดๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การของเอกชน ซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อค้ากำไรได้

ในประการแรก ข้าพเจ้าจะพิจารณาประเด็นที่ว่า ควรจะห้ามไม่ให้รัฐมนตรีเป็นข้าราชการประจำในขณะเดียวกันหรือไม่ ตามระเบียบปฏิบัติในประเทศที่ระบอบประชาธิปไตยเจริญสมบูรณ์แล้ว ย่อมแยกการบริหารออกเป็นสองจำพวก คือ เอ็กゼคิวทีฟ (executive) และ แอดมินิสเตรทีฟ (administrative) หรือจำพวกรัฐมนตรีและข้าราชการประจำ แต่ในประเทศไทยนี้ ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า สองจำพวกนี้ยังแยกกันไม่ออก การงานของทั้งสองจำพวก เรายังเรียกว่าการบริหารเหมือนกัน ข้าพเจ้ายามหาศัพท์ให้ต่างกันก็ยังทำไม่สำเร็จ การที่จะแยกสองจำพวกนี้ออกจากกันจะต้องเป็นไปในทางปฏิบัติเท่าที่เหตุการณ์จะอำนวย ไม่ใช่ไปแก้รัฐธรรมนูญเป็นการบังคับโดยฝืนกับสภาพที่เป็นจริง ข้าพเจ้าจึงไม่เห็นสมควรแก้รัฐธรรมนูญตามที่เสนอ

ในประเด็นถัดไปที่เสนอให้ห้ามรัฐมนตรีมิให้กระทำการกิจการค้านั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าตามหลักไม่ควรจะเป็นการห้ามขาดดังที่เสนอ และหลักอยู่ที่ว่า กิจการนั้นต้องไม่เป็นผลเสียหายแก่ราชการหรือผิดความเที่ยงธรรมในหน้าที่ราชการ ซึ่งประชาชนและรัฐสภาที่ต้องช่วยกันควบคุมตามวิถีทางที่แต่ละฝ่ายมีอยู่ ข้าพเจ้าจึงไม่เห็นสมควรแก้ตามที่เสนอ

ตามที่ท่านสมาชิกสภาผู้แทนผู้มีเกียรติเสนอแก้ไขนี้มีผลโดยปริยายให้สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนเป็นรัฐมนตรีในขณะเดียวกันได้ซึ่งรัฐสภาได้ลงมติไปแล้วว่า ไม่เป็น

การสมควรเนื่องจากหลักการแยกอำนาจ

๖. มาตรา ๑๔๐ สิทธิเข้าประชุมของรัฐมนตรี ท่านสมาชิกสภาผู้แทนผู้มีเกียรติเสนอ แก่ถ้อยคำเป็น รัฐมนตรีผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกแห่งสภา เพื่อให้รับกับข้อที่เสนอแก่มตรา ๑๓๙ ไว้วัน ข้าพเจ้าไม่เห็นความแก่มตรา ๑๓๙ จึงไม่เห็นความแก่มตรา ๑๔๐ ด้วย

๗. มาตรา ๑๔๑ การเข้าบริหารของคณะรัฐมนตรี มาตรา ๑๔๑ มีความว่าคณะรัฐมนตรี ที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ต้องแถลงนโยบายต่อสภาโดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ท่านสมาชิกสภาผู้แทนผู้มีเกียรติขอแก้เป็น วรค ๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารกิจการแผ่นดิน ต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา และต้องได้รับความไว้วางใจก่อน วรค ๒ การลงมติให้ความไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีนั้น ให้รัฐสภากระทำหลังจากการแถลงนโยบายและการอภิปรายซักถามสิ้นสุดลงแล้ว

ตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ การที่รัฐบาลต้องขอมติไว้วางใจต่อรัฐสภาในเมื่อแถลงนโยบายแล้วนั้น ก็เพราะใช้ระบบรัฐสภาของอังกฤษ แต่บัดนี้ใช้หลักการแยกอำนาจแล้วจึงแถลงนโยบายให้ทราบโดยไม่มิตความไว้วางใจ ดังมีตัวอย่างแห่งประเทศฝรั่งเศสเป็นต้น รัฐธรรมนูญของเรามีแนวนโยบายแห่งรัฐวางไว้แล้ว ฉะนั้นนโยบายที่แถลงนั้นจะออกนอกกลุ่ม นอกทางไปไม่ได้ กรณีที่จะมิตความไว้วางใจควรจะเป็นเรื่องการบริหารตามนโยบายที่แถลงนั้นประกอบด้วย ซึ่งควรจะรอให้รัฐบาลมีโอกาสบริหารงานไปได้สักหน่อย ไม่ใช่หลังจากการแถลงนโยบาย ถึงอย่างไรก็ดี ตามรัฐธรรมนูญปัจจุบัน รัฐสภามีสิทธิที่จะขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจเมื่อใดก็ได้ ข้าพเจ้าจึงไม่เห็นความแกรัฐธรรมนูญ ให้คณะรัฐมนตรีต้องได้รับความไว้วางใจก่อนเข้าบริหารราชการแผ่นดิน

๘. มาตรา ๑๔๓ กรณีรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง ท่านสมาชิกสภาผู้แทนผู้มีเกียรติขอเติมกรณีรัฐสภาไม่ให้ความไว้วางใจตามมาตรา ๑๔๑ ใหม่ เมื่อข้าพเจ้าไม่เห็นความแก่มตรา ๑๔๑ ตามที่เสนอ ก็ยอมไม่เห็นความแก่มตรา ๑๔๓ ตามที่เสนอเช่นกัน

นายไพฑูรย์ เครือแก้ว สมาชิกสภาผู้แทน (ล่าปาง): กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผมขอขอบคุณที่มีโอกาสได้มาได้ตอบสนับสนุนญัตตินี้ ในฐานะผู้เสนอว่าร่วมกับคุณบุญเย็น ความจริงก็ได้อภิปรายมาแล้ว ๒ อาทิตย์ก่อน ในญัตติร่างของพรรคประชาธิปัตย์ สำหรับวันนี้ก็จะขอสรุปประเด็นสั้น ๆ เพื่อให้โอกาสแก่สมาชิกท่านอื่น และที่พระองค์วรรณท่าน ฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลได้กล่าวมา กรมหมื่นฯ ขออภัยที่เรียกชื่อผิด

สำหรับที่ท่านสมาชิกผู้อาวุโสของรัฐบาลได้เข้ามาและผู้เสนอญัตติ มาตรา ๘๘ ในมาตรา ๘๘ รัฐธรรมนูญเขียนไว้ว่า ผู้จะเป็นผู้แทนได้อายุ ๓๐ ปี แล้วผู้เสนอขอให้แก่เป็น ๒๕ ปี ท่านให้เหตุผลว่า คือคนอายุน้อยยังมีประสบการณ์ไม่เพียงพอ อันนี้กระผมอยากจะเรียนแก่ว่า อย่างนี้ ขอยกตัวอย่างความจริงไว้ก่อน คำว่า ประสบการณ์มีสองอย่าง ประสบการณ์ คือ ๑. ประสบการณ์ในชีวิต เป็นเอกซพีเรียนซ์ (experience) ธรรมดา ประสบการณ์ที่ 2 เขาเรียกว่า เมนแนล เอกซพีเรียนซ์ (mental experience) คือความเจริญเติบโตของจิตใจ เรามักนักปรัชญา มาแต่โบราณ อายุ ๒๐ กว่าปีเป็นนักปรัชญา อันนี้เกิดจากประมวลความคิดความอ่าน ความรู้ ความรู้สึกของคนอื่นโน้มมาเป็น เขาเรียกว่าระดับของภูมิปัญญา และข้อ ๒ ประสบการณ์นี้ ยังไปถึงตุลาการแห่งการตัดสิน หรือเขาเรียกว่า มาทิวรีตี (maturity) คือความเป็นผู้ใหญ่ คนที่อายุ ๖๐ ไม่เห็นเป็นผู้ใหญ่มากมายเยอะเยอะ ไปเดินหรือเดินอะไรอย่างกับเด็ก ๆ อยู่มีความคิด เขาเรียกว่าไชลด์ช (childish) เป็นเด็ก ๆ เยอะเยอะอายุมาก ไม่จำเป็น ผู้แทนมีหลายคน อย่างผมนี่อย่างคุณชวน หลีกภัย อายุเพียง ๓๑ ปี อายน้อยที่สุด ผมว่าเป็นผู้ใหญ่มากกว่าพวกเรา เยอะเยอะในสภานี้อีกหลายท่าน อาจจะเป็นผู้ใหญ่มากกว่ากระผมอีกบางอย่าง เพราะฉะนั้นอายุ ไม่ได้วัดเลยครับ ระดับของความสามารถ ระดับของความคิดความอ่าน ระดับของตุลาการแห่งการตัดสินและความรู้สึก ท่านประธานที่เคารพ ถ้าว่า ขาดประสบการณ์มันไม่ได้ คุณจิตเวชประสิทธิ์ เป็นรัฐมนตรีได้อายุ ๒๕ ปี ถ้าเดี๋ยวนี้อันนี้สมัครู้แทนไม่ได้ แต่สมัสนั้นเป็นรัฐมนตรีได้ และเป็นรัฐมนตรีที่ไม่เลวด้วย คณะผู้ก่อการ ๒๔๗๕, ๒๔๘-๒๔๙-๓๐-๓๑-๓๒ ก่อนปฏิวัติ ประเทศไทยมา วิลเลียมพิทเป็นนายกรัฐมนตรีอายุน้อยที่สุด เทไร ๒๕ ปี คุณทวี บุญเกิด มีบทบาทในเมืองไทย อายุเท่าใด คนสำคัญของเมืองไทยทั้งหลาย ท่านประธาน ในสหรัฐอเมริกา ๒๕ ปีเป็นผู้แทนได้ ประสบการณ์ในด้านของเขายังน้อยกว่าเราอีก แล้วอายุโลพี สเปน (McC-pan) ของเขา อายุของเขายิ่งมากเขาอยู่ได้มากกว่า อายุ ๓๕ ปีเขาก็ให้เป็นประธานาธิบดีแล้วสมัครู้ได้ตามรัฐธรรมนูญในอเมริกา ของเรา ๔๐ ปีถึงจะเป็นวุฒิสภา ที่นี้รัฐบาลพูดมออย่างนั้นมันขาดมันขัดกับ ๒ หลัก หลักใหญ่ท่านบอก ให้มีวุฒิสภา ก็โดยหวังว่า ตามหลักการก็วุฒิสภาเป็นสภาเพียงอย่างเดียวแต่ใครตรองและซังใจ ก็หมายความว่า เอาสภาผู้แทนเป็นสภาที่ร้อนแรง มีความคิดความอ่านมา แล้วอันไหนมันขาดประสบการณ์ ร้อนแรงวุฒิสภาก็ยับยั้ง อันนี้ท่านไม่ยับยั้งครับ ท่านเอาทั้ง ๒ อย่างในมาตรา ๆ เดียว หลักการมันก็ขัด เพราะท่านอายุตั้ง ๓๐ ปี หลักการสากลประชาธิปไตย ต้องการสภาผู้แทนคณะที่ยังไม่ถูกสังคมนำเข้าครอบงำ สะท้อน

ปัญหาของประชาชน ที่เขาเรียกว่าปาร์ตีชันชิพ (partisanship) ให้มันมากขึ้นหน่อยหนึ่ง มีความรุนแรงมากขึ้นนิดหนึ่ง แล้วไม่ทันถูกความเยือกเย็น มีความเยือกเย็นน้อยลงหน่อย และถึงได้มีวุฒิสภาคอยยับยั้ง คอยกั้นกรอง แต่หลักการอันนี้ท่านก็มาทั้งเสีย ถ้าท่านเอาผู้แทน ๓๐ ปีก็อย่ามีวุฒิสภาอะครับ นั่นข้อที่ ๑ ข้อที่ ๒ ท่านประธานที่เคารพ เราให้สิทธิเรามอบหน้าที่ให้แก่ประชาชน กฎหมายเราบอกว่าอายุ ๒๐ ปี เป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะโดยประเพณี ๒๕ ปีเบญจเพศ ในทางกฎหมายอายุ ๒๐ ปี ท่านได้มอบหน้าที่ไว้ให้แก่ประชาชน ว่าท่านแต่งงานแล้วมีหน้าที่ต้องเสียภาษี ต้องรับรู้กฎหมาย แม้กฎหมายนั้นจะเขียนชุกซอนไว้ที่ไหน ท่านต้องรับทราบต้องปฏิบัติตาม ท่านยึดเยียดหน้าที่ให้ แต่ท่านปฏิเสธสิทธิของเขา มันไม่ถูก ให้หน้าที่แล้วไม่ให้สิทธิแก่ประชาชน ต้องรออีก ๑๐ ปี ถึงจะได้สิทธิสมัครเป็นผู้แทนราษฎร โดยประเพณีอายุ ๒๕ ปี ถือว่าเบญจเพศ ต้องผ่าน พออายุ ๒๖ แล้ว ผ่านเบญจเพศ อันนี้เป็นประเพณีนิยมที่มีมาว่าผ่านเบญจเพศแล้ว ชีวิตก็จะค่อย ๆ ราบรื่นมีความสุขุมรอบคอบ ท่านก็ปฏิเสธประเพณีอีก ต้องให้ถึง ๓๐ ปี ไม่รู้ว่าเอากฎหมายที่ไหนมา กระผมมีความรู้สึกว่า กระผมกราบขออภัยว่า ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดนะ คำโต้ตอบของท่านผู้อาวุโส กระผมขอกราบเรียนดังนี้ละครับ อย่าให้กระผมเรียกพระนามท่านเลย กระผมมีความเคารพในวัยวุฒิและคุณวุฒิ แต่ขอกราบเรียนที่ไม่สามารถจะเห็นได้ด้วยเลยว่ะ ตั้งแต่ปี ๒๔๙๕ มานี้เรากำลังก้าวหน้า แต่มาตรการมันถอยหลัง รัฐบาลควรเขียนรัฐธรรมนูญนี้ในแนวคอนเซอร์เวทีฟ (conservative) เขียนเพื่อจะรักษารูปร่างของสังคม คือรักษาสเตตัส-ควอ (status-quo) ของสังคมไว้ มันเป็นไปได้ แต่โลกมันกำลังเปลี่ยนแปลง ท่านกำลังจะเอาข้อเขียนไม่กี่ตัวนี้เพื่อยับยั้งการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทาทราบไม่ว่ามันกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงอยู่แล้วทำไมเนี่ยสติฟาลงกรณเดินขบวน ก็เพราะเขาเหล่านี้ต้องการแสดงความคิดเห็นความอ่าน ท่านจะให้เขารออีก ๑๒ ปีหรือที่จะให้เขาสมัครเป็นผู้แทนแล้วพูดได้เต็มที่ กว่าจะถึงเวลานั้น มันอาจจะเดินขบวนนองเลือดเสียก่อน คนเรามันรอได้ไม่นานหรอกครับ การศึกษาเจริญขึ้น ความรู้มันมากขึ้น ความคิดความอ่านมันมากขึ้น อาหารมันก็ดีขึ้น แต่กสตรมันก็ดีขึ้นกว่าก่อน คุณภาพแห่งความคิดความอ่านมันดีขึ้น ไม่ต้องถึง ๓๐ ปีหรอกครับ กระผมเดี๋ยวนี้ ๓๗ ปีครับ กระผมคิดว่ากระผมอายุกลางคน เดียวนี้ความคิดต่าง ๆ กระผมมันล้าไปกว่าเมื่อก่อน ๓๐ ปี ตั้งเยอะแยะ แต่ถ้ามหาก่อนนี้อายุ ๓๐ กระผมอาจจะแรงไปบ้าง แต่ถ้ากระผมแรงไปตอนนั้น แต่กระผมคิดว่าผมไบรท์ (bright) กว่านี้มากทีเดียว แต่วุฒิสมาชิกก็ยับยั้งกระผมได้ กรณี

มีสองสภา ที่ไหนจะเอาอย่างไร จะให้กระผมเป็นคนแก่ กระผมรับเลือกมากเป็นผู้แทนราษฎร ขณะเดียวกันก็ยังไม่ให้กระผมเป็นวุฒิสภา พอกระผมเป็นวุฒิสภากระผมก็ต้องหามา ขอบกัยนะ มาประชุมสภา มันลำบาก ไม่เหมือนท่าน หลายท่านอายุ ๖๐-๗๐ ท่านก็ยังแข็งแรง อัยเราแบคกราวด์ (background) มันต่างกัน หลายๆ คนเป็นตัวแทนประชาชน ประชาชน อาหารการกินก็ไม่ได้ อัยตัวแทนก็สังขารไม่เหมือนท่านผู้ที่มีเงินทอง อัยเรามันตัวแทนคนจน สังขารเราจะรอมมากไม่ได้นะครับ อายุมาก ๆ ไป เราเป็นตัวแทนของประชาชนก็ไม่ได้ อันนี้ก็ขอผ่านไปนะครับ กระผมเห็นว่าควรจะแก้ แต่ว่าไปเท่าไรก็ไม่มีประโยชน์หรอกวันนี้ แต่ ก็อยากจะทำสักอย่างให้มันดีกว่า การที่เราได้แก้รัฐธรรมนูญ เราพยายามที่จะยับยั้งสังคมเขา สังคมไทยไม่ให้เปลี่ยนแปลง เรากำลังล้มข้อเท็จจริง เราควรจะให้คนหนุ่ม ๆ อายุ ๒๐ กว่า ออกมามีสิทธิมีเสียง แล้วก็ปล่อยให้น้ำหรือพลังที่มีนักดดันให้เขามีทางออก กระผมขอเรียน ท่านอีกข้อหนึ่งนะครับ หลักการบริหารประการสำคัญที่สุดคือต้องหากลไกสำหรับให้คนที่มีความคิดความอ่าน คนที่มีความโกรธแค้นคนที่มีความคับแค้นได้มีทางแสดงออกทางการเมือง ท่านปิดเขาไว้เนี่ย ท่านปิดประตูเหมือนปิดไอ้น้ำไว้ แล้วมันระเบิดขึ้นมา กระผมอยากจะทำให้ ใครจะรับผิดชอบ ใครจะรับผิดชอบ ไม่ใช่หลาย ๆ ท่านขึ้นเครื่องบินนี้ไปต่างประเทศเสีย แล้วเราประเทศไทยก็ต้องรับผิดชอบ แล้วคนที่อยู่เบื้องหลังรับผิดชอบ เพราะฉะนั้นคนหนุ่มสาวนะครับ เขาพยายาม ในโลกเขาพยายามลดลง ให้คนหนุ่มสาวได้แสดงความคิดเห็น สมมุติว่าการเมืองเขามี เขาตั้งสหพันธ์นักศึกษาที่ตั้งไม่ได้ แล้วคนที่เรียนมหาวิทยาลัย หลาย ๆ คนเดี๋ยวนี้มาคุยอยู่ตลอดเวลา อยากจะสมัครผู้แทน กระผมบอกว่าคุณไม่มีทาง ตราบใดที่มีรัฐธรรมนูญ คุณจบไปแล้ว แต่งงานแล้ว มีลูกจนเป็นสาวแล้ว คุณถึงจะสมัคร ผู้แทนได้ ห้อแท้ ถ้าอย่างนั้นผมทำอย่างไร ผมจะเดินขบวนดีไหม อย่างนั้นกระผมไม่ตอบ นะครับข้อนี้ กระผมตอบอย่างไร กระผมขออภัยที่ไม่พูดในที่นี้ ท่านประธานที่เคารพ กระผม ขอผ่านไปถึงมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๒ ในเรื่องนี้กระผมว่า แท้ ท่านวุฒิสมาชิกครับ พระองค์ ท่านควรจะต้องลึกเล็กน้อย ท่านบอกว่าท่านไม่คลุ้มไปถึงการเลือกตั้ง การเลือกตั้งโดยวิธีอื่น เช่น การยุบสภาหรือว่าการเลือกตั้งซ่อม ก็มันเขียนไว้ในมาตรา ๑๖ แล้วนี่ครับ มาตรา ๑๖ นี้ เขียนไว้แล้ว มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๖ ก็เขียนไว้แล้ว ในกรณีที่มีการสิ้นสุดการเป็นผู้แทนราษฎร โดยวิธีการอื่นใด นอกจากการสิ้นสภาพตามเกณฑ์ ให้สภาเลือกตั้งภายใน ๙๐ วัน ท่านจะไป เขียนอย่างไรอีกครับท่าน มาตรา ๑๔ ก็บอกถึงการยุบสภาที่กำหนดไว้แล้ว ต้องมีการเลือกตั้ง

ภายใน ๙๐ วัน มาตรา ๙๖ การเลือกตั้งซ่อมก็กำหนดไว้แล้ว ย้ายตอนนั้นมันไม่กำหนดขีดรับพระราชกฤษฎีกาที่ออกโดยฝ่ายบริหาร ว่าง ๆ มันทะเลาะกันมกมย ปวดหัวนัก เอา หยุดเสีย ๖ เดือน ค่อยออกพระราชกฤษฎีกาก็ได้ เอาสัก ๖ เดือนหรือ ๑ ปีนี้ เปลี่ยนแปลงสถานการณ์ให้มันเรียบร้อย แล้วก็ออกมาใหม่ ออกมาตอนนั้น นี่ก็จัดการรูปได้ก็ได้นี้ ย้ายที่ไหนมันเป็นหนี้เป็นสินก็เอาเงินไปให้มันกู้เสีย พอถึงเวลามันก็เป็นรัฐบาล นี่ก็เป็นกลวิธีในการยึดครองอำนาจต่อไปอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งขัดหลักประชาธิปไตยอย่างยิ่ง ท่านประธานที่เคารพมาถึงมาตรา ๑๓๙ เราขอแก้วว่า ห้ามรัฐมนตรี ไม่ใช่ห้ามทำการค้า ท่านจะไปมีหุ้นส่วนที่ไหนก็ไม่ว่าหรอก ย้ายประธานเลย ประธานธนาคาร ประธานบริษัทการค้า กรรมการบริษัทการค้าอะไร ก็เลิกเสียหน่อยนี่นะ ๑. มันเสียเกียรติรัฐมนตรี กระผมได้คุยกับรัฐมนตรีท่านหนึ่งเป็นประธานบริษัทการค้าหรือว่าธนาคาร บอกว่าผมออกจากตำแหน่งใหญ่โตเมื่อไรก็ได้ ผมไปเป็นประธานกรรมการธนาคาร เงินเดือน ๘,๐๐๐ บาท กระผมรู้สึกสบายแทนคนที่คนทั้งชาติหวังมหา คนเขานับถือ แล้วจะมากลุมใจ ไปเป็นลูกจ้างเจ๊กมันไม่เข้าท่า มีอะไรมากลุมใจ ในแค่เงินเดือน ๘,๐๐๐ บาท เป็นประธานกรรมการ ซึ่งหุ้นส่วนของธนาคารนั้นเป็นของเจ๊กของจีนเขา มันเสียเกียรติของคนชั้นรัฐมนตรี คนสำคัญของบ้านเมืองไปเป็นลูกจ้างเขา นั่นข้อที่ ๑ มันเสียหาย

ข้อที่ ๒ นี้ ท่านได้เงินมาแล้ว ก็ย้ายการที่มีชื่อคนเป็นรัฐมนตรีเป็นประธานกิตติมศักดิ์ เป็นกรรมการ เป็นเลขา อะไรนี้ พ่อค้าทั้งหลายมันก็เอาชื่อนี้ไปอ้าง แล้วทำให้เกิดคอร์รัปชัน ถึงแม้ท่านไม่ตั้งใจมันก็เกิดคอร์รัปชัน อ้างชื่อเสียหน่อย อธิบดีกิตติมศักดิ์ คณะกรรมการทั้งหลายกิตติมศักดิ์ปวดหัวครบ จะโทรศัพท์ไปตามก็ไม่กล้า ตามผู้ใหญ่ว่าอย่างนั้นหรือเปล่า แต่เพราะท่านเป็นประธานอยู่ เพราะฉะนั้นการประมูลกิตติมศักดิ์อะไรต่างๆ เปลี่ยนแบบแปลน มีภาคราคาสารพัดเรื่อง ตำรวจก็ไม่กล้าจับ แล้วก็พอเป็นประธานกรรมการ แม้กระทั่งร้านขายยาเล็กๆ น้อยๆ แม้กระทั่งสิ่งที่สถาบันที่ไม่เหมาะสมก็ไปตั้งชื่อ อ้างชื่อ โกงมา เก็บมาได้ ๑๐๐ บาท ก็มาให้ท่านเสีย ๑ บาท ๒ บาท เดียวนี้ยังบริษัทการค้า อย่างบางท่านของเรา ไม่ขอเอ่ยชื่อ ซึ่งมันน่าจะพัวพันก็อุตสาหกรรมให้แกบริษัทญี่ปุ่น กระผมเคยเจรจากับบริษัทญี่ปุ่น มันแบ่งกับกระผมเลย มันบอกว่า อ้า ไผ่ขุ่ยยู่ไม่ต้องพูดมาก ทว่ารู้เรื่องเมืองไทย บอกแชร์แมน (chairman) บอกว่าพวกของอ้าวเป็นรัฐมนตรีด้วย ว่าอย่างนั้น แต่เราจะมาแก้การค้าได้อย่างไร รัฐมนตรีมาเป็นประธานในบริษัทญี่ปุ่นเสียอย่างนี้ นั่นไม่พูดถึงนะ ถ้าหาก

เป็นคนชั่วยังไปกันใหญ่ นี่กระผมยกประโยชน์ให้ว่ารัฐมนตรีเป็นคนดีนี่ลูกน้องที่ไม่ดีมันเอาไป เจ็กเงินเอารูปไปติด เอาชื่อประธานไปติดหว่า เสียหมดเลยครับ ลูกน้องพาเสีย อ้ายอย่างนั้นมันก็ควรจะห้ามไว้เสีย แต่ถ้าย่านลงทุนโดยบริสุทธิ์ใจ ให้ญาติ ให้คนอื่นเป็น แล้วท่านจะเป็นตำแหน่งอะไรในนั้นครับ ก็หากินได้ อย่างนั้นก็ยังไม่เหมาะสม แต่มันก็จะทำอย่างไรได้ บ้านเมืองไทยเรา อย่างท่านนายกท่านว่ามา มันหากินด้วยบริสุทธิ์ใจ แต่ท่านเองก็ไม่มีตำแหน่งอะไร การแก้รัฐธรรมนูญมาตรานี้ก็ควรจะแก้ไข แทน มันไม่ไหวจริงๆ กระผมไม่อยากพูดหรอก อ้ายเรื่องการคอร์รัปชันนี้ว่าไปมันน่าเกลียด ที่นี้เมื่อก็อีกข้อหนึ่งครับ กระผมอยากจะทำกรรณการว่า ท่านเอาอะไรมาพูด ท่านว่ารัฐมนตรี มันแยกไม่ออก ระหว่างรัฐมนตรีกับข้าราชการประจำ ท่านก็เป็นกรรณการพิจารณาตั้งแต่พ.ศ. ๒๔๗๕ ว่าจะต้องชื่อว่า รัฐมนตรีหรือไม่ มันแยกง่ายนิดเดียว จะแยกตรงไหน ก็รัฐมนตรีจะเป็นตำแหน่งปอลิซี (policy) นโยบาย ข้าราชการประจำ ตำแหน่งบริหาร เอ็กゼคิวทีฟ บร๊านซ์ (executive branch) หรือแอดมินิสเตรทีฟ (administrative) จะแยกระดับไหนครับ จะแยกนโยบายหรือจะแยกสภาพของจิตใจ รัฐมนตรีเป็นตำแหน่งที่ต้องควบคุมนโยบาย ต้องมีความรู้กว้างขวาง จะต้องตัดสินใจปัญหาตามความต้องการของประเทศ ตามนโยบายใหญ่ ข้าราชการประจำต้องบริหารตามคำสั่ง แต่ถ้าจิตใจไม่เป็นนักการเมือง ไม่จำเป็นต้องแคร์กับประชาชน อยู่ได้ทุกยุคทุกสมัย กระผมจะแยกให้ก็ได้ จะเอาอย่างไรก็เอา จะทำอะไรก็เอา ทางไหน มันแตกต่างกันทั้งนั้นครับ ท่านครับ แทนกระผมเสียใจมาก คือแก้ตัวมันไม่ขึ้นเลย คำว่า “รัฐมนตรี” มันก็แปลว่า ปอลิซี (policy) นโยบาย ฝ่ายนโยบาย คอยควบคุม แล้วรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อประชาชน รับผิดชอบต่อสภา รับผิดชอบต่อประเทศชาติ ข้าราชการเขารับผิดชอบต่อรัฐมนตรีเพียงคนเดียว รับนโยบายมากับบริหารงานไป ผิดถูกไม่ใช่เรื่องของข้าราชการประจำ เราถึงไม่ต้องการให้ข้าราชการประจำยุ่งเกี่ยว ข้าราชการประจำหลายๆ ท่านที่มาเป็นวุฒิสภาก็เหมือนกัน กระผมก็ทราบความคับแค้น ก็ในเมื่อนายกรัฐมนตรีก็ดี รองนายกรัฐมนตรีก็ดี เป็นผู้บังคับบัญชา ก็เมื่อเป็นข้าราชการประจำก็ต้องฟังคำสั่งโดยไม่ต้องถามอะไรมาก กฎหมายมันเขียนไว้ ประเพณีมันเขียนไว้ มันก็อยู่ฐานะลำบาก ถึงแม้ท่านจะเห็นด้วย ท่านก็ไม่ต้องเห็นด้วยก็ได้ เพราะท่านไม่ใช่ นักการเมือง เพราะฉะนั้น กระผมว่ามาตรา ๑๓๙ นั้นครับ ที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมจากญัตติคราวที่แล้ว กระผมไม่อยากจะพูดไปถึงเรื่องรัฐบาลไม่เป็น เป็นประชาธิปไตยอะไร เราก็บิปรายมาแล้ว แต่มันขัดอยู่แล้วครับ

ข้าราชการประจำกับการเมืองคือรัฐมนตรีนี่ อีกประการหนึ่ง การค้าก็ได้พูดไปแล้วนั้นะครับ ที่นั่นถึงมัตรา กระหมอยกจะอภิปรายสุดท้ายคือ มาตรา ๑๔๑ นี่ คือมาตรา ๑๔๑ รัฐธรรมนูญเดิมเขียนไว้ว่า รัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภาโดยไม่ต้องไว้วางใจ ความจริงนะครับ เขียนไว้สักหน่อยว่าโดยต้องได้รับความไว้วางใจต่อรัฐสภา ก็ไม่เสียหายตรงไหน เพราะรัฐบาลนี้มันคงแล้ว เขียนไว้ไม่ต้องไว้วางใจ เขียนไว้เหมือนจะเย้ย เย้ยประชาชน เขียนไว้เหมือนจะท้าทายพลังประชาชนว่า ข้าพเจ้าไม่ต้องการให้ไว้วางใจ ใครจะทำไม ในโลกนี้ อย่างน้อยนะครับโดยพฤตินัย ไม่เป็นของประชาชน แต่โดยนิตินัยก็ยอมรับเขาเสียหน่อยว่าต้องให้ประชาชนเขาเห็นชอบโดยนัยแห่งมาตรา ๑๔๑ ท่านประธานที่เคารพ สมมติว่าพออีก ๒ ปีครึ่งมาถึงสภาผู้แทนชุดนี้ได้หมดสภาพไปตามรัฐธรรมนูญ ที่นี้เกิดมีใครคนหนึ่งอาจจะไม่ใช่ ขาพณา นายกรัฐมนตรีท่านนี้ อาจจะใครก็ได้มารักษาการในรัฐบาล แล้วก็มีทางเลือกตั้งทั่วไป ท่านประธานที่เคารพ รัฐบาลก็ต้องส่งพรรคพวกในนามของพรรคในนามของพวกเข้าสมัครผู้แทน โดยนัยแห่งมาตรา ๑๔๑ และนัยแห่งมาตรา ๑๓๗ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องในนี้ มาตรา ๑๓๗ ไม่มีอะไรมากเพียงแต่ว่า เสนอชื่อกราบบังคมทูลและประธานรัฐสภารับสนองพระบรมราชโองการก็เป็นนายกรัฐมนตรีได้ และโดยนัยแห่งมาตรา ๗๘ ที่กำหนดวุฒิสภามีจำนวนสองในสาม ฝ่ายรัฐบาลเลือกผู้แทนได้เพียง ๓๐ คน ๓๐ คน หรือ ๒๕ คน จาก ๒๑๔ คน ท่านที่ตั้งรัฐบาลได้โดยไม่มีใครขัดขวางท่านเลย เพราะท่านตั้งเข้ามาบัง ก็มาตรา ๑๓๗ ท่านประธานรัฐสภาก็เสนอชื่อประชุมกัน ท่านอภิปรายเสร็จก็ไม่มีการลงมติ ถึงแม้วุฒิสภาที่ตั้ง ๆ ไปไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งก็ไม่สามารถจะลงมติได้ ท่านก็เป็นรัฐบาลโดยได้รับเลือกมาเพียง ๒๕ คน จาก ๒๑๔ คนโดยประชาชนไม่เห็นชอบด้วยเลย เพราะฉะนั้นมาตรานี้และมาตรา ๗๘ นี่ มันเป็นกลไกสำหรับการสืบรัชทายาททางการเมือง มันไม่ยุติธรรมครับ ไม่ยุติธรรมสำหรับประชาชนคนไทย ถ้ารักษานั่นไว้ ที่นี้พูดถึงในแง่ปฏิบัติ ท่านประธานที่เคารพ ถึงแม้ท่านจะไม่ยอมแก่ มันก็ไม่มีประโยชน์หรอกครับ การแสดงออกทางการเมือง มันไม่ใช่อยู่ที่การเขียนหนังสือ เหมือนท่านรองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์พูดไว้เมื่ออาทิตย์ที่แล้ว ว่าความมั่นคงของรัฐบาลไม่ได้อยู่ที่รัฐธรรมนูญ อยู่ที่ความประพฤติของรัฐบาลและปัจจัยแห่งอำนาจอื่น ๆ เราก็ไม่ใช่ว่าใครจับพวกเรานี้ทุกคนเสียสละเพื่อบ้านเมือง เราไม่ไ้ รัฐธรรมนูญเขียนไว้ ถ้าท่านประพฤติไม่ดี ถักลัก ๒๕ คนที่เป็นรัฐบาล มันก็มีวิธีการอื่นที่ท่านจะล้มได้ ท่านใช้เงินคนอื่นก็ใช้เงินได้ ท่านใช้กำลังคนอื่นก็ใช้กำลังได้ เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าท่านจะค้านมันต้นะครับ ไม่ใช่หักกัน

ไม่ใช่หักด้ามพร้าด้วยเข่า แต่เป็นการหวังดีต่อประเทศชาติ หวังดีต่อรัฐบาล ต่อบ้านเมือง ให้มันมีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปด้วยความนิยมละมุนละไม แล้วท่านจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง และมรดกของประเทศไทย คือวัฒนธรรม ความมั่นคงสถาบันของเรานั้นจะนองเลือดครับ ถ้าท่านไม่พยายามเปลี่ยนแปลงให้คนไทยได้มีสิทธิมีส่วน กระผมกราบขอบพระคุณครับ

นายแคล้ว นรปติ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น): ท่านผู้เป็นประธาน กระผมขอขอบพระคุณ กระผมจะไม่พูดมาก เพื่อที่จะเปิดโอกาสให้สมาชิกอื่นๆ ได้มีโอกาสพูดกันบ้าง ท่านผู้เป็นประธาน กระผมขอสนับสนุนท่านผู้เสนอแปรญัตตินี้ครับ ในมาตรา ๑๓๓ กล่าวคือในข้อแรกเขาขอแก้เป็นว่า รัฐมนตรีจะเป็นข้าราชการประจำในขณะเดียวกันไม่ได้ ข้อนี้กระผมขอสนับสนุน กล่าวคือว่า มันเป็นการแยกข้าราชการประจำออกจากข้าราชการการเมือง ท่านผู้เป็นประธาน ถ้าหากว่าเราจะได้สำรวจตรวจดูแล้ว เราจะพบเห็นว่าประเทศของเรานี้ เป็นประเทศที่มีการปฏิวัติรัฐประหารมากที่สุดในเอเชีย เป็นประเทศที่มีการปฏิวัติรัฐประหารบ่อยที่สุด เหตุใดถึงเป็นเช่นนั้น ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่า เราไม่แยกออกจากกัน ข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมือง ท่านผู้เป็นประธาน มันก็อดไม่ได้ที่จะต้องกล่าว กระผมขอกล่าวต่อไปนี้ กล่าวตามหลักวิชาการ เช่นสมมติว่าข้าราชการประจำที่มาเป็นรัฐบาลนั้น ที่มาเป็นรัฐมนตรีนั้นเท่าที่เป็นมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา จะเว้นมิได้ที่จะขาดจากทหาร ท่านลองนึกดู พลเรือนซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีได้เมื่อไร เช่นอย่างคุณแควง ภัยวงศ์ อดีตนายกรัฐมนตรี เป็นได้อย่างมาก ๓ เดือน นอกจากนั้นก็เป็นทหาร ๆ ตลอดมาทั้งนั้น แล้วก็ปฏิวัติซ้ำแล้วซ้ำเล่า ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่า บุคคลที่มาเป็นรัฐมนตรีนั้นมีอำนาจอยู่ในมือ มือหนึ่งถือปืน เราไม่เป็นที่ประชาธิปไตยที่ตรงนี้ มือหนึ่งถือปืน แล้วคราวนี้มือหนึ่งมีอำนาจอยู่ในทางการเมือง ท่านผู้เป็นประธาน กระผมขอกราบเรียนว่า การที่คุณบุญเย็น วอทอง และคุณไพฑูรย์ซึ่งเป็นผู้เสนอทั้ง ๒ รายนี้ มีความปรารถนาที่จะแยกข้าราชการประจำออกจากข้าราชการการเมืองนั้น จึงเป็นการดำริที่ดีที่ชอบ ไม่ต้องการที่จะให้ประเทศได้เกิดมีการปฏิวัติรัฐประหาร ไม่ต้องการที่จะให้ประเทศได้เกิดมีการผูกขาดในการรักษาชาติ ท่านผู้เป็นประธาน กระผมได้รับทราบว่าเป็นประเทศไทยเรานี้เราได้มีการปฏิวัติ ขอกราบเรียนข้ออีกสักหน่อย มากันหลายครั้งหลายคราวแล้ว เรายังรัฐธรรมนูญมาแล้วเป็นฉบับที่ ๘ และที่ ๙ มีการปฏิวัติรัฐประหารไม่น้อยกว่า ๕-๖ ครั้ง ทั้งนี้เพราะเราไม่แยกข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมือง ท่านผู้เป็นประธาน แต่ักหากว่า ท่านนายกรัฐมนตรีรับปากกับสภาที่ว่า เอาละ ตั้งแต่นี้ต่อไปท่านจะแยกข้าราชการประจำและรับข้อเสนอนของ

ฝ่ายค้าน คือแยกข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองนี้ ก็ดีแล้ว วันก่อนนั้นท่านเสด็จ
 ในกรม ขอประทานโทษ ท่านบอกว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ท่านได้ดูร่างมาจากประเทศฝรั่งเศส
 แล้วประชุมของฝ่ายบริหารประเทศฝรั่งเศสท่านรับการเลือกตั้ง ถ้าหากว่า ๗๗ นายกรัฐมนตรี
 ขอประทานโทษ บอกว่าเอละ จะปฏิบัติตามประเทศฝรั่งเศส ไม่ให้เป็นแบบไทยๆ แบบนี้
 ท่านจะกระโดดเข้ารับสมัครเลือกตั้ง ลาออกจากตำแหน่งข้าราชการประจำ กระผมพร้อมที่
 จะลาออกจากตำแหน่งผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่นเดี๋ยวนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงให้ท่าน หรือถ้า
 หากว่าท่านเห็นว่าไม่เหมาะสม ขอนแก่นเป็นบ้านนอก กระผมก็เชื่อว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาดีที่จะหลีกเลี่ยงให้ท่านเพื่อเข้ามาโดยชอบด้วยระบอบประชาธิปไตย
 ขอประทานโทษ นอกประเด็นไปนิดหนึ่งนะครับ นอกจากนั้นกระผมขอเรียนให้ทราบว่
 การที่ท่านไม่แยกข้าราชการประจำออกจากข้าราชการการเมืองนี้ ท่านอ้างว่าเพื่อให้เกิด
 เสถียรภาพทางการเมือง การเกิดเสถียรภาพในทางการเมืองโดยให้บุคคลกลุ่มเดียว คณะเดียว
 ปกครองประเทศเช่นนี้ เราเรียกอย่างไม่ผิดว่า เป็นการผูกขาดความรักชาติ ท่านผู้เป็นประธาน
 สมาชิกสภาผู้มีความรักชาติที่หนึ่งอยู่ทุก ๆ คนนี้เป็นผู้รักชาติ กระผมก็รักชาติ ใคร ๆ เขาก็รักชาติ
 แต่ว่าการที่ผูกขาดการรักชาตินั้น หากชอบด้วยระบอบประชาธิปไตย หัวใจของระบอบ
 ประชาธิปไตยคือการให้โอกาสแก่บุคคลหลาย ๆ คนแก่คนดีที่เข้ามาบริหารบ้านเมือง ถ้า
 หากว่าท่านไม่แยกข้าราชการประจำออกจากการเมืองเสีย ผู้ที่มาเป็นข้าราชการการเมืองคือ
 ตำแหน่งรัฐมนตรีนั้น ยังเอาตำแหน่งนายทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหาร
 สูงสุดมากไว้ไว้ในมือแล้ว บุคคลคนอื่นไม่มีทางที่จะขึ้นมาบริหารประเทศได้ เป็นเช่นนั้น
 ท่านผู้เป็นประธาน กระผมขอกราบเรียนว่า นอกจากนั้น ยังขอสนับสนุนฝ่ายผู้เสนอญัตตินี้
 คือคุณบุญเย็น วอทอง และคุณไพฑูรย์ เครือแก้ว ส.ส. ลำปาง ขอประทานโทษต้องออกชื่อ
 เขาบอกว่ารัฐธรรมนูญควรจะทำตัวเขาไว้ว่า รัฐมนตรีไม่ควรเกี่ยวข้องกับการค้า ไปมี
 หุ่นส่วนร่วมอยู่ในบริษัทการค้า ท่านผู้เป็นประธาน กระผมก็ขอสนับสนุนอีกละ รู้แล้วว่า
 ญัตติดังนี้จะตกไป เรารู้แล้วรู้ตั้งหลายวันแล้ว แต่ถึงตกเราก็จะยอมตกอย่างชนะใจคนดู
 ท่านผู้เป็นประธาน กระผมขอกราบเรียนว่า การที่รัฐธรรมนูญไม่บัญญัติไว้ไม่ได้เป็นสาเหตุ
 ให้คณะรัฐบาลของท่านบางนายของเราเข้าไปพัวพันเข้าไปเป็นประธานกรรมการในบริษัทการค้า
 นี่เองเป็นต้นเหตุของคอร์รัปชัน ในเมื่อผู้ใหญ่กระทำได้แล้วเหตุไฉนผู้น้อยจึงจะกระทำไม่ได้
 เพราะว่าผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างแก่ผู้น้อย เรายอมทราบ เราจะปฏิเสธไม่ได้เลยว่า ถ้าแม้ว่ากระผม

ไม่อาจจะระบุได้ในที่นี้ว่า คอรัปชั่นนั้นมันระบาดไปทั่วทุกมุมเมืองเวลานี้ ที่ไหน ๆ ก็ตาม
 ทั้ง ๆ ที่พยายามแก้ไขกันอยู่มันก็ยังไม่หมดสิ้น เพราะฉะนั้นวิธีที่กำจัดคอรัปชั่นประการหนึ่ง
 นั่นคือผู้ใหญ่จะต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้น้อย จะต้องถอนตนออกจากบริษัธการค้า
 โดยเด็ดขาด นอกจากนั้นการที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ว่าห้ามไม่ให้คณะรัฐมนตรีเข้าไปมีส่วน
 พัวพันกับกิจการค้านั้น กระผมขอกราบเรียนว่า ย่อมเป็นช่องทางและต้นเหตุให้เกิดตุลาการค่า
 เสียเปรียบ อันนี้เสียเปรียบ ทั้งนี้ก็เพราะว่าบริษัธการค้าเหล่านั้นได้แอบอ้างอาศัยอิทธิพล
 ของรัฐมนตรีซึ่งเราไม่ได้ห้ามไว้ ไปกระทำการนอกเหนือได้รับอภิสิทธิ์ยิ่งไปกว่าสามัญชน
 อันนี้เป็นเหตุผลอีกประการหนึ่ง ท่านผู้เป็นประธานนอกจากนั้นกระผมก็ได้ทราบมาว่า
 ขอประทานโทษ รัฐบาลท่านจะได้ทราบหรือไม่ทราบว่า ในคราวขึ้นภาษีคราวที่แล้ว บริษัท
 นำอัดลมรู้จัก รุ่งเรืองหน้า ก็ได้กักตุนน้ำเชื่อไว้ได้กำไรตั้งหลายล้านบาท บริษัทนำอัดลมนั้น
 ก็มีท่านรัฐมนตรีผู้หนึ่งเป็นประธาน กระผมไม่ขอออกชื่อ อย่างนี้เป็นต้น เป็นข้อเสียหายถ้า
 เราจะกำจัดคอรัปชั่นในประเทศไทยแล้ว เราจะต้องแทรกบของผู้ออกเพิ่มเติมลงไปไว้
 ในรัฐธรรมนูญ ไม่เช่นนั้นเราจะเป็นการลบล้างปะจุมก ทำให้สำเร็จรอกท่าน ท่านสมาชิก
 ผู้มีเกียรติทั้งหลาย ในโอกาสนี้เป็นมงคลสมัย กระผมขอเชิญชวนให้ท่านทั้งหลายเราสมา
 ปลงกิเลสกันเกิด ความอยากได้มี กระผมก็อยากได้ ทุก ๆ คนก็อยากได้ ทุก ๆ คนก็มีกิเลส
 แต่ที่ว่าเราจะกำจัดกิเลสของเราเองเพียงใดนั้น นั้นเป็นมโนธรรม บัดนี้เราจงมาปลงกิเลสกันเกิด
 เงินทองมันเอาไปไม่ได้ ตายแล้วมันเอาไปไม่ได้ เรามาแต่ตัวเราไปแต่ตัว ชื่อเสียงเกียรติคุณ
 ความดีความชั่วต่างหากที่ทิ้งไว้ข้างหลัง เงินทองนั้นท่านจะโลกไปถึงไหน ตายไปแล้วเราก็
 ต้องการที่ดินกว้าง ๒ สอก ยาว ๑ วา เท่านั้นทุกคนเป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้นไม่พึงก็เผลอ ทั้ง
 สองอันนี้ ปุถุชนเกิดมาแล้วจะต้องตาย เรามีเกิด แก่ เจ็บ ตาย เราอยู่ในสภานี้ ทุก ๆ คน
 ขอประทานโทษ เราที่เป็นไม้ไผ่ล้มลงไปแล้ว ถ้ากระผมเป็นข้าราชการประจำ กระผมก็จวน
 จะปลดเกษียณอายุเช่นเดียวกัน บัดนี้เราจงมาปลงกิเลสกันเกิด เรามาสละเสีย ความโลภณะ
 อย่าได้เป็นตัวอย่างแก่ผู้น้อย ท่านผู้ใดมีส่วนอยู่ในบริษัธการค้าจงมาถอนตัวเสียต่อหน้า
 พระมหานพปฎลเศวตฉัตรนี้ กระผมขอชักชวน

นายสนั่น อีระศรีโชติ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) : ท่านประธานที่เคารพขอ
 พระคุณที่อนุญาตให้ผมพูด ตามที่ผมได้ฟังการอภิปรายมาตั้งแต่ร่างคราวก่อนแล้วจนกระทั่ง
 บัดนี้ พิจารณาแล้วเห็นว่ารัฐบาลนี้ไม่อยากจะแก้ไขรัฐธรรมนูญ ผมก็ไม่ทราบว่าจะเพราะเหตุใด

แต่เมื่อพิจารณาโดยถ่องแท้แล้วเห็นว่ามันมีลัทธิหนึ่งเข้าสู่ความรู้สึกนึกคิดของรัฐบาลชุดนี้
 ผมต้องขอภัยที่กล่าวว่า ลัทธินั้นคือลัทธิสฤงษคือสซึม คือลัทธิฝังหัวจากความรู้สึกนึกคิด
 และนโยบายของจอมพล สฤงษต์ ชนะวิชต์.....

ประธานรัฐสภา : นี่ ๆ

นายสนั่น ชีระศรีโชติ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) : ที่กำหนดเอาไว้ครับ

ประธานรัฐสภา : นี่ ๆ ผมขอเถอะ คือเขาตายไปแล้ว เขาก็.....

นายสนั่น ชีระศรีโชติ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) : ผมต้องขอภัยครับ นี่แหละ
 ครับ ผมเห็นว่าความรู้สึกนึกคิดอยู่อย่างนั้นตลอดเวลา แม้แต่คำปรารภเท่าที่ผมได้พิจารณา
 และอ่านดูแล้ว ก็เห็นว่าต้องการอยากจะให้บุคคลคนหนึ่งเข้าทำการปกครองจึงจะสามารถ
 รักษาเสถียรภาพของรัฐบาลหรือทางการเมืองเอาไว้ได้ ว่าอย่างนั้น นี่เป็นคำอภิปรายเริ่มต้น
 ยังไม่เข้าประเด็น ที่นี้ผมขอเข้าประเด็นไปเลยเพื่อไม่ให้เสียเวลา ท่านประธานที่เคารพ ในร่าง
 ของคุณบุญเย็น มาตรา ๔ แก่ไขมาตรา ๘๘ โดยยกเลิกข้อความและทำให้ข้อความดังต่อไปนี้
 แทน คืออายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้งเดิม ๓๐ ปี ที่นี้ตามที่ท่านวุฒิสภาผู้
 เกียรติได้กล่าวว่า การที่จะให้คนที่มียายุ ๓๐ ปีนี้ นี่ผมเห็นว่ามันอาจจะซ้ำกัน แต่ว่าอยาก
 ขอสนับสนุนอีกบ้างเล็กน้อย คืออยากจะให้คนที่มียายุ ๓๐ ปี ที่ถือว่าเป็นผู้ใหญ่ นั้น เขามี
 สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร ผมอยากจะได้เรียนให้สภานี้ทราบ ว่า ระบบประชาธิปไตย
 ถ้าล้มลุกคลุกคลานมามากมาย แต่เราไม่พยายามที่จะฝึกหัดคนของเราให้เป็นนักประชาธิปไตย
 ให้เป็นนักปกครอง ให้เป็นนักบริหาร รับผิดชอบแทนประชาชนในอนาคตเลย เพราะฉะนั้น
 ผมเห็นว่าในการที่กำหนดอายุ ๒๕ ปีนี้ ถ้าหากว่าดังที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้อภิปรายไป
 แล้วว่า อายุ ๒๕ ปีนี้มีความรู้สึกนึกคิดพอที่จะเป็นผู้ใหญ่ได้ควรจะให้เขาได้รับเลือกตั้งเป็น
 ผู้แทนราษฎร เพราะฉะนั้นในการที่เขาได้เป็นผู้แทนราษฎรตั้งแต่อายุ ๒๕ ปีนี้ ถ้าถึงอายุ ๔๐
 ปีแล้ว เขาจะมีความชำนาญชำนาญเป็นอันมาก และจะเป็นกำลังของประเทศชาติได้อย่างดี
 นี้อันแรก ส่วนอันที่ ๒ แก่ไขมาตรา ๙๒ เมื่ออายุของสภาผู้แทนสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์
 จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป
 ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ยายุของสภาผู้แทนสิ้นสุดลง และวัน
 เลือกตั้งต้องกำหนดวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร อันนี้ผมไม่ขออภิปรายเพราะว่าผู้อภิปราย
 ได้อภิปรายโดยละเอียดแล้ว

มาตราต่อไปคือมาตรา ๖ ให้ยกเลิกข้อความในมาตรา ๔๔ สมาชิกภาพของสภาผู้แทนราษฎรเริ่มแต่วันถัดจากวันเลือกตั้ง อันนี้ผมได้ฟังท่านวุฒิสมาชิกผู้มีเกียรติได้กล่าวว่าสมควรจะให้เริ่มตั้งแต่วันมีการประชุมครั้งแรก เพราะว่าในวันประชุมครั้งแรกนี้มีการปฏิญาณตนในวันนั้นแล้ว ก็ควรจะให้สมาชิกภาพเริ่มตั้งแต่วันนั้น ผมใคร่จะขอเปรียบเทียบกับ การเข้ารับราชการ บุคคลเข้ารับราชการนะ ปฏิญาณตนในวันนั้นหรือไม่ เมื่อสมัครเข้ารับราชการได้ ๆ ก็ตาม จะเป็นข้าราชการทหารตำรวจประการใดก็ตาม ไม่ใช่หมายความว่าต้องปฏิญาณตนในวันนั้นต้องมีวันดีคืนดีถึงจะปฏิญาณตน แต่ข้าราชการที่สมัครสอบคัดเลือกบรรจุแต่งตั้งแล้วจะต้องปฏิญาณตนในวันนั้นอย่างนั้นหรือ เพราะฉะนั้นผมไม่เห็นด้วย ขอคัดค้าน เพราะว่า การปฏิญาณตนนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่การรับตำแหน่งหน้าที่นั้น เขาได้รับเลือกมาจากประชาชนแล้วในวันถัดจากวันเลือกตั้งแล้วนั้นนะ ก็ควรจะให้เขาได้รับตำแหน่ง เพราะว่าทางข้าหลวงประจำจังหวัดได้กำหนดมาแล้วว่าเขาได้เป็นผู้แทนราษฎรแล้วตั้งแต่วันนั้น แต่เหตุใดรัฐธรรมนูญถึงจะมากำหนดไว้ว่าต้องนับตั้งแต่วันประชุมครั้งแรก อย่างนี้เป็นการขัดกันกับทางปฏิบัติทางฝ่ายข้าราชการประจำ คือข้าหลวงประจำจังหวัด

มาตราต่อไปครับ มาตรา ๑๓๔ รัฐมนตรีจะเป็นข้าราชการประจำในขณะเดียวกันมิได้ รัฐมนตรีจะเป็นผู้จัดการ กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน หรือลูกจ้างบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การใดๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐวิสาหกิจหรือวงการของเอกชนซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อการค้ากำไรไม่ได้ ข้อนี้ผมเห็นว่าตามผู้เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ขอแก้ไขไปอย่างนั้นเอง เพราะว่าเมน (main) ใหญ่ คือการที่รัฐมนตรีซึ่งเป็นบุคคลภายนอก ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และไม่ต้องได้รับความไว้วางใจจากสภาฯ นี้ ยังเป็นรัฐมนตรีผู้บริหารประเทศได้ ก็เหตุใดเขาจึงไม่สามารถที่จะเข้าไปเป็นกรรมการหรือเป็นประธานกรรมการตามบริษัทห้างหุ้นส่วนได้ละ เพราะฉะนั้นข้อนี้ผมขอกราบเรียนให้ที่ประชุมทราบ ว่า นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองมาแล้ว คณะราษฎรได้แสดงเจตจำนงว่าในการขอเปลี่ยนแปลงการปกครองขอพระราชทานรัฐธรรมนูญจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ นั้นนะ ได้กล่าวว่า ในขณะนั้นเห็นว่าราษฎรของประเทศไทยนี้มีความรู้และการศึกษาพอสมควรที่จะปกครองตนเองได้แล้ว จึงสมควรที่จะให้เขาปกครองตนเองเสียที จึงขอพระราชทานรัฐธรรมนูญโดยที่ให้พระมหากษัตริย์อยู่ใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๔๗๕ เพราะฉะนั้นการกระทำอย่างนั้นเป็นเจตนารมณ์อันแรก แต่มาบัดนี้ตามมาตรา ๑๓๔ ผู้ที่จะ

เป็นรัฐมนตรีนั้น ห้ามมิให้มาจากผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสมาชิกในขณะเดียวกัน การกระทำเช่นนี้ ผมเห็นว่าเป็นการผูกขาดอำนาจเกินไปและไม่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย เพราะว่าตามเจตนารมณ์ของการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับที่แก้มาแล้วนี้ ก็เพื่อต้องการจะแยกอำนาจนิติบัญญัติกับอำนาจบริหารออกจากกัน ซึ่งผมเห็นว่าเป็นการแยกที่ไม่ถูกต้อง ถ้าจะแยกกันจริงๆ ให้เด็ดขาดสมควรจะแยกแบบสหรัฐ ประเทศบรรดาที่เป็นสหรััฐทั้งหลาย เช่นจะให้ เป็นนายกรัฐมนตรีก็ให้ประชาชนเขาเป็นผู้เลือกเขาจะไปเลือกเอาผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ ประการใดเข้ามาเป็นคณะรัฐมนตรีก็ยอมทำได้ นี่เรียกว่าเป็นการแยกอำนาจกันโดยเด็ดขาด แต่ก็อยู่ในความรับผิดชอบของประชาชนที่เห็นด้วยมาแล้ว อันนี้ถึงจะเป็นการแยกอำนาจ ที่ถูกต้อง แต่การแยกอำนาจแบบนี้มันก็เป็นการแยกอำนาจที่ไม่เด็ดขาดอยู่ดี คืออย่างไรๆ ก็ตาม คณะรัฐมนตรีนี้จะต้องเออออห่อหมก ได้รับการเออออห่อหมกจากสภานี้ โดยที่ ประธานต้องรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี คืออาศัยมือจากประธานสภานี้เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ซึ่งสมาชิกทุกๆ คนไม่ได้เห็นชอบกับประธานเลย แล้วพอถึงเวลาที่จะมานั่งอยู่ที่นั่นก็ไม่ได้ขอความเห็นอะไรว่าจะเห็นชอบ ให้เราเป็นรัฐมนตรีไหม นี่ไม่ได้พูดสักคำหนึ่ง แล้วผลที่สุดประธานสภาก็เป็นแพะรับบาป และประธานสภาถ้าพูดถึงตามส่วนแล้ว ผมก็ขอภัยที่จะกล่าวว่า อันนี้เป็นข้อเท็จจริง ว่าการที่ท่านเป็นสมาชิกของพรรคใดพรรคหนึ่งในทางการเมืองนี้ เป็นที่รันทานินทาอยู่ เรื่องนี้ผมขอตั้งข้อสังเกต ขอภัยที่นอกประเด็นไปบ้าง เพราะฉะนั้นถ้าหากว่า ท่านประธานสภานั้นจะได้ลาออกจากพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่งเสีย มาเป็นประธานก็จะเป็นการดีมาก ท่านประธานที่เคารพ เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นว่า แม้แต่ว่าการบริหารบ้านเมือง คณะรัฐมนตรีเขายังสามารถบริหารไปได้โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากราษฎรทั้งประเทศแล้ว เพราะเหตุใด เขาจึงไม่สามารถจะเข้าไปเป็นประธานกรรมการตามบริษัท ห้างร้านได้ละ อันนี้ผมเห็นว่า ถึงอย่างไรก็ตาม สภานี้คงจะไม่อนุมัติให้ผ่านไปแล้ว คงไม่ยอม เพราะว่าความอยากจะเป็นประธานกรรมการนะ ยังมีอยู่มากมาย เรื่องนี้ผมขอฝากไว้ให้สมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลายรับทราบไว้ด้วยว่า ควรจะปฏิบัติตนอย่างไร มีสิทธิोटตบะเพียงใดก็เป็นเรื่องของท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายก็แล้วกัน และท่านประธานที่เคารพ นอกจากนั้น มาตรา ๑๔๑ ขอโทษครับ มาตรา ๑๔๐ รัฐมนตรีผู้มิได้เป็นสมาชิกในสภาย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมวุฒิสภาหรือสภาผู้แทน หรือในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้

แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ข้อนี้นักชอบด้วยเหตุผล เพราะปกติ บริษัท ห้างร้านต่างๆ เขาต้องเอาหุ้นของเขาสมาคมเขาต้องเอาสมาชิกของเขามาประชุม แล้วก็คัดเลือกตั้งกันเป็น ประธานกรรมการการमतที่จะลงมติได้ แต่ที่รัฐมนตรีทั้งหลายที่เป็นบุคคลภายนอกครับ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้แทนราษฎรแต่ประการใด และกลับมีหน้าที่เสนอกฎหมาย มีหน้าที่อะไรต่อมิอะไรร้อยแปดจึงปะทะ นี่ก็เป็นคล้ายๆ กับว่าใช้สิทธิพลมากเกินไป ผมเห็นว่าสมควรที่จะแก้ไข ถ้าไม่แก้ไขระบบประชาธิปไตยก็จะต้องคลานตัวมดเต็มไปอย่างนี้ ของเมืองไทย เราไม่มีวันที่จะเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงได้ ท่านประธานที่เคารพ มาตรา ๑๔๑ คณะรัฐมนตรีจะบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา และต้องได้รับความไว้วางใจก่อน อันนี้ผมได้ถือปฏิบายไว้แต่ตอนแรกนิดหน่อยแล้วว่า คณะรัฐมนตรีชุดนี้ถืออำนาจบาตรใหญ่พยายามที่จะเอากลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งเดี๋ยวนี้ก็เป็นทายาทติดต่อกันมาไม่รู้จักจบสิ้น บริหารราชการแผ่นดินต่อไปไม่รู้จักอีกก็โกฎิปีถึงจะออกไปเสียทีหนึ่ง เดี่ยวนี้ตามประธานานนอกเขาจะถามว่า ต่อไปนี้ใครจะเป็นนายกรัฐมนตรีนะ เขาจะวิจารณ์กันว่า นักลัวจะเป็นคนนั้น นักลัวจะเป็นคนนั้น นักลัวจะเป็นคนนั้น ผมไม่ขอออกชื่ออะครับ ก็วิจารณ์อยู่ในหมู่กลุ่มนี้ละครับ ยังไม่เคยที่จะพูดว่า เอะ ต่อไปนี้เราจะเลือกใครเป็นนายกรัฐมนตรีนะหรือสภาเราจะเลือกใครเป็นนายกรัฐมนตรีนะ ยังไม่เคยมีพูดกันเลยครับ เพราะฉะนั้นข้อนี้จึงเห็นว่าคณะรัฐบาลตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ มาจนถึงบัดนี้นะ ผูดจากการปกครองตลอดเวลามา ไม่ให้ประชาชนเขามีโอกาสปกครองตนเองเลย ท่านประธานที่เคารพเพราะฉะนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาคหานินทาอย่าว่าแต่ประเทศไทยเลยครับ เพราะประเทศไทยบางคนจนมันก็มาก ความรู้การศึกษาก็ไม่เพียงพอ อย่างที่ท่านวุฒิสมาชิกบางท่านก็พูดไปแล้วว่าประชาชนเราแย่มาก แต่ว่าต่างประเทศนะครับ เขาลดต่ำกว่าเขาจะถูกเราได้ว่าประเทศไทยเราเนื้เอาระบบประชาธิปไตยมาบังหน้า แต่ว่าวิถีการปฏิบัติที่แท้จริงนั้น คือเผด็จการตีๆ นี่เอง เพราะฉะนั้นเพื่อเป็นการแก้ข้อครหาข้อนี้สมควรที่จะแก้มาตรา ๑๔๑ ดังที่คุณบุญยืน วอทอง แก่มานี้ ให้ทางสภาได้รับเสียหน่อยผมเชื่อเหลือเกินว่า มาจอร์ตี (majority) นี้จะต้องทำให้คณะรัฐมนตรีหรือว่าคณะรัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลจนได้ ไม่น่าจะตั้งต้นเอาไว้อย่างเดิมเลย ครับ ท่านประธานที่เคารพ

นอกจากนั้น มาตรา ๑๔๓ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นตำแหน่งเมื่อรัฐสภาไม่ให้ความไว้วางใจตามมาตรา ๑๔๑ ข้อนี้ทางคณะรัฐบาลก็ไม่น่าจะต้องตกใจอะไรอีกละครับเพราะว่าอย่างไรๆ

ก็ตาม ในการที่สมาชิกสภาผู้แทนในพรรค ส.ป.ท. กิติ หรือวุฒิสภากิติ ซึ่งปกติเขาเปรียบ
อยู่แล้วแต่ตั้งมานี้ ข้าพเจ้าไม่ขอพูดอีกครั้งหนึ่งแต่ว่ามันอดที่จะค้นปากไม่ได้ ก็จะทำให้ข้า
อีกนิดหน่อยว่า ท่านทั้งหลายเหล่านี้ได้รับสนองพระบรมราชโองการโดยนายกรัฐมนตรีเป็น
ผู้ให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้แต่งตั้งมา ก็ได้ดำรงอยู่เสมอ อ้างว่าพระมหากษัตริย์เป็นผู้แต่งตั้ง
อย่างโน้นอย่างนี้ มันไม่ใช่อย่างนั้น นายกรัฐมนตรีจะไปอ้างอย่างนั้น ใครจะไปอ้างไม่ได้
ต้องอ้างนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบ เป็นผู้เสนอให้สนองพระบรมราชโองการมานี้ เพราะ
ฉะนั้นท่านทั้งหลายเหล่านี้ก็เป็นเสียงส่วนมากของรัฐบาลอยู่แล้ว ถ้าหากจะมีการลงมติของ
สภาว่าเอาให้รัฐบาลชุดนี้เป็นรัฐบาลนะ ผมเชื่อเหลือเกินว่าต้อง โอ.เค. สภาไม่มีปัญหา อ้าย
เรื่องนี้น่าจะแก้ครับ ไม่ควรจะต้องปล่อยให้เป็นที่ครหานินทาต่อไป ขอขอบคุณครับ

นายดำรง ลัทธพิพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทน (พระนคร) : กระผม นายดำรง ลัทธพิพัฒน์
ส.ส. พระนคร สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ในการแก้รัฐธรรมนูญครั้งนี้มีอยู่ ๒ ร่าง ๓ ร่าง
กระผมมีความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่งในการที่จะต้องแก้รัฐธรรมนูญ สำหรับเหตุผลในการที่
เห็นด้วยนั้น กระผมใคร่จะขออภิปรายเป็นสองระยะ ระยะแรกนั้นจะอภิปรายถึงเหตุผลทั่วไป
ถึงความสมควรในการแก้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ และในระยะที่ ๒ ก็จะขออภิปรายเป็นเฉพาะ
มาตราบางมาตราเท่าที่เวลาจะอำนวยให้

ในประเด็นแรกนั้น ในข้อที่เห็นว่าควรแก้รัฐธรรมนูญหรือไม่นั้น กระผมเห็นว่า
จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งรัดแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประชาธิปไตย
มากยิ่งขึ้น และไม่ใช่เป็นประชาธิปไตยอย่างเดียวจะต้องให้ประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือ
ในการที่จะพัฒนาประเทศของเราให้ทันสมัยให้เป็นชาติที่ทันสมัย ท่านประธานที่เคารพ
ระบอบประชาธิปไตยนั้นได้รับการเชื่อถือจากประชาชนชาวไทยจากล้านเกล้า รัชกาลที่ ๕
ที่ได้ตั้งพระราชดำริไว้ว่าประเทศไทยควรจะปกครองในระบอบประชาธิปไตยพระองค์ถึง
ขนาดออกกฎหมายมาลดพระราชอำนาจของพระองค์ท่าน แล้วก็ตั้งความมุ่งหมายว่าจะใช้
ระบอบประชาธิปไตยนี้สร้างสรรค์ชาติไทยให้เจริญทัดเทียมอารยประเทศ พระองค์ท่าน
กล่าวถึงสิ่งไปที่ประเทศญี่ปุ่นว่าเราต้องเอาอย่างญี่ปุ่น ถึงขนาดนั้น และตั้งแต่สมัยพระองค์
ท่านนั้นมาจนกระทั่งบัดนี้ มีผู้นำของไทยคนไหนบ้างที่บอกว่า ฉันจะนำประเทศไทยไปสู่
ประชาธิปไตยสมบูรณ์ ไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ยังไม่มี ที่นี้ว่าปัญหาที่มันขัดข้องอยู่นี้ ใน
เรื่องการเมืองนี้เป็นเรื่องใหญ่ เพราะการเมืองเป็นเรื่องที่ควบคุม เป็นเรื่องที่มีอิทธิพลต่อ

การพัฒนาประเทศ การบริหารราชการทั้งหลาย แต่ว่าเราไม่ได้กระทำกันเช่นนั้น ไม่ได้กระทำไปตามแนวทางที่ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๕ ท่านตั้งความหวังเมื่อ ๑๐๐ ปีมาแล้ว ที่นี้เมื่อได้ฟังเหตุผลจากท่านผู้สนับสนุนรัฐบาล ว่าไม่ควรจะแก้ คือท่านวุฒิสมาชิกหลายท่าน ตั้งแต่ท่านวุฒิสมาชิกเสด็จในการมลงไปอีกหลายท่าน เหตุผลที่อ้างขึ้นมาก็คือบอกว่าเราจะต้องแยกอำนาจกันบ้าง เราจะต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญฉบับนั้นเพื่อให้เป็นไปตามหลักวิชาบ้าง เพื่อเสถียรภาพบ้าง อะไรต่ออะไรเท่าที่ได้ฟังมานั้น กระผมฟังแล้วรู้สึกเศร้าสลดใจ เพราะเหตุผลต่าง ๆ ที่อ้างมานั้น มันผิดหลักวิชาครับ มันผิดหลักวิชาแล้วผิดแบบแผนของอารยสากลที่ปฏิบัติกันมาอยู่ แล้วท่านก็อ้างหลักวิชาในเรื่องแยกอำนาจหรือไม่แยกอำนาจนั้นนั้นนะ ความจริงเสด็จในการมท่านก็รับสั่งว่า ในโลกนี้มีประชาธิปไตยอยู่ ๒ ประเภท คือแบบมีประธานาธิบดีและแบบรัฐสภาแบบอังกฤษความจริงนี้ก็เหมือนแม่บทใหญ่ เป็นระบอบใหญ่ ๆ แต่ว่าก็มีระบอบการปกครองที่มีรายละเอียดผิดแผกไปอีกบ้าง ก็มีอย่างของฝรั่งเศสอย่างนี้ก็เอามาผสมกัน แบบรัฐสภาแบบประธานาธิบดี ในอุรุกวัยก็มีการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๑ นั้นบอกให้มีการเลือกประธานาธิบดี แล้วมีคณะกรรมการปกครองซึ่งมาจากทุกพรรคทุกฝ่าย อย่างนี้เป็นต้น มันก็มีแบบมีแผนที่จะดัดแปลงไปได้ แต่ว่าหลักสำคัญนั้นอยู่ที่ว่า จะต้องให้ผู้ใช้อำนาจนั้นมาปวงชน รัฐธรรมนูญฉบับพันปloom นี้ก็บอกไว้แล้วในมาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยย่อมมาจากปวงชน ต้องมาจากปวงชน แต่การแยกอำนาจและการที่รัฐบาลฝ่ายบริหารมาจากไหนไม่ทราบนี้ เป็นการปฏิเสธหลักประชาธิปไตยและขาดหลักทางกฎหมายของมาตรา ๓ แห่ง รัฐธรรมนูญที่ว่านี้และที่กระผมมีความสลดใจอย่างยิ่งก็คือว่า ได้มีวุฒิสมาชิกบางท่านได้อ้างอิงองค์พระมหากษัตริย์ ว่าท่านเป็นผู้แทนปวงชนเหมือนกัน เพราะว่าพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง อันนี้กระผมคิดว่าเป็นการที่ทำความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ผิดอยู่ในสภานี้ ทำให้อาณาประชาราษฎร์ แม้กระทั่งนักเรียนเดี่ยวนี้อีกไม่เข้าใจกันว่า ประชาธิปไตยมันคืออะไร ความจริงหลักเบื้องต้นของประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์นั้นนะเราเรียนกันมาตั้งแต่ ป. ๔ บอกว่าพระมหากษัตริย์ไม่อาจกระทำผิดได้ เดอะ คิง แคน ดู โน รอน (The king can do no wrong) สิ่งต่าง ๆ ที่รวมกระทำไปนั้นย่อมต้องมีรัฐมนตรีรับสนองพระบรมราชโองการแล้วก็ได้มีการกล่าวอ้างกันอยู่เสมอ แม้กระทั่งท่านเสด็จในการมอ้างพระราชปราชญ์ ว่ามาจากในหลวง วุฒิสมาชิกก็บอกว่าในหลวงตั้ง อย่างนี้กระผมว่าเป็นการปฏิเสธหลักวิชาอย่างยิ่ง เสด็จในการมท่านย่อมทราบดีว่า หลักวิชาต่าง ๆ ที่

เกี่ยวกับบทบาทขององค์พระมหากษัตริย์นั้นเน้นในระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์
 ถือเป็นอย่างไรบ้าง จะต้องไม่นำเอาพระมหากษัตริย์มาเกี่ยวข้องในทางการเมือง พระองค์นั้น
 อยู่ในฐานะสูงศักดิ์อยู่เหนือพรรคการเมือง แล้วจะต้องไม่แสดงความคิดเห็น ทรงแสดง
 ความเห็นใดๆ ที่เข้ากับพรรคการเมืองฝ่ายโน้นฝ่ายนี้ แต่การที่ท่านวุฒิสมาชิกได้แอบอิงขัด
 องค์พระมหากษัตริย์อย่างนี้ กระผมคิดว่าเป็นการนำมาซึ่งความแปดเปื้อนแก่ราชบัลลังก์
 และนอกจากนั้นกระผมใคร่จะกล่าวต่อไป ทั้งๆ ที่ไม่อยากจะกล่าว แต่วามันจำเป็น เพราะ
 เป็นเรื่องสำคัญของชาติครับ ท่านประธาน รัฐธรรมนูญฉบับนี้กับกล่าวฝ่ายบริหารให้พระ-
 มหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและมีประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรม-
 ราชโองการ ในประเด็นที่ว่า ถ้าเผื่อเราจะถือว่า ถ้าในหลวงตั้งแล้วก็ต้องศักดิ์สิทธิ์ละ ใครมา
 ว่ากล่าวไม่ได้ อย่างนั้นก็แฮ็คครับ อย่างนี้กระผมว่าจะนำไปสู่ความมัวหมองแก่ราชบัลลังก์
 เป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นในการตั้งรัฐบาล กระผมก็ยังเห็นว่าวิธีการปฏิบัติฟังก์ชัน (func-
 tioning) ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีทางอีกมากที่จะนำไปสู่ความมัวหมองแห่งราชบัลลังก์
 เพราะอะไรครับ เพราะอย่างนั้นเวลานี้วุฒิสมาชิกหรือวุฒิสภานั้นมีอำนาจในการที่จะลงมติไว้
 วางใจหรือไม่ไว้วางใจรัฐบาล ในทางปฏิบัติเราก็ถือว่าใครมีเสียงข้างมากในรัฐสภาก็ได้เป็น
 รัฐบาล แต่ปัญหาเกิดขึ้น ท่านครับปัญหามันเกิดขึ้น ถ้าเผื่อพรรคฝ่ายค้านรับเลือกตั้งมา
 ๑๖๐-๑๗๐ คน แต่ถ้ารวมกับวุฒิสมาชิกแล้ว ก็ยังไม่เป็นเสียงข้างมาก ท่านประธานรัฐสภา
 จะเสนอชื่อใครครับเป็นนายกรัฐมนตรี หัวหน้าพรรคฝ่ายค้านได้ชนะการเลือกตั้งจากประชาชน
 เลือกตั้ง หรือจะรวมเอาวุฒิสภาซึ่งรัฐบาลแต่งตั้งขึ้นมาโดยอาศัยพระบรมราชโองการ นี่แหละครับ
 ถ้าเราแอบอิงในหลวงแล้วละก็ ท่านก็จะอ้างว่านี่ในหลวงตั้ง เมื่อตั้งแล้วฉันก็เป็นรัฐบาล ที่นี้ถ้า
 ประชาชนจะว่าอย่างไรครับ ประชาชนจะว่าอย่างไร ประชาชนจะน้อยอกน้อยใจไหม ที่นี้ถ้า
 เผื่อว่าปัญหาว่าในหลวง ซึ่งโดยปกติในหลวงนั้นอยู่เหนือการเมือง แต่ว่าก็มีข้อยกเว้นอยู่
 เหมือนกัน ถ้าเผื่อประเทศชาติอยู่ในวิกฤตการณ์อย่างยั้งนั้น ในหลวงในฐานะที่เป็นองค์
 พระประมุขของชาตินั้นนะ จะสามารถที่เข้ามาแทรกแซงได้ การแทรกแซงนั้นย่อมเป็น
 ประโยชน์ต่อปวงชนทั้งหลายไม่ใช่ของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง แต่ว่าที่นี้ถ้าเกิด
 ว่าพรรคฝ่ายค้านชนะการเลือกตั้งขึ้นมา มีเสียงข้างมากอย่างเด็ดขาดในสภาผู้แทนอย่างนี้
 ประชาชนเดินขบวนไม่ยอมกันละ บอกว่าไม่ยอม ไม่ยอมจะให้ฝ่ายรัฐบาลปัจจุบันเป็นรัฐบาล
 จะต้องเอาเสียงที่ประชาชนเลือกตั้ง อย่างนี้ในหลวงท่านจะทำอย่างไร และผมก็ยังสงสัย.....

ประธานรัฐสภา: เปล่า ๆ เดียวคุณ นี่มันเป็นเรื่องสมมติทั้งนั้น

นายตำรวจ ลัทธิพิพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทน (พระนคร): ครับ เป็นเรื่องสมมติ แต่เป็นทางที่จะเกิดขึ้นได้ กระผมขอพูดทิ้งไว้เพียงแค่นี้ครับว่า มันอาจจะนำมาซึ่งความมัวหมองแก่ราชบัลลังก์ กระผมขอพูดไว้เพียงแค่นี้

ประธานรัฐสภา: อภิปรายกันในประเด็น

นายตำรวจ ลัทธิพิพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทน (พระนคร): ในประเด็นครับ ที่นี้ในประเด็นที่เกี่ยวกับระบบการเมืองนี้ ที่ว่าแยกอำนาจ ๆ กันนี้ กระผมก็เห็นว่าหลักวิชามันขาดอยู่ พูดกันถึงขนาดว่าถ้าเมื่อเราแยกอำนาจกันแล้ว แยกอำนาจแบบรัฐสภาในอังกฤษแล้ว มันจะไม่ค่อยเป็นประชาธิปไตย พูดกันถึงขั้นนั้น ก็แล้วอังกฤษทำไมจึงเป็นประชาธิปไตย ความจริงการแยกอำนาจนั้น ขณะนี้การแยกอำนาจแบบอังกฤษหรือแบบอเมริกันนั้น เขามองกันอย่างนี้ครับ เขามองกันว่า ในระบบรัฐสภาแบบอังกฤษนั้นผู้ที่ควบคุมรัฐบาลนั้นคือพรรคฝ่ายค้าน ผู้ที่ควบคุมรัฐบาลคือพรรคฝ่ายค้าน เพราะว่าพรรคฝ่ายข้างมากนั้นย่อมสนับสนุนรัฐบาล พรรคฝ่ายข้างมากอาจจะควบคุมรัฐบาลได้ในที่ประชุมพรรค ไม่ใช่ในรัฐสภา นี่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่อย่างนั้น แต่เมื่อท่านบอกว่าจะต้องแยกอำนาจกันให้สภาคควบคุมแต่อย่างเดียว รัฐบาลแยกกันเลย ถ้าอย่างนั้นจะตั้งพรรคการเมือง, ไม่ต้องตั้งครับ สส. ทุกพรรคทุกฝ่ายมานั่งกันอยู่คุมรัฐบาลอย่างเดียว ที่นี้เราก็พยายามจะสนับสนุนพรรคการเมืองกันอยู่แล้วทำแบบนี้มันหมายความว่าอย่างไร มันผิดหลักวิชา ผิดหลักเกณฑ์ไปหมดทุกประการ ที่นี้ในเรื่องที่เกี่ยวกับข้อเสนอขอแก้ไขรัฐธรรมนูญของคุณบุญเย็นนี้ ที่ได้บอกว่ามีอยู่ข้อหนึ่งซึ่งกระผมว่ามีความเกี่ยวพันโยงกันอยู่เป็นอย่างมาก ก็คือในเรื่องการแยกอำนาจข้าราชการประจำ แยกข้าราชการประจำกับการเมือง อันนี้กระผมว่าเป็นหลักปฏิบัติของอารยชนที่ปฏิบัติกันมาทั่วไป ที่ไหน ๆ เขาก็ทำกันอยู่และเล็งดูในกรมท่านกลับบอกว่า เราแยกไม่ได้ ฝ่ายประจำกับฝ่ายบริหาร แม้แต่ชื่อก็ยังแยกไม่ได้ ก็พระองค์ท่านเองเป็นคนตั้งแอดมินิสเตรชัน (administration) กับเอ็ดเซคคิวทิฟ (executive) พระองค์ท่านตั้งชื่อให้ใช้ในกระทรวงการต่างประเทศ บอกว่าเอ็ดเซคคิวทิฟ (executive) ให้ใช้หมายความว่าฝ่ายบริหารในทางการเมือง แอดมินิสเตรชัน (administration) ท่านใช้คำว่าบริหารศาสตร์ เดียวนี้ก็มีคณะรัฐประศาสนศาสตร์ ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์นั้นก็หมายความว่าข้าราชการประจำ ความจริงในเรื่องระเบียบข้าราชการประจำนั้นรัฐบาลไทยก็ได้พยายามที่จะแยกข้าราชการประจำกับการเมือง

มาพอควรแล้ว แต่ว่าทำไมปัจจุบันนี้เรากลับจะถอยหลังเข้าไปอีก เวลานี้ได้เกิดการสับสนอย่างยิ่งในกาบริหารราชการ มีระเบียบคณะรัฐมนตรีได้วางไว้มานานแล้วข้าราชการประจำนั้นไม่อาจที่จะเป็นตัวกระทำการในพรรคการเมืองได้ และระเบียนนั้นก็ยังไม่ใช้อยู่ แต่แล้วเป็นอย่างไคร้ครับ เดียวนี้ตั้งแต่ตัวท่านนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอีกหลายท่านเป็นข้าราชการประจำทั้งสิ้นและนี่เป็นอย่างไร จะหมายความว่าพรรคสหประชาไทยมีสิทธิพิเศษแต่ผู้เดียวกระนั้นหรือถึงแม้ว่าจะยอมรับเช่นนั้นแล้วให้ข้าราชการประจำมาเป็นตัวกระทำการในพรรคประชาธิปไตยหรือฝ่ายค้านอื่น ๆ เราก็ไม่ยอมรับ เพราะอันนั้นมันผิดหลักของอารยชน มันทำไม่ได้ ไม่ควรจะทำ กระผมใคร่จะกราบเรียนท่านประธานสภาผ่านไปยังนายกรัฐมนตรีว่าในการพัฒนาประเทศนั้น เราต้องพัฒนาทุกหลาย ๆ ด้าน และขณะนี้รัฐบาลนั้นท่านพึ่งอยู่แต่ที่ปรึกษาซึ่งกระผมสงสัยเลือกเกินว่า ค่าปรึกษานั้น ๆ ถูกหลักถูกเกณฑ์และสามารถนำชาติไปสู่ความเจริญหรือไม่ กระผมคิดว่าถ้อยคำที่พรรคฝ่ายค้านได้กล่าวนี้แหละครับ ๆ ผนฯ นายกรัฐมนตรี ควรจะถือเป็นข้อแนะนำ เพราะว่าเรายึดหลักวิทยาศาสตร์เป็นหลักเหตุผล ไม่มีประโยชน์ส่วนตัวเกี่ยวข้อง แต่ที่ปรึกษาของท่านนั้นะครับ กระผมอ่านดูแล้วในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และข้อเขียนข้อให้สัมภาษณ์ต่าง ๆ ของนักวิชาการของพรรคสหประชาไทยนั้น มันมองเห็นได้ชัดว่ามีได้มุ่งไปในการที่จะสร้างประชาธิปไตยท่านอ้างบอกว่าถ้าเผื่อจะอ้างว่าตอนนี้จะปรับปรุงส่งเสริมประชาธิปไตย ท่านก็ไม่ได้ทำ ท่านอ้างบอกว่าระบบพรรคการเมืองยังไม่เข้าขั้นแต่เสร็จแล้วเป็นอย่างไรบ้างเวลานี้ระบบพรรคการเมืองก็กำลังถูกบั่นทอน สมาชิกฝ่ายรัฐบาลมีสิทธิมีเสียงมีเงินมีทองที่จะไปใช้จ่ายโดยนำสงสียว่าเอาไปจากงบประมาณแผ่นดิน แล้วอย่างนี้พรรคอื่น ๆ พรรคฝ่ายค้านก็มีแต่ที่จะสูญสลายไป มันก็จะนำไปสู่ระบบพรรคเดียว พรรคเดียวในประเทศถ้อยคำที่ออกมา เอกสารทั้งหลายในพรรคสหประชาไทยซึ่งกระผมมีอยู่นี้ มันชี้ให้เห็นเหลือเกินว่าจะนำไปสู่ระบบพรรคเดียวในประเทศไทย หรือระบบพรรคที่เขาเรียกว่าระบบพรรคครึ่ง ระบบเศษพรรค คือขณะนั้นะ อย่างอเมริกาได้ครับ อย่างอเมริกาได้้น้ เมื่อก่อนระบบพรรคเดียว ปฏิวัติ รัฐประหารกันมา แต่ว่าเดี๋ยวนี้เขาไม่ทำอย่างนั้นแล้ว เขาปล่อยให้ฝ่ายค้านไว้บ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ พออดแก่ชาวต่างชาติว่า ฉันทก็เป็นประชาธิปไตย เดียวนี้มีศัพท์ใหม่เรียกว่า อัน แฮนด์ ฮาล์ฟ ปาร์ตี้ (One and half party) ระบบพรรคครึ่ง เราจะเอาพรรคครึ่งหรือเมืองไทยจะไปถึงพรรคครึ่งแล้ว มันจะถึงพรรคเศษพรรค กระผมคิดว่านี่เองรัฐบาลก็ไม่ได้กระทำในการที่จะส่งเสริมระบบพรรคการเมืองขึ้นในราชอาณาจักรนี้ ในข้ออีกข้อหนึ่งที

กระผมใคร่จะทราบเรียนก็คือว่า เรื่องการแยกอำนาจของข้าราชการประจำกับการเมืองนี้ มันเป็นเรื่องของความเป็นกลางทางการเมือง มันเป็นเรื่องที่สมควรจะกระทำ แต่ทำไมรัฐบาลถึงได้ไม่เริ่มกระทำ หรือว่ากลับยอมรับสิ่งเหล่านี้ให้เป็นอยู่ ในสภานี้ท่านวุฒิสมาชิกหลายท่านก็เป็นข้าราชการประจำ กระผมทราบแล้วครับว่าบางคนนี้แต่เดิมนี่มีคอนชัส (conscious) มีมโนธรรม เวลารัฐบาลเชิญมาเข้าพรรค ไม่เข้ากระผมทราบดี อย่าให้กระผมต้องมารบวชชื่อ ไม่อยากเข้า บ่นกับกระผมเอง ไม่อยากจะเข้าเรื่องการเมืองนี้เป็นข้าราชการประจำ แต่ต่อมาด้วยความอะไรต่ออะไรอีกหลายอย่างนี่ละครับ ปีกว่าๆ เดียวนี้เป็นแล้ว เข้าพรรคแล้วเดี๋ยวนี้มานั่งในวุฒิสภาแล้ว นี่ละครับการที่ไม่แยกอำนาจ ผู้บังคับบัญชาที่มีทางที่จะบีบที่จะกดดันที่จะแก้งอะไรต่ออะไรได้ กระผมอยากจะกล่าวกับท่านนายกรัฐมนตรีผ่านท่านประธานสภาว่า ท่านเองท่านบอกว่า ปีหน้าท่านก็จะลาออก ท่านเกษียณแล้ว ท่านก็จะไม่รับราชการต่อไปละ อีก ๒ ปีท่านก็จะลาออกจากการเมือง กระผมก็คิดว่าก่อนที่จะท่านจะออกนี้ กระผมอยากจะเรียกร้องให้ท่านเป็นรัฐบุรุษสักทีเถอะครับ ท่านนี่ที่เป็นรัฐบุรุษ ถ้าจะให้ชื่อของท่านที่ปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์ของชาติไทยสักที กระผมอยากจะขอเรียนว่าในความเห็นของกระผมมัน ตัวท่านนายกรัฐมนตรีซึ่งปฏิบัติราชการนั้น ก็เป็นแต่เพียงนักการเมืองที่นิยมวลที่น้ำหนักถือ แต่ว่าในแง่ของรัฐบุรุษนั้นกระผมเห็นว่ายังไม่เป็นครับ รัฐบุรุษนั้นกระผมคิดว่าสำหรับประเทศไทยนั้นยอมหมายความว่าถึงรัฐบุรุษที่น่าชาติไทยไปสู่ความสำเร็จระดับใหม่ แต่เท่าที่กระผมดูผลงานของท่านนายกนี้ยังไม่เห็น กระผมอยากจะยกตัวอย่างมุสตาฟา เคมาลปasha ของเตอร์กกี เริ่มปฏิวัติมานี้ เอาทหารคุมรัฐบาล คุมประเทศ แล้วเมื่อได้สถาปนาอำนาจเรียบร้อยแล้วมุสตาฟา เคมาลได้พยายามทำอย่างนี้จะปรับปรุงชาติให้เป็นประชาธิปไตย ในตอนปลายชีวิตของเคมาล เคมาลลาออกจากตำแหน่งทุกตำแหน่งในทางทหาร แล้วก็ขอให้ลูกน้องพวกนายทหารทั้งหลายออกจากกองทัพ นี่เป็นอย่างนี้ครับ คนที่เขาเป็นรัฐบุรุษสร้างชาติเขาทำอย่างนี้ กระผมจึงขอวิงวอนท่านนายกรัฐมนตรีได้โปรดกระทำตัวเป็นรัฐบุรุษนำชาติไปสู่ความเจริญก้าวหน้าเสียทีเถอะครับ เพื่อให้ประวัติศาสตร์จารึกชื่อของท่านไว้ ค่าปริกษาที่ท่านได้รับจากที่ปริกษานั้น กระผมขอเรียนว่าใช้ไม่ได้ครับ มีแต่จะนำท่านไปสู่ความเสียหายในประวัติศาสตร์ของชาติไทย กระผมขอทราบเรียนเพียงแค่นี้ครับ

นายไชแสง สุกสี สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านเป็นไม่ว่าผู้มีเกียรติ กระผมขอทราบเรียนท่านประธาน ขอพูดเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญนี้เพิ่มเติม

อีกสักเล็กน้อย ก่อนที่จะปิดการอภิปราย เปลา เมื่อคืนเห็นยกมือทางโน้น กระผมตกใจ เพราะเคยทางโน้นเป็นแบบอย่าง การแก้รัฐธรรมนูญเดียวกระผมชอบออกชื่อเสียก่อน ท่านสมาชิกวุฒิสภาอาจจะไม่รู้ กระผมคือไชแสง สุกใส สมาชิกสภาผู้แทน จังหวัดนครพนมครับ การแก้รัฐธรรมนูญคราวนั้นมันเป็นทีนันทากันเหลือเกินว่า เอ พวกสมาชิกสภาผู้แทนนี้ อยากดังหรือ อยากเป็นรัฐมนตรีหรือ อีจลา กับรัฐบาลหรือ ไม่ใช่ครับ ความปรารถนาของพวกเราเนะ คืออยากจะเห็นแบบอย่างอยากจะเห็นแม่บทของระบอบประชาธิปไตยอันยอดเยี่ยม ซึ่งท่านได้ใช้เวลาร่างมาเป็นจำนวนเวลา ๑๐ ปี แม่บทระบอบประชาธิปไตยอันนี้ได้ใช้เงินของชาติไปเป็นจำนวนนับ ๑๐๐ ล้านบาท กระผมก็มันใจอย่างหนึ่ง อุทิศชีวิตของตัวที่มากในฐานะที่เห็นว่าการเมืองเมืองไทยนี้ควรจะมีความดีดี จึงอุทิศชีวิตทุกสิ่งทุกอย่างแม้แต่การเข้าคุกเข้าตะรางก็ยินยอมในขณะที่เราถูกกวาดล้างเข้าไปอยู่ในคุก สิ่งที่ทำให้เรารู้สึกดีใจที่สุดก็คือชาวการร่างรัฐธรรมนูญ เพราะท่านผู้เชี่ยวชาญทั้งหลายทุกสาขาวิชาการได้ร่วมกันเข้ามาร่างรัฐธรรมนูญ ความผินทวนทั้งหลายของพวกเราจึงยึดมั่นว่า เอาละ คราวนี้เราจะได้แม่บทของระบอบประชาธิปไตยอย่างยอดเยี่ยม เมื่อการร่างรัฐธรรมนูญได้ร่างเป็นจำนวนเวลาเท่ากับการที่อยู่ในคุก กระผมก็รู้สึกดีใจ แต่ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายเป็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งว่า การร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นการร่างเพื่อสนองเจตนารมณ์ของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ถ้าพระวิมูญชนของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวยังอยู่ ณ ที่นี้ท่านคงจะสลดใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าท่านได้พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับถาวรให้แก่ปวงชนชาวไทย ท่านไม่ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับถาวรนี้ให้แก่คณะหนึ่งคณะใดเป็นอันขาดท่านประธานที่เคารพ ฟังกระผมเสียหน่อยครับ อย่าเพิ่งปรักษา เพราะว่าเดียวท่านจะว่าไม่เข้าประเด็น เห็นไหมครับ ขนาดท่านประธานก็ยังไม่ฟังอย่างนี้จะมีความหมายอะไรในการร่างรัฐธรรมนูญ ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอกราบเรียนท่านฟังกระผมสักหน่อยครับ

ประธานรัฐสภา : เปลา เสียงคุณดังผมเลยฟังลำบาก ขอให้เบา ๆ หน่อย

นายไชแสง สุกใส สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) : อ้อ เสียงผมดังหรือครับ กระผมจะท่าง ๆ ครับ คือกระผมขอกราบเรียนท่านฟังอีกสักหน่อยครับ เพื่อจะได้เห็นว่าอายความคิดของคนแต่ละคนนี้อาจจะไม่เหมือนกัน เมื่อการปูพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยทั่วราชอาณาจักร โดยให้มีการเลือกสมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลทั่วราชอาณาจักรนี้ได้เลือกมาจากประชาชน ถ้าหากสภาตำบลก็เลือก ๑๒ คน ถ้าสภาเมืองก็เลือก ๑๘ คน และถ้าสภานครก็เลือก

๒๔ คน ทั้ง ๒๔ คนนี้จะมาเลือกคณะเทศมนตรีเข้าบริหารบ้านเมือง นักเรียนกิตติ นักศึกษา กิตติเขาเห็นแบบอย่างอย่างนี้ว่า อ้อ การบริหารระบอบประชาธิปไตยก็คือการถือมติของปวงชน เป็นใหญ่ บัดนี้แม่บทของบ้านเมือง สถาบันอันยิ่งใหญ่ของชาติกลับไปเอาใครที่โง่มาเป็นรัฐบาลบริหารประเทศชาติ สิ่งเหล่านี้แหละท่านคงจะเคยผ่านมาแล้วเพราะที่กระผมพูด กระผมเคารพที่ท่านประธานทั้งสองได้เคยรับเลือกตั้งมาไม่น้อยกว่ากระผมเหมือนกัน จึงอยากจะพูดอย่างถอดหัวใจเลยว่า ถ้าเราไม่พูดความจริงกันแล้ว จริงอยู่เราเชื่อว่ถึงแม้กมือทางฝ่ายรัฐบาลก็ต้องผ่านไปอย่างเด็ดขาด แต่เพื่อจะให้สะกิดใจเพื่อท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ได้ให้ข้อคิด ได้ให้สติปัญญา อย่างน้อย ๆ เราก็มีความรักชาติ กระผมขอผ่านท่านประธานไปถึงท่านจอมพลและท่านพลเอกทั้งหลายซึ่งนั่งอยู่ ณ ที่นี้ด้วยว่ากระผมก็มีความรักชาติ อย่างน้อย ๆ กระผมไม่ได้เป็นจอมพลหรือเป็นพลเอก แต่กระผมก็เป็นลูกเสือสำรองมาไม่น้อยกว่าท่านเหมือนกัน.....

ประธานรัฐสภา : เออ อย่า

นายไขแสง สุกใส สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) : ความรักชาติได้ปลุกใจปลุกวิญญาณผมไม่ใช่หน่อยเหมือนกัน เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วทำอย่างไรจะให้คำครหานินทาหมดไปเพื่อการเวียนว่ายตายเกิดต่าง ๆ ของผู้มกุมอำนาจ ก็เวียนว่ายตายเกิดอยู่อย่างนี้ เอ้า จอมพล เอ้า จอมพล สฤษดิ์ เอ้า จอมพล ถนอม นี่เอาอีกแล้ว คุยกันอยู่ในสภาเมื่อคืนนี้ เออ เขาว่าท่านละการเมืองแล้ว ท่านจอมพล ถนอมละแล้ว นี่จะให้ประกาศนะนี่จะให้ประกาศแล้ว.....

ประธานรัฐสภา : อ้าว เรื่องเขาคุยกันนะ เอามาเล่ากัน

นายไขแสง สุกใส สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) : จะให้คุณส่งล่ะ เพราะรู้จักคนเยอะ เพราะเป็นอยู่อย่างนี้ กระผมถึงว่าอยากให้คนอื่นมามีโอกาสบ้าง เคยมีพูดถึงใหม่ นายแท้ นายเบ้า อาจารย์เต้า ลุงสีเทา ที่จะมาบริหารนะไม่เห็นมีพูดถึงเลย กระผมสงสารเขาเหลือเกิน ท่านประธานฟังสักหน่อยเถอะครับ ประเด็นไม่ประเด็นก็ฟังไปเถอะบางทีอาจมีประโยชน์บ้าง

ประธานรัฐสภา : ไม่มี นายไขแสง ที่ว่ามิชานะ ไม่มี

นายไขแสง สุกใส สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) : ครับ ๆ กระผมขอประทานกราบเรียนท่านผู้เกียรติทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านสมาชิกวุฒิสภาซึ่งท่านได้เข้ามา ชำมะแหละไปศึกษาหาความรู้มาเพื่อจะให้ความสว่างในระบอบประชาธิปไตย ท่านก็บอกว่าผู้แทนพวกนี้เลือกตั้งมาอย่างไร ๒๐-๓๐ เปอร์เซนต์ มาอ้างว่าตัวเป็นปวงชนชาวไทย

ประธานรัฐสภา : คุณขอเออะ อย่าเสียตีสี่

นายไชแสง สุกใส สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) : เปลา เอาอีกแล้ว ท่านประธาน ไม่อย่างนั้นก็ไม่เข้าใจอีกละ

ประธานรัฐสภา : พูดอย่างนี้เป็นที่เข้าใจ

นายไชแสง สุกใส สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) : คือกระผมจะได้ขึ้นนะ ไม่ได้โกรธเลยครับ ไม่ได้โกรธ ยกมือเมื่อวาน ยังจับมือนียกมือไหว้อยู่ ยังไม่ได้โกรธอะไรเลย คืออยากให้เข้าใจวาระบอบประชาธิปไตยนี้ควรจะมีไหม เพราะที่ท่านที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้ ท่านเป็นคนมีความรู้ เป็นข้าราชการประจำ เป็นคนมีความปรารถนาดีต่อบ้านเมือง แต่เราต้องการให้ความเป็นชาติ ให้ทุกคนเป็นเจ้าของชาติ ให้ชาติเป็นของทุกคน เราก็ต้องพูดกันเพราะสภานี้เขาให้มาพูด พูดๆ เขาให้ท่านไปทำ ทำๆ แล้วท่านทำอย่างไร กระผมมีมือจะเขียนหนังสือก็ไม่ให้เขียน จะชุกไว้ที่ไหน กระผมมีปากจะพูดก็ไม่ให้พูด ไปพูดที่ศรีสะเกษก็ปิดปากถึงเครื่องขยายเสียง กระผมมีหูจะฟังวิทยุทั่วไป บอกว่าไม่ได้เนะก่อนการร้าย จะไปเมืองนอกไปประเทศอื่นก็ไม่ได้ ต้องขอพาสปอร์ต (passport) ต้องสอบสวน ปากพูดก็ไม่ได้ ตูก็ไม่ได้ พูฟก็ไม่ได้ เอ๊ะ กระผมว่ามันจะแย่นะ ประเทศไทยเรานี้ นี่หรือท่านรัฐมนตรีทั้งๆ ท่านหัวเราะเพราะว่าท่านก็เข้าใจ แต่ที่นี่ทำอย่างไรจะทำความเข้าใจกัน เวลาเรามาตั้งอยู่ที่นี้ เราจะต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน พอวุฒิสมาชิกพูดเท่านั้น เอาแล้ว อ้อ ใครเลือกมาพอเห็นผู้แทนพูด แอ้ ผู้แทนอยากดัง เพราะฉะนั้นความเป็นชาติ ความสามัคคีในชาติมันจะเกิดขึ้นอย่างไร.....

ประธานรัฐสภา : ข้อนี้ไม่เข้าประเด็นเลยนี้ครับ

นายไชแสง สุกใส สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) : นี่แหละครับ คือประเด็น เพราะถ้ามีประเด็นอย่างนี้แล้ว มันจะแก้ได้ทุกอย่าง กระผมว่า เอ้า ถ้าไม่เชื่อ เอากระผมไปตัดคอเลย นี่แหละคือประเด็น

ประธานรัฐสภา : เอ้า ผิดกฎหมาย ทำไม่ได้คุณ

นายไชแสง สุกใส สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) : เอาอีกแล้ว โอ้ย เพราะฉะนั้น กระผมก็เห็นท่านเป็นสุภาพบุรุษนะ กระผมนับถือมา เอาละๆ

ประธานรัฐสภา : เอ้า เห็นจะพอทีนะครับ

นายไชแสง สุกใส สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) : เอาละ จะให้เข้าประเด็น ให้เข้า

ประเด็น ท่านประธานที่เคารพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อกระผมพูดมาเมื่อสักครู่นี้ ท่านบอกว่า ไม่เข้าประเด็น คำว่าประเด็นนั้น กระผมว่าสมาชิกสภาผู้แทนควรจะได้ตีความสักครั้งหนึ่ง เพราะกระผมมาสภาเมื่อ ๒ ปีแล้ว ไม่รู้อะไร อย่างพอกระผมจะเอาหนังสือมาอ่าน คุณอย่าอ่านเลย! มันไม่ถูก พอท่านเสด็จในกรมอ่านก็ไม่เป็นไร อ่าน ๒ จบ ๓ จบ ก็ไม่เป็นไร อะไรคือประเด็น กระผมสงสัยอยู่เหมือนกัน นี่พูดไม่ได้โกรธท่านหรอก พูดให้มันชัด คือพูดถึงความยุติธรรมระหว่างการออกความคิดเห็น ทุกคนที่เข้ามา ณ ที่นี้ มีความปรารถนาดีทั้งนั้น กระผมไม่ได้มีความทะนงองอาจหรือแสดงความไม่เคารพท่านสมาชิกวุฒิสภา เพราะอย่างน้อยๆ ก็รุ่นพ่อกระผมก็หลายคน กระผมเคารพมาก แต่ทำอะไรจะให้ความเคารพนี้ เคารพชนิดที่ว่าฝังอยู่ในจิตใจ เคารพด้วยความศรัทธา เราก็ต้องมาพูดกัน อย่างท่านว่า บ้านเมืองจะไม่มีชื่อมีแปละ ถ้าหากทางรัฐบาลเชื่อพวกเราบ้านเมืองก็มีชื่อมีแปอย่างแน่นอน ท่านเห็นไหม การเดินขบวนเมื่อ ๒-๓ วันนี้ ในรัฐสภาของชาติเขายังเดินเข้ามานั่งอยู่ใต้ประธาน มีชื่อมีแปหรือไม่ เพราะอะไร เพราะการไม่ฟังเสียงของพวกเรา

ประธานรัฐสภา : ไม่ใช่ออย่างนั้นนะ มันคนละเรื่องเลย

นายไขแสง สุกใส สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) : คนละเรื่อง มันเกี่ยวพันกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ใช่ประชาชนเป็นผู้เลือก เป็นผู้เขียน เป็นผู้ร่าง เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประชาชนไม่ได้ร่าง ต้องให้ประชาชนเป็นคนล้มเลิกแล้วร่างใหม่ นี่คือประเด็น ร่างใหม่ อย่าไปบอกเลยว่ามาตราเท่านั้น ห้ามเลิกการค้า มาตราเท่านั้น อย่า มันอยู่ที่ใจ ในเมื่อคนมีความละเอียดมีกลเล่ห์น้อยเท่านั้น ไม่ต้องพูดถึงการร่างรัฐธรรมนูญ เขียนแล้วก็เขียนไปเถอะ ถ้าไม่ฟังเสียงอย่างเดียวจะทำอะไร

ประธานรัฐสภา : เอ้า ข้าพเจ้าว่าอภิปรายมามากแล้ว ขอให้เถอะคุณไขแสง

นายไขแสง สุกใส สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) : เมื่อท่านเห็นว่า กระผมอภิปรายมามากแล้ว กระผมก็ขอให้ท่านนายกรัฐมนตรีได้โปรดสั่งรวด้วยว่า ถ้าหากท่านได้ปฏิบัติตามสมาชิกสภาผู้แทนได้กล่าวไว้เมื่อสักครู่นี้ว่า ในบั้นปลายชีวิตอีกสองปี ขอให้ท่านรับทำรับทำเถอะว่า จงทำดี จงทำดี จงทำดีนั้น พวกเราอยากจะทำอยู่ อยากจะฟัง เพราะฉะนั้นในฐานะที่กระผมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนผู้หนึ่ง จึงขอให้ขอคิดท่านไว้ว่า ก่อนจะตายนั้นขอให้ได้ฝากชีวิต ดังพระพุทธเจ้าได้ว่าไว้ว่า “รูป ชีวติ มัจฉานัน นามโคตตํ น ชีวติ”

นายเฒ่า สุวรรณหัตต์ สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : วันนี้กระผมจะได้มีโอกาสได้กล่าว

ต่อท่านประธาน ท่านผู้เป็นประธานครับ กระผมอยากจะกล่าวเสียนิดหน่อย ก่อนที่จะเข้าประเด็นที่กระผมตั้งใจจะมาพูดเหลือเกิน กระผมสมัครผู้แทนครั้งนี้ กระผมมีจุดมุ่งหมายอันเดียวที่จะกล่าวในวันนี้แหละครับ ถ้ากระผมไม่ได้พูดวันนี้ กระผมก็ต้องพูดที่สนามหลวงแน่พຽງนี้ ท่านผู้เป็นประธาน ก่อนที่จะเข้าไปสู่ประเด็นที่กระผมต้องการจะพูดนั้น กระผมอยากจะกล่าวเสียนิดหนึ่ง เพราะเราได้ฟังมโนทัศน์เรื่องยักษ์ใหญ่อะไรกันเมื่อคราวก่อนนี้ ข้อตอบสักนิดหนึ่งในเมื่อมันมาเข้าประเด็นในมาตรา ๘๘ ในเรื่องอายุ กระผมจะเรียนให้ท่านทราบว่า พระมหากษัตริย์ของไทยขึ้นครองราชย์เมื่อ พ.ศ.

ประธานรัฐสภา : เดียว ๆ คุณเื่อง ขอ ๆ อย่างถึง

นายเื่อง สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : อยู่ในประเด็นที่เดียวครับท่านผู้เป็นประธาน กระผมกำลังพูดถึง กระผมกำลังพูดถึงเรื่องอายุ ๑๓ ปีเท่านั้น

ประธานรัฐสภา : นั่นไม่ได้ พูดไม่ได้ นี่เกี่ยวกับข้อบังคับ คุณอ่านข้อบังคับหรือเปล่า

นายเื่อง สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : เอาละครับ ท่านผู้เป็นประธาน กระผมกำลังพูดถึงว่า ผู้ที่มีอายุน้อยนั้นมีความสามารถเยอะแยะ

ประธานรัฐสภา : มันมีข้อบังคับอยู่ ผมเตือนคุณนี้

นายเื่อง สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : เอาละครับ ๆ ท่านผู้เป็นประธาน กระผมจะเข้าประเด็นละ กระผมกำลังจะเข้าประเด็นในมาตรา ๑๓๔ และมาตรานั้น ได้มีผู้กล่าวถึงประเด็นต่าง ๆ ถ้าจะเปรียบเป็นต้นไม้ ใบไม้ก็พูดแล้ว กิ่งก็พูดแล้ว กิ่งก้านสาขาสดจดจนแก่ก็พูดแล้ว แต่ที่นี้มีอยู่อีกอันหนึ่ง ท่านผู้เป็นประธาน คือรากแก้วยังไม่ได้พูดถึง กระผมกำลังจะพูดถึงระบบประชาธิปไตยในชั้นรากฐาน ท่านผู้เป็นประธานสองวันสามวันที่เราพูดกันมานั้น เรากำลังพูดถึงเรื่องอำนาจที่จะปกครองบ้านเมือง ท่านผู้เป็นประธานอำนาจนั้น ทางฝ่ายเราฝ่ายค้าน อย่างจะให้เป็นของประชาชน คือว่ารัฐมนตรีควรจะมาจากการเลือกตั้ง แท้ที่จริงนั้นเราไม่ต้องการจะเป็นรัฐมนตรี สำหรับตัวกระผมเองแล้วรังเกียจที่สุด

ประธานรัฐสภา : อันนี้ก็ซ้ำซากเหลือเกิน

นายเื่อง สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : ไม่ซ้ำ ประเดี๋ยว ไม่ซ้ำ ๆ ท่านผู้เป็นประธาน ท่านไม่ต้องทักกระผมหรอก กระผมไม่ซ้ำซากเลย ทำไม่ถึงไม่อยากจะเป็นอย่างนั้น ก็เพราะว่าชื่อเสียงเรื่องป่าไม้เรื่องอะไรร้อยพันแปด ใครเอาเทวดามาเป็นรัฐมนตรีก็ถูกคำ

กระผมไม่อยากจะพูดและก๊วยากจะเป็นทรอก แต่เราอยากจะให้พวกท่านนะเป็น พวกของท่านนะ ท่านผู้เป็นประธาน กระผมจะเข้าสู่ประเด็นที่ว่ากระผมทำไมเข้าประเด็นนั้นนะ กระผมกำลังจะพูดถึงรากฐาน กระผมกำลังพูดถึงอำนาจ อำนาจนี้เดิมเป็นของประชาชน ตามสิทธิมนุษยธรรม เราได้ถวายให้แก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ถวายให้พระมหากษัตริย์ เพราะพระองค์ทรงปกป้องเราทุกประการมา ซึ่งท่านไม่ยากให้กระผมพูดมาก ท่านผู้เป็นประธาน มาบัดนี้ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ พระองค์ได้ส่งคืนให้แก่เรา ได้คืนอำนาจนี้ให้แก่ประชาชน ทำให้แก่ปวงชน ไม่ใช่ให้แก่คณะใดคณะหนึ่ง ท่านจะเห็นได้ในรัฐธรรมนูญฉบับแรกนั้น ซึ่งได้ทรงได้เถียงมากมาย คือหลักการใหญ่ที่กระผมกำลังจะกราบเรียนมานี้ คือว่าการบริหารนั้นต้องเป็นของปวงชน เลือกมาจากปวงชนแต่งตั้งมากระผมพูดอันนี้ แล้วการพระราชทานเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น พระราชทานจริง ๆ ไม่ใช่ได้ถูกยึดอำนาจมา กระผมรู้เหตุการณ์ดี ท่านผู้เป็นประธาน ถ้าท่านได้อ่านสมุดปกขาวมีชื่อนายโงะอยู่นั้น ท่านผู้เป็นประธาน พระองค์ได้พระราชทานมานั้นด้วยความต่อสู้อย่างมากมาย กระผมรู้เรื่องดี และบัดนี้ รัฐธรรมนูญต่อ ๆ มา ทุกฉบับในหลักการนี้ไม่เคยทิ้งเลย คือรัฐธรรมนูญต้องมาจากการเลือกตั้งไม่มีฉบับไหนทิ้งเลย มาฉบับนี้เท่านั้น ท่านผู้เป็นประธาน ซึ่งทั้งหลักการอันนี้ ท่านผู้เป็นประธาน กระผมไม่รู้ว่าจะกล่าวคำไหนที่จะเหมาะสมกว่าคำที่ว่า พระมหากษัตริย์ได้ประทานคืนให้ปวงชนแล้วบัดนี้ถูกปล้นเอาไป ไม่รู้ว่าจะใช้คำไหนที่ดีกว่านี้ ท่านผู้เป็นประธาน ปล้นเอาไป ๑๐ ปีนั้น ครั้นมาถึงร่างรัฐธรรมนูญ ท่านประธานร่าง ๆ ก็ได้กล่าวอภิปรายแล้วว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ถวายคืนให้ประชาชนแล้วบัดนี้ถูกปล้นเอาไป ไม่รู้จะใช้คำไหน นี่คือหลักการที่กระผมจะพูดวันนี้ อำนาจนี้เราจึงบอกว่า ขอเปิดอกพูดกันเสียที่ท่านจะเอาอย่างไรนะ

ประธานรัฐสภา : ประเดี๋ยวคุณโงะ คุณไม่ได้เข้าประเด็นเลยนั้นะ

นายโงะ สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : เข้าประเด็นว่า

ประธานรัฐสภา : ประเด็นอยู่ ๖-๗ มาตราเท่านั้น แล้วคุณจะมาเลิกทั้งฉบับหรืออย่างไกรั้นนะ ผมอยากจะทราบนัก

นายโงะ สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : ไม่ใช่ กระผมเข้าประเด็นว่า กระผมจะเข้าประเด็นเพียงข้อ มาตรา ๑๓๔ กระผมต้องการให้รัฐมนตรีนี้มาจากการเลือกตั้ง คือมาจากผู้แทนราษฎร ผมเถียงในข้อนี้

ประธานรัฐสภา: มันตกไปแล้ว เราพูดถึงฉบับปัจจุบันนี้

นายไถง สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี): ไซ้ ฉบับปัจจุบันนี้ ไม่เข้า.....

ประธานรัฐสภา: คุณจะไปเอาเรื่องที่คุณเล่านะ ใคร ๆ ก็รู้กันหมดแล้วที่นี่

นายไถง สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี): ไซ้ รัฐตกแล้ว แต่กระผมกำลังพูดว่า กระผมต้องการให้ ดังที่ฝ่ายค้านได้เสนอไปนั้น ให้รัฐมนตรีนี้มาจากผู้แทนราษฎร ให้ผู้แทนราษฎรเป็นได้ อำนาจอันนี้เราขอคืนมา กระผมอยากจะพูดกับท่านประธานว่า เวลาที่อำนาจนี้มันไม่มา มันผิด.....

ประธานรัฐสภา: อันนี้ก็อภิปรายกันไปแล้ว ตกไปแล้ว

นายไถง สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี): ไซ้กระผมจะเรียนถามว่า จะคืนให้ไหม หรือว่าจะยังเอาไว้ พูดกันให้ชัด ๆ ไซ้ กระผมจะถามข้อนี้

ประธานรัฐสภา: คุณจะไปถามใครนี่ผมยังไม่รู้ รัฐธรรมนูญนี้ไม่ใช่ของใครหรอก ของพวกเราทั้งที่นี่ ของคนไทยทั้งหมดนี้

นายไถง สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี): ท่านอาจจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจ เพราะกระผมพูดไม่ชัดก็ได้ แต่กระผมหมายความว่าอำนาจการบริหารนี้อยากให้มาจากปวงชน คือจากการเลือกตั้งรัฐมนตรี ให้รัฐมนตรีเป็นผู้บริหารมาจากผู้แทนราษฎร กระผมพูดอย่างนี้เข้ามาตรา ๑๓๙

ประธานรัฐสภา: อันนี้เป็นมติพิจารณาตั้งแต่ของคุณเสนีย์ ตกไปแล้ว

นายไถง สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี): มีได้วันนี้ไม่มีมาตรา ๑๓๙ เขาพูดกัน

ประธานรัฐสภา: มาตรา ๑๓๙ จะบอกให้ คุณไม่ได้อ่านหนังสือนี้ เขาพูดรัฐมนตรีไม่ให้เป็นการราชการประจำการต่างหากเล่า

นายไถง สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี): ท่านผู้เป็นประธาน ความจริงกระผมต้องการพูดวันนั้นแล้ว กระผมไม่ได้พูด เพราะฉะนั้น วันนี้กระผมก็ขอพูดว่ามันเข้าเหมือนกัน.....

ประธานรัฐสภา: ไม่ได้หรอก คนละวันคนละเวลา ผมคนเดียวจะไปชี้ได้หมดหรือทั้งสภานะ

นายไถง สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี): ถ้าอย่างนั้นกระผมก็จะกล่าวตอบได้สักนิดหนึ่งที่ท่านประธานกรรมาธิการร่างฯ กล่าวไว้ พูดได้ไหม

ประธานรัฐสภา : ได้ แก่ข้อหา

นายไฉ สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : ท่านกล่าวถึงเรื่องการแยกอำนาจนี้มันไม่เข้าเลย มันผิด มันไม่ถูกต้อง คือการแยกอำนาจนั้นระบบไหนระบบนี้ กระผมกลัวจะซ้อน พระมหากษัตริย์ พูดไปพูดมาจะเอาประธานาธิบดีมาเป็นระบบที่จะแยกอำนาจอะไรกันนั้นนะ กระผมฟังแล้วคล้าย ๆ จะซ้อน ท่านผู้เป็นประธาน กระผมจึงอยากจะได้เรียนยืนยันความจริงวันนี้ กระผมไม่มีสิทธิจะพูดอย่างว่านั้นหรอก ก็จริงอย่างท่านผู้เป็นประธาน แต่ท่านผู้เป็นประธาน ไม่ให้โอกาสกระผมพูด กระผมก็เลยหาโอกาสพูดในวันนี้

ประธานรัฐสภา : เปล่า คุณไม่ได้เป็นคนเสนอมาด้วย

นายไฉ สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : วันนั้นหรือวันไหนก็ตาม วันนี้ยังมีพูดหรือเปล่าไม่ทราบ เรื่องการชู้ว่าจะยุบสภา วันนี้พูดหรือเปล่า กระผมก็จำไม่ได้

ประธานรัฐสภา : ไม่มี ไม่มีใครเขาพูด

นายไฉ สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : แต่วันนั้นพูด กระผมตอบวันนี้ได้ไหม

ประธานรัฐสภา : คุณเอาคำ หู ทาง กลางบ้าน มากล่าวในสภาอย่างไรเล่า พูดกัน เป็นหลักเป็นฐาน

นายไฉ สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : กระผมอยากจะได้เรียนเตือนนิดเดียว อย่างที่คุณไพฑูรย์ พูดเมื่อกี้ นี้ อยากจะได้เรียนเตือนนิดเดียว กระผมพอจะได้ บอกว่าอย่าพูดเลยเรื่องการยุบสภา ท่านพูดเมื่อกี้ นี้ พูดเรื่องพลังของประชาชน กระผมจะเตือนนิดหน่อย

ประธานรัฐสภา : ไม่มี ๆ เขาไม่ได้พูด

นายไฉ สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : กระผมจะพูดต่อเพราะท่านพูดไปแล้ว คือว่า ท่านผู้เป็นประธาน พลังของประชาชนนี้นั้น กระผมขอเตือนว่าให้ระวังมาก ๆ น้อย

ประธานรัฐสภา : ใช่

นายไฉ สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : กระผมได้อยู่ในฝรั่งเศส ในวันที่ประชาชนยกย่องใหญ่แผ่นดิน กระผมอยู่ในอเมริกาวันยิงนกกระทิงแดง กระผมเห็น กระผมไม่ทำ ไม่รู้ แต่บอกว่าเวลานี้ประชาชนคนไทยไม่พอใจเป็นอย่างยิ่ง ที่บอกว่าจะเดินขบวนอะไรกันนั้นนะ นักเรียนเดินขบวนไม่สำคัญ สำคัญพื่อนักเรียนจะเกิด ท่านไม่ให้โอกาสกระผมพูด กระผมจะพูดข้อความที่กระผมต้องการพูดก็ได้พูด กระผมอยากจะได้ถามอย่างเดียวว่า จะให้จบเดี๋ยวนี้ก็ได้เนะ แต่กระผมจะพูดที่สนามหลวง ขอพูดอีกคำเดียวว่า

อำนาจนี้ อธิปไตยนี้ที่ในหลวงพระราชทานให้เรานั้น ท่านได้ยึดแยกออกไปแล้ว จะคืนหรือไม่คืน ถ้าท่านไม่คืน กระผมขอเรียนเตือนว่า นักเรียนที่เดินขบวนไม่สำคัญหรอก มียิ่งใหญ่กว่านั้น ท่านไม่ให้กระผมพูดเรื่องอื่น กระผมก็จะพูดเรื่องมาตรา ๘๘ เรื่องอายุ ท่านก็ว่าพูดถึงเรื่อง พระมหากษัตริย์ กระผมจะพูดถึงเจ้าผู้ครองแคว้นก็ได้ กระผมจะพูดเรื่องเจิ้งกิสข่านครอง ผ่ามาตั้งแต่อายุ ๘ ขวบ กระผมก็พูดได้ เพราะไม่ใช่พระมหากษัตริย์

ประธานรัฐสภา : คุณเคยรู้จักเขาหรือเจิ้งกิสข่านนะ

นายโง่ สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : กระผมอ่าน กระผมอ่าน ท่านได้อ่านหรือเปล่าครับ พ่อตาย อายุ ๘ ขวบนะครับ เขาคูมแม่อายุ ๘ ขวบ ขึ้นครองราชย์เมื่ออายุ ๑๘ ปี ปราบพวกอินโดจีนนะ อายุน้อยทั้งนั้น ท่านไม่ให้โอกาส กระผมพูดถึงพระนเรศวร หรือ ใครคาบพระแสงดาบคาบค่าย ใคร ท่านไม่ให้กระผมพูดไม่เป็นไรครับ กระผมชอบคุณที่พูดมาแค่นี้พอใจแล้ว แต่กระผมจะพูดที่สนามหลวง

ประธานรัฐสภา : คุณจะมาเลคเชอร์ (lecture) ประวัติศาสตร์หรืออย่างไรกัน ประเดี๋ยวครับ เอาทางนี้บ้าง

เรือตรี สุพจน์ ตั้งตระกูล สมาชิกสภาผู้แทน (เพชรบูรณ์) : กระผมขอเสนอปิดอภิปรายครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วยโปรดรับรอง

(มีสมาชิกรับรอง)

นายประสงค์ เนื่องจำนงค์ สมาชิกสภาผู้แทน (ชลบุรี) : ประธานโทษครับ

ประธานรัฐสภา : เดี่ยว ๆ

นายประสงค์ เนื่องจำนงค์ สมาชิกสภาผู้แทน (ชลบุรี) : ไม่ใช่ครับ ไม่มีคนยกมือเลยท่านประธานชี้ให้เขาพูด พวกที่เขายกมือจะพูดทำไมท่านประธาน ไม่ใช่พูดครับ

ประธานรัฐสภา : จะบอกให้ เขายกมา ๒ คน ๓ คน

นายประสงค์ เนื่องจำนงค์ สมาชิกสภาผู้แทน (ชลบุรี) : ไม่ได้ยกเลยครับ ตอนที่ท่านชี้ไม่มีคนยกครับ ผมขอประท้วงครับ ผมไม่ว่าครับ ถ้ามีคนยกแล้วท่านชี้ ไม่ประท้วงครับ

เรือตรี สุพจน์ ตั้งตระกูล สมาชิกสภาผู้แทน (เพชรบูรณ์) : ผมยกครับ ๆ ผมยกตั้งหลายทีครับ อยู่ทางโน้นยก

นายทองดี อิศราชีวิน สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) : ข้าพเจ้าทองดี อิศราชีวิน ส.ส. เชียงใหม่ สังกัดพรรคอิสลามธรรมรู้สึกเสียใจมาก การแก้ไขรัฐธรรมนูญอีกหลายมาตราของ

คุณบุญเย็น วอทองนี้ยังมีประเด็นที่ต้องพูด ท่านประธาน

ประธานรัฐสภา : เดียว ๆ เวลานี้มีคนเสนอให้ปิดอภิปรายแล้ว คุณจะทำอภิปรายหรือไม่

นายทองดี อิศรางกูร ณ อยุธยา (เชียงใหม่) : เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอเสนอเปิดอภิปราย ใครเห็นด้วยโปรดยืนขึ้นรับรอง

(มีสมาชิกรับรอง)

ประธานรัฐสภา : เมื่อมีผู้เสนอให้ปิดอภิปรายและมีผู้เสนอให้เปิดอภิปรายต่อไปอย่างนั้นแล้ว ผมจะต้องขอมติต่อที่ประชุม ท่านผู้ใดเห็นว่าสมควรเปิดอภิปรายต่อไป โปรดยกมือขึ้น แล้วอย่าเพิ่งเอามือลงนะครับ ให้เจ้าหน้าที่นั่งเสียก่อน อย่าเพิ่งเอามือลงนะครับ ให้เจ้าหน้าที่เขานับเลยให้หมดก่อน เอามือลงได้แล้วครับ เจ้าหน้าที่นั่งลงได้

(มีสมาชิกยกมือ ๗๓ คน)

ประธานรัฐสภา : ท่านผู้ใดเห็นว่าสมควรปิดอภิปรายได้แล้ว โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๕๓ คน)

ประธานรัฐสภา : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้ปิดอภิปราย เชิญคุณบุญเย็น วอทอง สรป นายบุญเย็น วอทอง สมาชิกสภาผู้แทน (อุบลราชธานี) : เป็นที่น่าเสียดายว่าการอภิปรายใช้เวลาไม่น้อยอย่างผิดสังเกต เพราะวันนี้ขอแก้ตั้ง ๘ มาตรา ใช้เวลาเพียง ๓ ชั่วโมง ซึ่งต่างกับวันก่อนขอแก้ ๒ มาตรา แต่เราใช้เวลา ๒ วัน อันนี้จะเป็นเพราะอะไรก็ไม่ทราบ เป็นที่น่าสังเกตว่าในการอภิปรายวันนี้ไม่มีท่านผู้ใดขึ้นมาค้านเท่าที่ควร คือมีท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้อาวุโสท่านเดียวขึ้นมาค้าน ส่วนใหญ่ก็ไม่ค้าน มันก็เป็นเรื่องน่าคิดว่าทำไมวันนี้ก็จะเป็นการเห็นด้วย คือตามหลักกรรมตามนุษย์วิสัยเราคิดอย่างนั้น ในฐานะที่มีท่านอาวุโสขึ้นมาด้วย กระผมก็จะขอกล่าวสรุปก่อนอื่นจะขอกล่าวแก้ข้อข้องใจที่ท่านผู้ค้านได้กล่าวไว้แล้ว ถึงจะกล่าวสรุปโดยทั่วไป

ประการแรกท่านได้กล่าวถึงข้อที่ว่า อายุผู้สมัครนั้น ได้พิจารณาแล้วว่า ๓๐ ปีนั้นเหมาะสม แต่กระผมฟังดูเหตุผลแล้วก็ไม่มีน้ำหนัก เพราะเหตุว่าถ้าฟังอายุอย่างเดียวมันไม่ใช่เครื่องตัดสินความเป็นผู้ใหญ่ ดังที่เพื่อนสมาชิกหลายท่านได้กล่าวไปว่า ข้าราชการเข้ารับราชการก็อายุ ๒๐ ปี ก็ได้แล้ว ที่นี้ในบรรดาข้าราชการด้วยกันนี้ กรณีพิเศษอย่างเช่นตุลาการอายุ ๒๕ ปี ก็มีสิทธิได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษา ซึ่งก็ใช้อำนาจหนึ่งในสามของอำนาจอธิปไตย

และมีอำนาจที่จะทำอะไรลงไปได้โดยเด็ดขาด เช่นว่า แม้แต่ผู้พิพากษานายเดียวยังสามารถพิพากษาพิพากษาคดีได้ แต่ในการที่จะให้สมาชิกสภาผู้แทนมาทำงานนี้ ถึงจะมีอายุ ๒๕ ปี ก็ไม่ใช่มาทำงานคนเดียว กระบวนการพิจารณาหรือดำเนินงาน ในรัฐสภาเป็นกระบวนการก็เรียกว่าการปรึกษาหารือ หรือเป็นดีลเบอเรทีฟ โปรเซส (deliberative process) ไม่ได้ใช้คนเดียว ก็อย่างสมาชิกผู้มีการติดจากลำปางกล่าว คือคนหนุ่มนะมีความจริงจังต่อชีวิตมาก คือไม่ใช่คนปลงตก คือคนจะมาดำเนินงาน ทางการเมืองนั้นไม่ใช่คิดเพื่อตัวเอง จะต้องเป็นคนที่มีรู้สึกเดือดร้อน และตอบสนองต่อความต้องการของคนอื่น สิ่งเหล่านี้เราปฏิเสธไม่ได้ว่า มีอยู่ในคนหนุ่ม คือคนที่จริงจังต่อชีวิตและรู้สึกเดือดร้อน และรับผิดชอบต่อส่วนรวมนะ คนหนุ่มมีมาก มีความผลักดันในเรื่องนี้มาก และเพื่อที่จะไม่ให้ออกนอกกลุ่มนอกทาง เราได้มีวุฒิสมาชิกไว้แล้ว ดังที่เพื่อนสมาชิกผู้มีการติดกล่าวไป กระผมก็เห็นด้วย เห็นว่าเป็นเหตุผลอันสมควร ที่นี้เมื่อเรามาดูแนวโน้มของโลกปัจจุบันนี้ โดยส่วนใหญ่แล้ว แนวโน้มในต่างประเทศมีแต่จะลดอายุให้ต่ำลงไป คือแม้แต่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งนี้ อย่างในอังกฤษคราวที่แล้วก็ลดลงไป จาก ๒๐ ปีไป เป็น ๑๗-๑๘ ปี ก็แสดงว่าในปัจจุบันนี้ในโลกเรามีปัจจัยที่จะทำให้คนเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นไม่เหมือนโบราณ สมัยโบราณนั้นกว่าจะรู้ก็ต้องทดลองลองผิดลองถูกด้วยตนเอง บางทีอายุ ๔๐-๕๐ ปี ยังไม่ได้ออกไปพ้นหมู่บ้าน แต่เดี๋ยวนี้เรามีการศึกษาเล่าเรียน เรามีสื่อมวลชน เรามีปัจจัยมากมายที่จะทำให้คนบรรลุความเป็นผู้ใหญ่ตั้งแต่อายุน้อย จะสังเกตแม้แต่เด็ก ๆ ปัจจุบันนี้ก็เห็นว่าเขาลดมากกว่าสมัยเราเป็นเด็ก เพราะมีปัจจัยมากมาย เมื่อแนวโน้มของโลก ของสังคมเป็นอย่างนี้ เราต้องการลดเกณฑ์ต่ำของอายุลงมา เพื่อให้มันสอดคล้องต้องกันตามสภาพของสังคม และก็จะได้ชื่อว่าเป็นการสอดคล้องกับประชาธิปไตยแบบไทย ๆ ด้วย ถ้าจะให้ประชาธิปไตยแบบไทย ๆ เป็นประชาธิปไตยสำหรับคนแก่ ขอยกย ผมไม่ได้ล่วงเกินท่านผู้มีอายุ เพราะว่าเรื่องความแก่ชรา นี่มันเป็นเรื่องของอนิจจังอนัตตา และในนี้ก็ไม่มีการตัดสินสิทธิคนแก่ ท่านจะมีอายุสัก ๑๐๐-๒๐๐ ปี ก็ไม่ได้ห้าม แต่การที่จะมาตัดสินสิทธิคนหนุ่มนะ มันไม่ถูก คือในสังคมที่เป็นอารยะนะ เราจะต้องไม่มีการลิดรอนหรือจะว่าอย่างไรก็ตามที่ ผมกำลังนึกถึงคำภาษาฝรั่งที่ว่า ดีพริวชัน (deprivation) คือการตัดสินสิทธิลิดรอนคนในประเทศที่ไม่อารยะ เขามีวิธีต่าง ๆ นานา คือถือเอาเรื่องเพศบ้าง เรื่องอายุ เรื่องวัย เรื่องผิว เรื่องชาติพันธุ์ วรรณะ ร้อยแปดมากเป็นเครื่องกีดกัน เพราะฉะนั้นการที่เราจะมาลิดรอนหรือตัดสินสิทธิคนหนุ่มอายุตั้งแต่ ๒๕ ปี ถึง ๓๐ ปีนี้ ไม่เข้า

มาสู่วงการเมืองนี้ กระผมก็ถือว่าเป็นการตัดสิทธิ ถ้าจะเรียกเป็นภาษาฝรั่งก็คงจะว่าเป็น โปลิติคัล ดีพริวชัน (political deprivation) คือตัดสิทธิเขา เอาหน้าที่ไปยึดยึดเขา เขาต้องรับผิดชอบต่อสังคมเท่ากับคนอื่น แต่ตัดสิทธิที่เขาควรจะมีจะได้ นี่ประการหนึ่ง และประการต่อไปก็คือว่า คนไทยนี้อายุไม่ยืน ก็อย่างที่ไ้กราบเรียนมาแล้ว ทำไม่ถึงจะให้เขามารับใช้บ้านเมืองได้นานที่สุด ถ้าเขามีความสามารถ อันนี้กระผมจึงขอกราบเรียนว่า ข้อที่ท่านว่าได้พิจารณาดูแล้วว่าอายุ ๓๐ ปีนั้นเหมาะแล้ว มันก็เป็นแต่เพียงการตัดสินใจโดยอำเภอใจ คือเป็น อาบิทรารี (arbitrary) ไม่ได้มีเหตุผลอะไรเลย เพราะอายุอย่างเดียวไม่ใช่ปัจจัยที่จะไปชี้ขาดว่าคนเป็นผู้ใหญ่หรือไม่ อัยนั้นก็จะต้องทับทิมกล่าวมาแล้ว ก็จะขอผ่านไป

สำหรับประการต่อไปก็คือว่า เรื่องการเลือกตั้งทั่วไปตามมาตรา ๔๒ ท่าน ผู้อาวุโสก็บอกว่าแท้จริงแล้วจะทำให้มีการเลือกตั้งก่อนสิ้นสมัย สิ้นอายุสภาผู้แทน ก็เมื่อรัฐธรรมนูญไม่ได้มีบ่งไว้โดยชัดเจน มีหลักประการอะไร ไม่มีหลักประกันครับ ท่านอยากเลือกตั้งก็ได้ไม่อยากจะเลือกตั้งก็ได้ แต่ถ้าจะคิดว่าจะไม่ให้มีเลือกตั้ง เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ เดิมว่า จะมีการเลือกตั้งได้ก็ต่อเมื่อมีการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง เมื่อท่านไม่ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และใครเป็นคนมีอำนาจตรา ก็รัฐบาลฝ่ายบริหาร เมื่อท่านไม่ตราละ ๑๐ ปีท่านก็ไม่ตราทำอะไร ก็บอกว่าบ้านเมืองยังไม่เรียบร้อย ก็อยู่ไป ถ้าใครมาทักท้วง ท่านก็บอกว่ารัฐธรรมนูญบอกอย่างนั้น ไม่ได้ขัดรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อไม่ได้บังคับไว้ เอาอย่างจอร์แดนเซาซี เอาโหมละ เขาเขียนไว้เลย อย่างกระผมได้กราบเรียนแล้ว ๔ เดือน ให้มีการเลือกตั้ง ๔ เดือนก่อนสิ้นอายุสภา เขาให้มีการเลือกตั้ง อัยอย่างนั้นมันขัด มันบังคับอยู่ในตัวไม่ใช่แล้วแต่อำเภอใจของท่านนี้ ที่นี้ท่านเกรงว่า ถ้าเลือกทีหลัง ๖๐ วันนี่ กล่าวว่สภานี้จะว่างลง ท่านทำประหนึ่งว่าท่านห่วงใยเหลือเกิน ว่าสมาชิกว่างหรือสภาว่าง ๖๐ วันนี่ บ้านเมืองมันจะเดือดร้อน มันว่างมกลิบ ๆ ปีแล้วท่านยังไม่เดือดร้อน ถ้าว่างเสีย ๖๐ วัน โดยมีหลักประกันว่าจะมีการเลือกตั้งใหม่ที่ถูกต้อง แล้วก็ทุกคนยึดถือ นี่มันไม่น่าจะเป็นข้อกังวลไม่น่าจะเป็นเรื่องที่ต้องจะมาวิจารณ์กัน ก็เป็นเรื่องที่น่าคิด แต่เห็นได้ชัดก็คือว่ามีทางจะตีความได้ว่า ถ้าใช้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ เดิมนี้จะไม่ให้มีการเลือกตั้งก็ได้จนกว่าจะตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ส่วนการจะมีการเลือกตั้งก่อนสิ้นสมัยนั้น เป็นแต่เพียงลมปาก เมื่อรัฐธรรมนูญไม่ได้เขียนบ่งไว้ชัดเจนแล้ว ใครจะเป็นคนยกขึ้นมากพิจารณา ถึงยกขึ้นมากพิจารณาก็มีข้ออ้างได้ นี่กระผมจึงอยากจะกราบเรียนว่า เราต้องการจะขออย่าอีกทีว่า เราต้องการมีชีวิตอยู่ภายใต้หลักการที่

เป็นธรรม ที่มองเห็นได้ล่วงหน้า ไม่ต้องการมีชีวิตอยู่ภายใต้ความเมตตากรุณาหรือเอาใจหรือบุคคลใดหรือคณะใดโดยสิ้นเชิง จึงสมควรจะแก้มาตรานี้ ประการต่อไป ท่านห่วงใยว่า กลัวจะมีสมาชิกซ้ำกัน ๒ ชุด ถ้าให้เลือกตั้ง นี่สำหรับ กรณีมาตรา ๔๔ ว่าด้วยอายุสมาชิกเพิ่มขึ้น ท่านก็บอกว่า กลัวสมาชิกจะซ้ำกัน อันนั้นเป็นเรื่องทางปฏิบัติ ถ้าจะถือว่าซ้ำมันก็ซ้ำ ไม่ซ้ำมันก็ไม่ซ้ำ มันแล้วแต่ แล้วท่านบอกว่าการเริ่มสมาชิกภาพนั้นจะต้องเริ่มจากการปฏิบัติงานสาบานตน ความจริงนั้นการปฏิบัติงานสาบานตนนั้นทำเพื่อจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ คือเป็นข้อตกลงเป็นการเตรียมจิตใจเพื่อปฏิบัติหน้าที่ แต่สมาชิกภาพมันน่าจะเริ่มได้ก่อน แต่ขณะที่ยังไม่ได้ปฏิบัติงานสาบานตนก็เข้าปฏิบัติหน้าที่ยังไม่ได้ ออกความเห็นไม่ได้ เพราะยังไม่มีการประชุม โหวตก็ยังไม่ได้ แต่การเริ่มสมาชิกภาพนั้นมันไปแก้ข้อบกพร่องในทางปฏิบัติ ซึ่งถ้ามีการตาย การลาออกก่อนหน้านั้น เมื่อสมาชิกภาพยังไม่เริ่มจะมีการสืบแทนโดยวิธีใด ก็สืบแทนโดยวิธีเลือกตั้ง กฎหมายรัฐธรรมนูญก็บังคับไว้ว่า จะมีการเลือกตั้งซ่อมได้ต่อเมื่อขาดจากสมาชิกภาพ เมื่อสมาชิกภาพยังไม่เริ่มมันก็ขาดไม่ได้ เมื่อขาดไม่ได้ขึ้นไปเลือกตั้ง มันก็ขัด นี่เป็นเรื่องทางปฏิบัติและมันก็ไม่ได้เป็นผลเสียหายต่อประชาธิปไตยแบบไทย ๆ ที่ท่านพูดจา เขียร์ หรือว่าพยายามเผยแพร่ชักชวน กระผมไม่เห็นจะขัดตรงไหนเลย เพราะฉะนั้นที่ท่านผู้อาวุโสได้กล่าวไปนั้น กระผมก็คิดว่ามันไม่มีเหตุผลที่ว่าจะเอามาเป็นข้อหักล้างได้

ประการต่อไป คือมาตรา ๑๓๔ ท่านกล่าวว่า การที่จะไม่ให้คณะรัฐมนตรี เป็นข้าราชการประจำนั้น เป็นเรื่องผินยาก เพราะอะไร เพราะว่ามันแยกข้าราชการประจำกับการเมืองไม่ออก ท่านแยกไม่ออกหรือท่านไม่พยายามแยก มันเป็นข้อนำประหลาดว่า ท่านไม่พยายามแยกการเมืองออกจากราชการประจำ แต่ท่านแยกการเมืองออกจากประชาชนอย่างเห็นได้ชัด การเมืองซึ่งเป็นเรื่องของประชาชนส่วนใหญ่ ท่านกลับแยกออก แยกอย่างไร อย่างตัวแทนในสภา มีตัวแทนของประชาชนแล้วก็ท่านปฏิเสธไม่ได้ ว่ามีตัวแทนของข้าราชการประจำอยู่เป็นจำนวนมาก ถ้าคิดตามสัดส่วนแล้วจะต้องมากกว่าตัวแทนของประชาชน ในสภานิติบัญญัติ ซึ่งประชาชนเลือกผู้แทนเข้ามาก็มีสมาชิกแต่งตั้ง อันนี้กระผมก็ขอภัย กระผมไม่ได้ขึ้นมาวัดความเป็นตัวแทน แต่จะชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงว่าในสภานิติบัญญัตินี้ยังมีตัวแทนทั้งของฝ่ายข้าราชการประจำและของฝ่ายประชาชน แต่ในคณะรัฐบาลตัวแทนของประชาชนไม่มีเลยสักคนเดียว มันก็เป็นข้อน่าคิด ว่าท่านแยกไม่ออก แยกการเมืองจากข้าราชการประจำไม่ได้ แต่ท่านแยกการเมืองจากประชาชนได้ และพยายามอย่างยิ่งด้วยที่จะทำเช่นนั้น กระผม

ก็เห็นว่ามันเป็นการไม่สมควร ที่นี้ถ้าจะให้มันเป็นกลางจริงๆ ก็เอาอย่างที่ชอบแก่ คือไม่ต้องเป็นใคร ใครเหมาะสมก็เอามา ไม่ต้องเป็นข้าราชการประจำ เป็นก็ลาออกมา ส่วนเป็นรัฐมนตรีแล้ว ลาออก ออกจากรัฐมนตรีอยากกลับไปเป็นข้าราชการประจำก็ไปแต่งตั้งกันใหม่ เหมือนกับ สมาชิกสภาผู้แทนลาออกมาสักครั้งผู้แทน ถ้าเลิกเมื่อไรอยากกลับไปเข้ารับราชการก็ไปว่ากัน ใหม่มันก็เป็นธรรมดา นี่เป็นเรื่องซึ่งกระผมอยากจะทราบเรียน และกระผมอยากจะทราบเรียน ต่อไปว่า อุปสรรคของระบอบประชาธิปไตยเมืองไทยนี้ เท่าที่เขาศึกษากัน เขาบอกว่า ในหลวง ท่านประทานประชาธิปไตยมาแล้ว ผ่านข้าราชการประจำ ข้าราชการประจำหอบอำนาจอธิปไตย ไว้วันเกินไป จนกลายเป็นนิสัยเคยชิน ไม่อยากยื่นต่อไปให้ประชาชนความจริงนี้ควรจะ ยื่นไปให้ประชาชนแล้ว แต่ก็ไม่พยายามยื่นไป การต่อสู้ในทางรัฐสภา หรือในทางการเมือง ปัจจุบันนี้ มันดูคล้ายๆ กับว่าเป็นการต่อสู้ระหว่างประชาชนกับข้าราชการประจำ เรื่องนี้จะ เป็นการวางแผนหรือเป็นเจตนาของใครนั้นไม่ทราบ แต่รูปการณ์มันเป็นอย่างนั้น มันก็ เรียกไม่ได้ว่าเป็นประชาธิปไตย ผร้งเขาเคยล้อว่า ลักษณะนี้ก็เป็นรัฐบาลของข้าราชการ โดยข้าราชการและเพื่อข้าราชการ ซึ่งความจริงจะเป็นแค่นั้น เพียงไรนั้น กระผมเข้าใจว่า ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายในสภานี้คงพอจะมองเห็น อย่างตำแหน่งรัฐมนตรีนี้มักจะเป็นตำแหน่ง สාරองไว้เพื่อข้าราชการประจำ จนมีคนตั้งข้อสังเกตว่า อยากเป็นรัฐมนตรีไม่อยากไปสอบ เป็นขุนตรี ชั้นโท ชั้นเอก ชั้นพิเศษ ในกระทรวง แล้วเลื่อนขึ้นไป เมื่อเป็นอย่างนี้ประชาชน ก็ไม่เกี่ยว เมื่อไม่เกี่ยวกับประชาชนแล้ว เราจะไปหวังความร่วมมือจากประชาชนได้อย่างไร นี่มันเป็นเรื่องสำคัญ ส่วนประการที่ว่ารัฐมนตรีนั้นจะต้องไม่เกี่ยวข้องกับการค้าโดยนัย แห่งข้อความโดยละเอียดที่ได้ทราบเรียนไปแล้วนั้น ก็ได้มีเพื่อนสมาชิกหลายท่านได้อภิปรายมา และกระผมก็เชื่อว่า ท่านทั้งหลายก็รู้อยู่แก่ใจว่า ผลร้ายมันมีแน่ๆ ที่นี้ท่านอาวุโสก็ได้ชี้แจง ต่อที่ประชุมว่า ไม่ควรจะเป็นการห้ามขาด ควรจะเป็นการตรวจไม่ให้เกิดผลเสียหายแก่ราชการ ปัญหาว่าที่แก่นั้นเป็นการห้ามขาดหรือไม่ห้าม ห้ามไม่ให้ดำรงตำแหน่ง แต่เรื่องจะไปถือหุ้ันมี เอี่ยวอะไรนั้นไม่ได้ห้าม เพราะว่ามันเป็นการห้ามยาก ก็ไม่ได้ห้ามขาด แต่การที่คนขนาด เป็นคณะรัฐมนตรีนั้นมีเกียรตินี้ แล้วยังไปเป็นลูกจ้างเอกชนให้เขาจบการได้ ไม่ว่าทางตรง หรือทางอ้อม แล้วจะเอาตำแหน่งรัฐมนตรีของตัวนี้ไปให้คุณให้โทษหรือให้ประโยชน์แก่ เอกชนบางคนบางหมู่บางเหล่า มันไม่เป็นธรรมดา มันไม่สมกับที่เราอาสาเข้ามาทำงานเพื่อ ประเทศชาติ เมื่อเราจะทำเพื่อส่วนรวมก็ต้องสละประโยชน์จากคนส่วนน้อย ทำไม่จึงจะทำ

ไม่ได้ก็ควรจะเลือกเอา อย่างเพื่อนสมาชิกจังหวัดลำปางกล่าวก็เป็นเรื่องน่าประหลาด คือ รัฐมนตรีบางท่านนั้นเคยกล่าวว่า ผมนี้เบื่อผมก็ออก ออกไปผมก็มีเงินเดือนกิน ๘,๐๐๐ บาท บ้าง ๑๐,๐๐๐ บาทบ้างเป็นประธานบริษัท เราไม่ได้สงสัยในข้อนั้น ท่านต้องมีเงินเดือนกินแน่ แต่เราสงสัยข้อที่ว่า ท่านเป็นถึงรัฐมนตรีแล้วเอาอนาคตไปฝากไว้กับบริษัทเล็ก ๆ ธนาคารเล็ก ๆ ว่าจะไปเป็นลูกจ้างเขาเนี่ย เหมือนกับท่านไม่มี ท่านออกไปท่านบอกว่าจะไปทำไร่หรือจะไปทาวชนั้น กระผมยังจะนับถือ เพราะฉะนั้นการที่เรามีความยึดเหนี่ยวอยู่กับผลประโยชน์ส่วนบุคคลอะไรต่าง ๆ นั้นมันเป็นการเสียศักดิ์ศรีคนมีขนาดรัฐมนตรี ขนาดเป็นรัฐมนตรีแล้วยังจะไปฝากอนาคตไว้อย่างนั้น มันไม่ถูก ลักษณะเดียวกันการเป็นรัฐมนตรีก็เท่ากับรับประกันคนทั่วประเทศ นี่เพื่อนสมาชิกก็ได้อภิปรายกันมาก ท่านผู้อุโลได้กล่าวว่า ควรจะบัญญัติว่า ไม่ให้เป็นการเสียหายแก่ราชการบัญญัติเช่นนั้นเป็นการบัญญัติที่เลื่อนลอย ใครเป็นผู้วินิจฉัยว่าเสียหายหรือไม่เสียหาย ความเสียหาย มักจะเกิดขึ้นโดยเราไม่รู้ พอรู้ก็มีชักใช้ไล่เสียงกันมา ท่านก็ไม่รับ ท่านไม่รับ คนเราลองได้ทำผิดแล้ว มีอหังการรัฐมนตรีไม่มีใครรับ และมันก็จะไปเข้าภาวธิดา นี่กระผมไม่ได้ว่าท่านผู้ใดคนทำผิดหรือคนทำชั่ว มักจะทำชั่วยิ่งขึ้น เพื่อปิดความชั่วเล็กน้อยของตัว ถ้าคนไปรุกรมมาก ท่านก็หาเหตุมากลบเกลื่อน รุนแรงไป นี่เข้าสู่ตร เพราะฉะนั้นการที่จะบัญญัติว่า ไม่ให้เป็นผลเสียแก่ราชการ ใครเป็นผู้วินิจฉัย ใครเป็นผู้ควบคุม ก็ทำไม่ได้ เมื่อทำไม่ได้ก็ห้ามต้นเหตุ คือตัดเลย ส่วนท่านจะมีหุ้นมีเอี่ยวอะไรมันมีวิธีร้อยแปด เราก็เข้าใจใจไม่กว้างไปถึงขั้นนั้น แต่การที่ประเจิดประเจ้อนี้ อย่างน้อยก็เห็นแก่หน้าประชาชนชาวไทย ๓๕ ล้านคน และมันขายหน้าชาวต่างประเทศ เขาด้วย ก็อยากจะให้แก่ สำหรับข้อต่อไปก็คือเรื่องมาตรา ๑๔๑ ที่ว่าการที่เข้าบริหารประเทศ นั้นแถลงนโยบายแล้วก็ไม่ควรจะให้การรับรอง ควรคอยควบคุมว่า ถ้าท่านทำไม่ถูกต้องตามนโยบายที่แถลง เปิดอภิปรายซักฟอกกันต่อไป กระผมก็อยากจะเรียนว่า ก็เมื่อเพียงแค่ให้รับรองที่แรกก็ทำไม่ได้เสียแล้ว ก็ท่านมีนโยบายพลิกก็ก็ออกมาอย่างไร โดยที่ประชาชนต้องยอมรับและต้องเสียภาษีอุดหนุนโครงการอันไม่เป็นสาระหรือไม่เป็นธรรมของท่าน ท่านจะพาประเทศชาติไปอย่างไร เราก็ควรจะให้มีการรับรอง ตกลงกันเสียก่อนว่า ผมเป็นรัฐบาลผมจะเอาอย่างนี้ละ ชัดชัดไหม ถ้าประชาชนบอกว่าไม่ชัดชัด ก็ทำไป ถ้าทำไปไม่ตรงตามที่ว่าไว้ ก็มาว่ากันอีกทีหนึ่ง เอ ที่สัญญาว่าอย่างนั้นแล้วไม่ทำ ท่านจะบอกว่า ผมจะทำอย่างไรก็ตาม แต่ผมจะทำอย่างนี้ ๆ คุณจะได้รับไม่รับไม่ทราบ แต่ผมทำไปแล้วคุณ ค่อยมาว่า

ทีหลัง มันก็เป็นการลำบาก เมื่อเราไม่รับรองตั้งแต่ต้นแล้วเราก็ไม่อยากว่า ทีหลังอะไรก็ไม่อยากว่าละ คือเราไม่เห็นชอบอย่างนี้ รัฐบาลเองก็จะมีปมด้อย คือมีปมด้อยอยู่เสมอว่าประชาชนนี้ไม่ยอมรับตัว ไม่ไว้วางใจตัว มีอะไรนิดหน่อยก็เป็นคนคอยสะดุ้งสะเทือน นี่มันก่อให้เกิดความไม่มั่งคั่งร่ำรวยในรัฐบาล เพราะตัวเองมีปมด้อย ขอประทานโทษ คนบ้าจี้มีคือตัวเองมีปมด้อย มีอะไรนิดหน่อยก็คอยสะดุ้งผวา นี่เรื่องมันก็จะเลยไป ท่านก็เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยขึ้นในตัวของท่านเอง รัฐธรรมนูญท่านก็เขียนมาด้วยอิทธิพลหรือด้วยตัวของท่าน กฎหมายพรรคการเมือง กฎหมายเลือกตั้ง ท่านก็เขียนมาท่านจะได้ประโยชน์หรือได้เปรียบอย่างไร ท่านก็รู้อยู่แก่ใจแล้ว แต่บางทีว่ากันไปตามนั้น ทั้ง ๆ ที่ฝ่ายอื่นเสียเปรียบนี้ เขาก็ยังอุตส่าห์ลงมาเล่นเกมกับท่าน โดยคิดว่า เอาละทั้ง ๆ ที่กติกามันเสียเปรียบ แต่โดยที่ว่าท่านมีปมด้อยในตัว บางทีเล่นไป ๆ ท่านเกิดไม่สบาย ท่านว่ากระดานทั้งก็ได้ นี่มันเป็นเรื่องของรัฐธรรมนูญมาตราไหนเหมือนกันที่ท่านให้ประชาชนรับรองเสีย ท่านก็จะสบายใจ ส่วนฝ่ายค้านจะมาว่าอย่างไรนั้น ท่านก็บอกว่า อ้าว ก็คุณรับรองนโยบายนี้แล้วไม่ใช่หรือ ผมก็ทำตามนั้น ถ้าไม่ทำตามก็มีการชักฟอกกัน นี่ที่กระผมว่าในกรณีที่ไม่รับรอง ทำอะไรผิดพลาดไป จะมีกัการชักฟอก อย่างตัวอย่างที่ปรากฏอยู่ในสภานี้ ก็มีการยื่นขอชักฟอกเปิดอภิปรายทั่วไป ท่านก็ตอบมาว่ามันไม่เข้าข่าย มันดีความได้ นี่รัฐธรรมนูญเขียนไว้กลาง ๆ ท่านก็บอกว่าก็ชักฟอกกันนี้เปิดอภิปรายทั่วไป ทำไม่ต้องขอล่าว่าหาอย่างนี้ ทำไม่ต้องตั้งเป็นข้อซักถาม ถ้าเราตั้งเป็นข้อซักถามไป ท่านก็บอกว่าอย่าตั้งข้อซักถามนี้ ก็ทำไม่ต้องเป็นกระทุ้ง ท่านก็ถึงทางออกอยู่ดีใช่ไหม เราเห็นว่าท่านทำผิดพลาด แล้วก็ตั้งเป็นข้อกล่าวหา ที่จะชักฟอกท่านฟ้องท่านต่อที่ประชุม ท่านก็มีหน้าที่จะมาชี้แจงว่าที่ข้อกล่าวหาจริงไม่จริง นั่นก็ไปได้ ถ้าท่านจะดีความอย่างนั้น ท่านก็ตีความหลบไปหลบมาได้ อันนี้ก็เห็นได้ว่าเรื่องที่ท่านไม่ยอมรับให้ประชาชน หรือตัวแทนของประชาชนหรือรัฐสภานี้รับรองนั้น มันก็ไม่มีเหตุผลอีกนะแหละ นอกจากจะไม่มีเหตุผลแล้ว ก็เป็นการสร้างปมด้อยให้แก่ตัวท่านเอง ดังที่ได้กราบเรียนมาแล้ว

ที่นี้กระผมอยากจะขอสรุปว่า ตามที่ท่านบอกว่ารัฐธรรมนูญนี้ได้เขียนขึ้นมาให้เหมาะสมและถูกต้องตามสภาพสังคมไทย เป็นประชาธิปไตยแบบไทย ๆ นั้น กระผมก็อยากจะเรียนว่า ถ้าเป็นประชาธิปไตยแบบไทยแท้ แบบไทยแล้วคนไทยต้องเข้าใจอย่างน้อยสมาชิกสภาที่มาอยู่ในสภานี้ จะเป็นฝ่ายไหนก็ตามที ก็มีความคิดตรงกันอยู่อย่างหนึ่งว่า รัฐธรรมนูญนี้ยัง

ไม่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยเท่าที่ควร แต่การแสดงออกในสภานี้จะเป็นอย่างไรนั่นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่ในใจเรารู้กัน ถ้าเป็นประชาธิปไตยแบบไทย มันก็เหมือนอาหารไทย ก็ต้องถูกปากคนไทย เป็นประชาธิปไตยแบบไทย คนไทยก็ต้องเข้าใจ คนไทยก็ต้องรู้ ฟังแล้วรู้ทันที สามารถยอมรับได้ ในเมื่อคนไทยฟังแล้วไม่รู้ ตามกันไปถามกันมว่า เอ ประชาธิปไตยแบบไทยนี้เป็นอย่างไร มันเกิดความสับสนอลหม่านเข้าไปถึงสถานศึกษา ที่เรียนที่สอนกันมา ครูบาอาจารย์ ท่านผู้เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ผู้นั่งอยู่ในสภานี้ก็มาก แล้วก็ท่านสอนลูกศิษย์ลูกหาที่ฟังนั่งในสภานี้ อีกเหมือนกันไว้อย่างนี้ แต่ท่านมาพูดในสภานี้ท่านพูดไปอีกอย่างหนึ่ง จะทำให้เราเชื่ออะไร เชื่ออะไร มันก็เป็นท่านเองว่า ถ้าประชาธิปไตยแบบไทย จะอุปมากันว่าถ้าเป็นม้าไทยนะมีเขาก็เรียกว่าม้าได้ เพราะเราเรียกว่าม้า คือเป็นประชาธิปไตยแบบม้ามีเขาก็ได้ ก็ม้าเหมือนกัน นี่มันเป็นเรื่องยาก เรื่องที่ทุกคนไม่เข้าใจ กระผมอยากจะยกตัวอย่าง นี่ก็เคยพูดมาจากที่อื่นว่า ประชาธิปไตยแบบไทย สอนในมหาวิทยาลัย กระผมเคยพูด นักศึกษาถามว่าทำอะไร กระผมก็บอกว่าเหมือนกับเคมีไทย เอาไหม ผมจะสอนให้ เคมีไทย ขอประทานโทษ ไม่ใช่ เล็กเซอร์ ไม่ต้องไปเรียนธาตุ ๙๐ ธาตุ ๑๐๐ ธาตุ ไม่ต้องไปเรียนอะไรมากมาย เคมีไทย ธาตุมี ๔ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ ฟังแล้วตกตืด ดิน น้ำ ลม ไฟ เอ้า เรียนแล้วไปใช้อะไร ไปใช้ทางหมอซิคคุณจะไปเรียนเภสัชเรียนหมอก็ได้ ตัวร้อนก็ว่า เตโชมันกำเริบ แ่นเอาเคมีไทยมาประยุกต์ได้ ท้องอืดก็บอกเอาไปมันกำเริบ หรือเกิดพิกลพิการร่างกายก็ว่าโยหรือปถวียะโรมันก็ใช้ได้เหมือนกันถ้าจะว่าไปน้ำซุน ๆ อย่างนี้ มันได้สตาจ์ ชาวบ้านเขาไม่ยอมรับ ต่างประเทศเขาไม่ยอมรับ สาโลกเขาไม่ยอมรับ นี่เราอยากจะทำอย่างหลังเข้าคลองหรือเราอยากจะทำทั่วโลก เราอยากจะมีเกียรติในสังคมนานาชาติ หรือเราอยากจะทำประตูบ้าน หลับหูหลับตาอยู่โดยไม่ฟังครหาหนีเหา หรือไม่พยายามติดต่อกับชาติใดภาษาใด อันนี้กระผมอยากจะทราบเรียนต่อที่ประชุมนี้ว่า การแก้รัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ มันน่าจะทำให้แผ่นดินไทยสูงขึ้น ไม่ใช่ทำให้แผ่นดินไทยนี้ต่ำลง ทำให้ประเทศไทยได้รับการรับรองในสังคมนานาชาติมากขึ้น ทำให้ประชาชนคนไทยสบายใจ ทำให้ผู้มาบริหารประเทศสบายใจ จึงจะเรียกว่าประชาธิปไตยแบบไทย ไม่ใช่ประชาธิปไตยที่แบบคนไทยไม่เข้าใจ อันนี้กระผมอยากจะขอทราบเรียนฝากไว้แต่เพียงเท่านี้ ส่วนท่านสมาชิกทั้งหลายจะเห็นเป็นประการใดนั้นก็สุดแล้วแต่ กระผมขอขอบพระคุณ

ประธานรัฐสภา: ต่อไปนี้จะได้ให้ท่านเลขาธิการรัฐสภาเรียกชื่อ แล้วก็ให้ท่านชาน

ถ้าเห็นด้วยก็หมายความว่าเห็นชอบด้วยกับผู้เสนอ ถ้าไม่เห็นชอบด้วยก็ฝ่ายค้าน วาอย่างนั้น
เถอะ อย่างครวทึแล้ว

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :ต่อไปนี้กระผมจะได้เรียกชื่อ
ท่านสมาชิกตามลำดับตัวอักษร ท่านสมาชิกผู้ใดที่มีความเห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมตาม
ที่เสนอมาก็กล่าวว่า "เห็นชอบ" ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้กล่าวว่า "ไม่เห็นด้วย"
ผู้ที่ไม่ออกเสียง ให้กล่าวว่า "ไม่ออกเสียง"

พลอากาศเอก กมล เดชะตุงคะ

พลอากาศเอก กมล เดชะตุงคะ สมาชิกวุฒิสภา :ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :พันเอก กมล พิจิตรคดีพล

พันเอก กมล พิจิตรคดีพล สมาชิกวุฒิสภา :ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :นายกมล วรณประภา

นายกมล วรณประภา สมาชิกวุฒิสภา :ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :พลเรือเอก กมล สัตกะสิน

พลเรือเอก กมล สัตกะสิน สมาชิกวุฒิสภา :ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :ร้อยโท กมล อัดนโถ

ร้อยโท กมล อัดนโถ สมาชิกสภาผู้แทน (บุรีรัมย์) ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :พลเอก กฤษ ปุณณกันต์

(พลเอก กฤษ ปุณณกันต์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :พลเรือโท กวี สิงหะ

พลเรือโท กวี สิงหะ สมาชิกวุฒิสภา :ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :นายก้าน รัตนสาขา

นายก้าน รัตนสาขา สมาชิกสภาผู้แทน (แม่ฮ่องสอน) :ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :พลเรือเอก หม่อมเจ้ากาฬวรรณดิศ

ดิศกุล

(พลเรือเอก หม่อมเจ้ากาฬวรรณดิศ ดิศกุล สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :นายก้าแหง พलगูร

นายก้าแหง พलगูร สมาชิกวุฒิสภา :ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท เกรียงไกร อัตตะนันทน์ (พลโท เกรียงไกร อัตตะนันทน์ สมาชิกวุฒิสภา) ไม่อยู่ในที่ประชุม

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ พลโท เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเกรียงศักดิ์ สุขสว่าง

นายเกรียงศักดิ์ สุขสว่าง สมาชิกสภาผู้แทน (ชัยนาท) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเกษม จงสวัสดิ์

นายเกษม จงสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทน (กำแพงเพชร) : ไม่เห็นด้วยในขณะนี้

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเกษม บุญศรี

(นายเกษม บุญศรี สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเกษม อุทยานิน

นายเกษม อุทยานิน สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเกียรติ นาคะพงษ์

นายเกียรติ นาคะพงษ์ สมาชิกสภาผู้แทน (มหาสารคาม) : เห็นชอบด้วยอย่างมากที่สุด

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายโกศล ไกรฤกษ์

(นายโกศล ไกรฤกษ์ สมาชิกสภาผู้แทน (พิษณุโลก) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายไกรสร ตันติพงศ์

นายไกรสร ตันติพงศ์ สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) : ในขณะนี้เห็นชอบอย่างยิ่งที่

จะแก้ไข

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายขวัญชัย สารากิจ

(นายขวัญชัย สารากิจ สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงราย) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายชันย์ สีหอำไพ

(นายชันย์ สีหอำไพ สมาชิกสภาผู้แทน (หนองคาย) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายขุนทอง ภูผาเดือน

นายขุนทอง ภูผาเดือน สมาชิกสภาผู้แทน (กาฬสินธุ์) : เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายไชแสง สุกใส

นายไชแสง สุกใส สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) : เห็นด้วยทั้ง ๓ ฉบับครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก ครวญ สุทธานันท์
พลเอก ครวญ สุทธานันท์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายคล้าย ละอองมณี
(นายคล้าย ละอองมณี สมาชิกสภาผู้แทน (สงขลา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช
(หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายแคล้ว นรปติ

นายแคล้ว นรปติ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) : เห็นชอบด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก จรูญ เกลิมเตียรณ
พลเรือเอก จรูญ เกลิมเตียรณ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายจรูญ วัฒนการ

นายจรูญ วัฒนการ สมาชิกสภาผู้แทน (ราชบุรี) : ยังไม่เห็นด้วยในขณะนี้ครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายจำนง แก้วปลั่ง

นายจำนง แก้วปลั่ง สมาชิกสภาผู้แทน (สุรินทร์) : เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายจำนงค์ ศรีวรขาน

(นายจำนงค์ ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท จำเป็น จารุเสถียร

พลโท จำเป็น จารุเสถียร สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตำรวจโท จำรัส มั่นฤทธานนท์

พลตำรวจโท จำรัส มั่นฤทธานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายจำลอง เทวารุท

(นายจำลอง เทวารุท สมาชิกสภาผู้แทน (ฉะเชิงเทรา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท จำลอง สิงหะ

พลโท จำลอง สิงหะ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก จิตต์ ชนะโชติ

(พันเอก จิตต์ ชนะโชติ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท จิตต์ สุนทานนท์

(พลโท จิตต์ สุนทนนท์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): พันเอก จิตต์กวี เกษะโกมล
พันเอก จิตต์กวี เกษะโกมล สมาชิกวุฒิสภา: ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): พันเอก จินดา ณ สงขลา
พันเอก จินดา ณ สงขลา สมาชิกวุฒิสภา: ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นางจินดา อังศุโชติ
(นางจินดา อังศุโชติ สมาชิกสภาผู้แทน (กาญจนบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): พลโท เจริญ พงษ์พานิช
พลโท เจริญ พงษ์พานิช สมาชิกวุฒิสภา: ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นายเฉลิม วุฒิไผ่สีด
นายเฉลิม วุฒิไผ่สีด สมาชิกวุฒิสภา: เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นายเฉลิม ไทญักวาวงษ์
(นายเฉลิม ไทญักวาวงษ์ สมาชิกสภาผู้แทน (เพชรบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): พลโท เฉลิม อินทะกนก
(พลโท เฉลิม อินทะกนก สมาชิกสภาผู้แทน (นครราชสีมา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): พลโท เฉลิมชัย จารุวัตร
(พลโท เฉลิมชัย จารุวัตร สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): พลเรือเอก เฉิดชาย ทยาย
พลเรือเอก เฉิดชาย ทยาย สมาชิกวุฒิสภา: ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): พลเรือเอก หลวงชลธารพฤณีไกร
พลเรือเอก หลวงชลธารพฤณีไกร สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา): เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นายชวน กิตติศรีวรพันธุ์
นายชวน กิตติศรีวรพันธุ์ สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม): เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นายชวน หลีกภัย
นายชวน หลีกภัย สมาชิกสภาผู้แทน (ตรัง): เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นายชินนทร์ สระคำ
นายชินนทร์ สระคำ สมาชิกสภาผู้แทน (ร้อยเอ็ด): เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายชาวล วรณศรี
(นายชาวล วรณศรี สมาชิกสภาผู้แทน (สุรินทร์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายชอบ ภารา
นายชอบ ภารา สมาชิกสภาผู้แทน (นครศรีธรรมราช) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตำรวจตรี ชัช ขวางกูร
พลตำรวจตรี ชัช ขวางกูร สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายชัย ชิดชอบ
(นายชัย ชิดชอบ สมาชิกสภาผู้แทน (บุรีรัมย์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี ชานู อังคฺโชติ
พลตรี ชานู อังคฺโชติ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายชาญยุทธ ไชยคำมิ่ง
(นายชาญยุทธ ไชยคำมิ่ง สมาชิกสภาผู้แทน (กาฬสินธุ์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตำรวจเอก หลวงชาติตระการโกศล
พลตำรวจเอก หลวงชาติตระการโกศล สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายชาย สัจจะ

นายชาย สัจจะ สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก หลวงชำนาญอรุณฤทธิ์
พลเรือเอก หลวงชำนาญอรุณฤทธิ์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายชิต เวชประสิทธิ์

นายชิต เวชประสิทธิ์ สมาชิกสภาผู้แทน (ภูเก็ต) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายชิน ระวีวรรณ

(นายชิน ระวีวรรณ สมาชิกสภาผู้แทน (หนองคาย) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายชุมพล มณีเนตร

นายชุมพล มณีเนตร สมาชิกสภาผู้แทน (ฉะเชิงเทรา) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตำรวจตรี ชุมพล โลหะชาละ

(พลตำรวจตรี ชุมพล โลหะชาละ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศตรี ชู สุทธิโชติ

พลอากาศตรี ชู สุทธิโชติ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายชูลิน โคนันท์
 (นายชูลิน โคนันท์ สมาชิกสภาผู้แทน (สตูล) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเชาว์ ชัยวิรัตน์
 นายเชาว์ ชัยวิรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทน (ชัยภูมิ) : เห็นชอบด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : หม่อมหลวงเชิงชาญ ก่าภู
 (หม่อมหลวงเชิงชาญ ก่าภู สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี เชิดชัย ทองสิงห์
 พลตรี เชิดชัย ทองสิงห์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเชื้อ ทิพย์มณี
 (นายเชื้อ ทิพย์มณี สมาชิกสภาผู้แทน (สงขลา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท โชติ หิรัณย์รัฐติ
 (พลโท โชติ หิรัณย์รัฐติ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายญวง เอี่ยมศิลา
 (นายญวง เอี่ยมศิลา สมาชิกสภาผู้แทน (อุดรธานี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายญาติ ไหวดี
 นายญาติ ไหวดี สมาชิกสภาผู้แทน (สุรินทร์) : ยังไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม
 (นายณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายดำรง ลัทธพิพัฒน์
 นายดำรง ลัทธพิพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา) : เห็นชอบครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายดิฉกร บุญเสริม
 (นายดิฉกร บุญเสริม สมาชิกสภาผู้แทน (มหาสารคาม) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พระคุณพายุย์สวามินทร์
 พระคุณพายุย์สวามินทร์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายดุสิต บุญธรรม
 นายดุสิต บุญธรรม สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายดุสิต พานิชพัฒน์
นายดุสิต พานิชพัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตำรวจโท ต่อศักดิ์ ยมนาค
พลตำรวจโท ต่อศักดิ์ ยมนาค สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พระติรณसारวิศวรรม
(พระติรณसारวิศวรรม สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก เต็ม ทอมเศรษฐี
พลเอก เต็ม ทอมเศรษฐี สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเต็ม ทับทิมทอง
(นายเต็ม ทับทิมทอง สมาชิกสภาผู้แทน (นนทบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก ถนอม ปัทมานนท์
พลเอก ถนอม ปัทมานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก ถวัลย์ โหติการ
(พันเอก ถวัลย์ โหติการ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายถวิล จันทรวีทัน
(นายถวิล จันทรวีทัน สมาชิกสภาผู้แทน (สระบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก ถวิล ราชยานนท์
พลเรือเอก ถวิล ราชยานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : หลวงถวิลเศรษฐพิชญการ
หลวงถวิลเศรษฐพิชญการ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายถาวรณ ไชยสุวรรณ
นายถาวรณ ไชยสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทน (นราธิวาส) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายแถม นุชเจริญ
(นายแถม นุชเจริญ สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายไถง สุวรรณเทต
นายไถง สุวรรณเทต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : เห็นชอบ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : จำเริญ เอก ทรวงธรรม ปัญญาดี

(จำลองเอก ทรงธรรม บัญญัติ สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก ทวนชัย โกศินานนท์ (พลเอก ทวนชัย โกศินานนท์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายทวีข กสิณประทุม

(นายทวีข กสิณประทุม สมาชิกสภาผู้แทน (ราชบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ทวีข เสนีวงศ์ ณ อยุธยา พลโท ทวีข เสนีวงศ์ ณ อยุธยา สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันตำรวจตรี ทวี วิชัยดิษฐ์

พันตำรวจตรี ทวี วิชัยดิษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทน (สุราษฎร์ธานี) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือตรี ทหาร ขำหิรัญ

(พลเรือตรี ทหาร ขำหิรัญ สมาชิกสภาผู้แทน (ชลบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายทองเจือ กัลพมานุกุลกิจ

นายทองเจือ กัลพมานุกุลกิจ สมาชิกสภาผู้แทน (บุรีรัมย์) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายทองดี อีสราชีวิน

นายทองดี อีสราชีวิน สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) : ข้าพเจ้าเห็นชอบให้แก่

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้เป็นอย่างยิ่ง

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายทองมาก จันทะลือ

นายทองมาก จันทะลือ สมาชิกสภาผู้แทน (อุบลราชธานี) : เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายทองหยด จิตตวีระ

(นายทองหยด จิตตวีระ สมาชิกสภาผู้แทน (สุพรรณบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก ขุนทะยานาญรอน

พันเอก ขุนทะยานาญรอน สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเทพ สว่างศ์สินธุ์

นายเทพ สว่างศ์สินธุ์ สมาชิกสภาผู้แทน (สมุทรสงคราม) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก เทียนชัย คิริสัมพันธ์

พันเอก เทียนชัย คิริสัมพันธ์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก ธงเจิม ตั้งขวณิช

พลเอก ชงเจิม คังชวนิช สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายธรรมบุญ เทียนเงิน
(นายธรรมบุญ เทียนเงิน สมาชิกสภาผู้แทน (พระนคร) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายธำรง บัวศรี

นายธำรง บัวศรี สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่น-
นราธิปพงศ์ประพันธ์

พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายน้อย อุปรมัย

นายน้อย อุปรมัย สมาชิกสภาผู้แทน (นครศรีธรรมราช) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายน้อย ทินราช

(นายน้อย ทินราช สมาชิกสภาผู้แทน (นครราชสีมา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก นัย นพคุณ

พลเรือเอก นัย นพคุณ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายนินาท ชินะโชติ

นายนินาท ชินะโชติ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายนิสิต เวทย์ศิริยานันท์

นายนิสิต เวทย์ศิริยานันท์ สมาชิกสภาผู้แทน (ศรีสะเกษ) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก เนตร เขมะโยธิน

(พลเอก เนตร เขมะโยธิน สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายแนบ ผ่องแผ้ว

นายแนบ ผ่องแผ้ว สมาชิกสภาผู้แทน (นครศรีธรรมราช) : เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศตรี บัญชา เมฆวิชัย

พลอากาศตรี บัญชา เมฆวิชัย สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบันเทิง อับดุลบุตร

(นายบันเทิง อับดุลบุตร สมาชิกสภาผู้แทน (ปัตตานี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี บุญ รังคะรัตน์
พลตรี บุญ รังคะรัตน์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญเกิด หิรัญคำ
นายบุญเกิด หิรัญคำ สมาชิกสภาผู้แทน (ชัยภูมิ) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญเจตน์ จันทร์ศรีวงศ์
นายบุญเจตน์ จันทร์ศรีวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทน (พิจิตร) : เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญเจริญ ปิยะสุวรรณ
(นายบุญเจริญ ปิยะสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทน (ลพบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญช่วย มาประเสริฐ
นายบุญช่วย มาประเสริฐ สมาชิกสภาผู้แทน (ลพบุรี) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญช่วย อัดถการ
(นายบุญช่วย อัดถการ สมาชิกสภาผู้แทน (มหาสารคาม) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท บุญชัย บำรุงพงศ์
(พลโท บุญชัย บำรุงพงศ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก บุญชู จันทรเบกษา
พลอากาศเอก บุญชู จันทรเบกษา สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญถม เย็นมะโนช
(นายบุญถม เย็นมะโนช สมาชิกสภาผู้แทน (สมุทรปราการ) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญแห่ง ทองสวัสดิ์
นายบุญแห่ง ทองสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทน (ลำปาง) : เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญเที่ยง สิทธิบุญย์
นายบุญเที่ยง สิทธิบุญย์ สมาชิกสภาผู้แทน (จันทบุรี) : ยังไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญเทียม ประสมศักดิ์
นายบุญเทียม ประสมศักดิ์ สมาชิกสภาผู้แทน (กาญจนบุรี) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญธรรม ชุมดวง
(นายบุญธรรม ชุมดวง สมาชิกสภาผู้แทน (สุโขทัย) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี บุญมาก เทพบุตร

พลตรี บุญมาก เทศบุตร สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญมี ดุงคณาคร
(นายบุญมี ดุงคณาคร สมาชิกสภาผู้แทน (ลำพูน) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : เรืออากาศตรี บุญยง วัฒนพงศ์
(เรืออากาศตรี บุญยง วัฒนพงศ์ สมาชิกสภาผู้แทน (อุตรดิตถ์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญเย็น วอทอง
นายบุญเย็น วอทอง สมาชิกสภาผู้แทน (อุบลราชธานี) : เห็นชอบ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญเยี่ยม โสภณ
(นายบุญเยี่ยม โสภณ สมาชิกสภาผู้แทน (บุรีรัมย์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญเรือง กิจกล่ำศาล
นายบุญเรือง กิจกล่ำศาล สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญเรือง ชุ่มอินทรจักร
นายบุญเรือง ชุ่มอินทรจักร สมาชิกสภาผู้แทน (ลำปาง) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท บุญเรือน บัวจรรุญ
(พลโท บุญเรือน บัวจรรุญ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญเลิศ ชินวัตร
นายบุญเลิศ ชินวัตร สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) : เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : เจ้าบุญเลิศ ณ เชียงใหม่
เจ้าบุญเลิศ ณ เชียงใหม่ สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันตำรวจโท บุญเลิศ เลิศปรีชา
(พันตำรวจโท บุญเลิศ เลิศปรีชา สมาชิกสภาผู้แทน (นครนายก) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญส่ง สมใจ
(นายบุญส่ง สมใจ สมาชิกสภาผู้แทน (ปราจีนบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญสวัสดิ์ ดวงใจเอกราช
นายบุญสวัสดิ์ ดวงใจเอกราช สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ
นายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทน (สุพรรณบุรี) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก บุลดักดี วรรณมาศ
 พลเอก บุลดักดี วรรณมาศ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท บุตรรินทร์ ภักดีกุล
 พลโท บุตรรินทร์ ภักดีกุล สมาชิกสภาผู้แทน (พระนคร) : เห็นชอบครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายโบแดง จันตะเสน
 นายโบแดง จันตะเสน สมาชิกสภาผู้แทน (สกลนคร) : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก ประคัลภ์ เครือคงคา
 พันเอก ประคัลภ์ เครือคงคา สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประจวบ ชนะภัย
 นายประจวบ ชนะภัย สมาชิกสภาผู้แทน (สงขลา) : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ประจวบ สุนทรากร
 พลโท ประจวบ สุนทรากร สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประชา ตงศิริ
 นายประชา ตงศิริ สมาชิกสภาผู้แทน (สกลนคร) : เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประชา บุญยเนตร
 (นายประชา บุญยเนตร สมาชิกสภาผู้แทน (เลย) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตำรวจโท ประชา บุรณนิต
 พลตำรวจโท ประชา บุรณนิต สมาชิกสภาผู้แทน (พระนคร) : เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก ประชุม ธรรม โมกขะเวส
 พลเรือเอก ประชุม ธรรม โมกขะเวส สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ประชุม ประสิทธิ์สรจักร
 พลโท ประชุม ประสิทธิ์สรจักร สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประชุม รัตนเพียร
 นายประชุม รัตนเพียร สมาชิกสภาผู้แทน (ตราด) : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประทีป ทองคำใส
 นายประทีป ทองคำใส สมาชิกสภาผู้แทน (อุบลราชธานี) : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก ประเทียบ เทชวิศาล

(พันเอก ประเทียบ เทศวิศาล สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประเทือง คำประกอบ

นายประเทือง คำประกอบ สมาชิกสภาผู้แทน (นครสวรรค์) : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี ประนิต เจริญศิริ

พลตรี ประนิต เจริญศิริ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก ประพันธ์ กุลพิจิตร

(พลเอก ประพันธ์ กุลพิจิตร สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

— นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประภาส อินทรกำแหง

นายประภาส อินทรกำแหง สมาชิกสภาผู้แทน (นครราชสีมา) : เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประมวล กุลมัตย์

(นายประมวล กุลมัตย์ สมาชิกสภาผู้แทน (ชุมพร) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประยงค์ ชาติะวราหะ

(นายประยงค์ ชาติะวราหะ สมาชิกสภาผู้แทน (นครราชสีมา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประยูร กาญจนดุล

นายประยูร กาญจนดุล สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประยูร จอประยูร

นายประยูร จอประยูร สมาชิกสภาผู้แทน (นนทบุรี) : เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประสงค์ เนื่องจำนงค์

(นายประสงค์ เนื่องจำนงค์ สมาชิกสภาผู้แทน (ชลบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประสาธสุข ถิระวัฒน์

นายประสาธสุข ถิระวัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทน (สุราษฎร์ธานี) : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์

(นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประสิทธิ์ จุลละเกศ

นายประสิทธิ์ จุลละเกศ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก ประสิทธิ์ ชื่นบุญ

(พันเอก ประสิทธิ์ ชื่นบุญ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประสิทธิ์ ชูพินิจ
 นายประสิทธิ์ ชูพินิจ สมาชิกสภาผู้แทน (กำแพงเพชร) : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประสิทธิ์ ประจันนวล
 นายประสิทธิ์ ประจันนวล สมาชิกสภาผู้แทน (ชัยภูมิ) : เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี ประเสริฐ ธรรมศิริ
 (พลตรี ประเสริฐ ธรรมศิริ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประเสริฐ บุญสม
 (นายประเสริฐ บุญสม สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันโท ประเสริฐ สุตบรรทัด
 พันโท ประเสริฐ สุตบรรทัด สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายประหยัด เอี่ยมคิลา
 (นายประหยัด เอี่ยมคิลา สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตำรวจจัตวา ปราโมทย์ จงเจริญ
 (พลตำรวจจัตวา ปราโมทย์ จงเจริญ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายปริดา พัฒนถานุตร
 (นายปริดา พัฒนถานุตร สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายปริดา อร่าม
 นายปริดา อร่าม สมาชิกสภาผู้แทน (กระบี่) : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายบัญญัติ เกสรทอง
 นายบัญญัติ เกสรทอง สมาชิกสภาผู้แทน (เพชรบูรณ์) : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายปานจิตต์ อเนกวนิช
 นายปานจิตต์ อเนกวนิช สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล
 หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : หม่อมหลวงปิ่นไทย มาลากุล

หม่อมหลวงปิ่นไทย มาลากุล สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี เปรม ติณสูลานนท์

พลตรี เปรม ติณสูลานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายผจญ ผาทอง

(นายผจญ ผาทอง สมาชิกสภาผู้แทน (แพร่) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ผเชิญ นิมิบุตร

พลโท ผเชิญ นิมิบุตร สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นาวาเอก ผัน เปรมมณี

นาวาเอก ผัน เปรมมณี สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา) : เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : จอมพล ผิน ชุณหะวัณ

จอมพล ผิน ชุณหะวัณ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเผด็จ จิราภรณ์

นายเผด็จ จิราภรณ์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเผด็จ ศรีภูธร

(นายเผด็จ ศรีภูธร สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก พงศ์ เกษะนันท์

พันเอก พงศ์ เกษะนันท์ สมาชิกวุฒิสภา : ยังไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตำรวจโท พจน์ เกษะนันท์

พลตำรวจโท พจน์ เกษะนันท์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี พร ชนะภูมิ

(พลตรี พร ชนะภูมิ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายพร ศรีไตรรัตน์

นายพร ศรีไตรรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทน (ตรัง) : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายพรหม สุตรสุคนธ์

นายพรหม สุตรสุคนธ์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายพ่วง สุวรรณรัฐ

นายพ่วง สุวรรณรัฐ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตำรวจตรี ชุนพันธ์รักษ์ราชเดช
 พลตำรวจตรี ชุนพันธ์รักษ์ราชเดช สมาชิกสภาผู้แทน (นครศรีธรรมราช) : เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายพานิช สัมภวคุปต์
 (นายพานิช สัมภวคุปต์ สมาชิกสภาผู้แทน (เพชรบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : เรือตรี พายัพ ฝะอบเหล็ก
 (เรือตรี พายัพ ฝะอบเหล็ก สมาชิกสภาผู้แทน (พิจิตร) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายพิชัย มากคุณ
 (นายพิชัย มากคุณ สมาชิกสภาผู้แทน (นครสวรรค์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายพิชัย รัตตกุล
 (นายพิชัย รัตตกุล สมาชิกสภาผู้แทน (พระนคร) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท พิชิต บุญยเสนา
 พลอากาศโท พิชิต บุญยเสนา สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : หลวงพัฒนพากย์พิทยาภท
 (หลวงพัฒนพากย์พิทยาภท สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก พิสิฐฐ์ ฉายเหมือนวงศ์
 พลเอก พิสิฐฐ์ ฉายเหมือนวงศ์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นางพูนศรี สุตบรรทัด
 นางพูนศรี สุตบรรทัด สมาชิกสภาผู้แทน (สระบุรี) : ไม่เห็นด้วยค่ะ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเพียรศักดิ์ นิสสัยสุข
 นายเพียรศักดิ์ นิสสัยสุข สมาชิกสภาผู้แทน (สิงห์บุรี) : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายไพฑูรย์ เครือแก้ว
 นายไพฑูรย์ เครือแก้ว สมาชิกสภาผู้แทน (ลำปาง) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี ไพฑูรย์ อิงคตานุวัฒน์
 (พลตรี ไพฑูรย์ อิงคตานุวัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายไพบูลย์ มัชฌิมาลย์
 นายไพบูลย์ มัชฌิมาลย์ สมาชิกสภาผู้แทน (ศรีสะเกษ) : เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก ไพศาล รุ่งแสง

(พันเอก ไพศาล รุ่งแสง สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายฟอง สิทธิธรรม

นายฟอง สิทธิธรรม สมาชิกสภาผู้แทน (อุบลราชธานี) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายมนัส สุวรรณทัต

นายมนัส สุวรรณทัต สมาชิกสภาผู้แทน (ธนบุรี) : เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายมนัส สุวรรณรัตน์

นายมนัส สุวรรณรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทน (นครศรีธรรมราช) : เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พระมนูเวทย์วิมลนาท

พระมนูเวทย์วิมลนาท สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายมาลัย หุวะนันทน์

นายมาลัย หุวะนันทน์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายมีเดช วรสีห์

นายมีเดช วรสีห์ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศโท มุณี มหาสันทนะ

เวชยันตวังสฤษฏ์

พลอากาศโท มุณี มหาสันทนะ เวชยันตวังสฤษฏ์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นชอบ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา

พลตรี ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายยศ อินทรโกมาลย์สุต

(นายยศ อินทรโกมาลย์สุต สมาชิกสภาผู้แทน (นครราชสีมา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายยะเสิร์ วงศ์ทองเหลือ

(นายยะเสิร์ วงศ์ทองเหลือ สมาชิกสภาผู้แทน (พิจิตร) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายยิ่ง สิทธิธรรม

นายยิ่ง สิทธิธรรม สมาชิกสภาผู้แทน (อุบลราชธานี) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก ยุทธศักดิ์ คล่องตรวงโรค

(พันเอก ยุทธศักดิ์ คล่องตรวงโรค สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเยื่อ สุสัยพันธ์

นายเยื่อ สุสายัณห์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตำรวจโท เยื่อน ประภาวัต (พลตำรวจโท เยื่อน ประภาวัต สมาชิกวุฒิสภา) ไม่อยู่ในที่ประชุม

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเรณู สุวรรณสิทธิ์

นายเรณู สุวรรณสิทธิ์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเรวัต ราชมุกดา

นายเรวัต ราชมุกดา สมาชิกสภาผู้แทน (นราธิวาส) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายล้วน เวกชาลิگان

นายล้วน เวกชาลิگان สมาชิกสภาผู้แทน (นครปฐม) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท หม่อมราชวงศ์ลาภ หัสตินทร

(พลโท หม่อมราชวงศ์ลาภ หัสตินทร สมาชิกวุฒิสภา) ไม่อยู่ในที่ประชุม

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายลำภู สงวนสัตย์

(นายลำภู สงวนสัตย์ สมาชิกสภาผู้แทน (ปทุมธานี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายลิ้วละล่อง บุนนาค

นายลิ้วละล่อง บุนนาค สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเล็ก นานา

นายเล็ก นานา สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเล็ก วานิช้องกูร

นายเล็ก วานิช้องกูร สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเลิศสิน หงษ์แสงไทย

(นายเลิศสิน หงษ์แสงไทย สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก นายวรการบัญชา

(พันเอก นายวรการบัญชา สมาชิกวุฒิสภา) ไม่ออกเสียงในฐานะเป็นประธานรัฐสภา

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายวรศักดิ์ นิมานันท์

นายวรศักดิ์ นิมานันท์ สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก วันชัย ฉ่ำเฉลิม

พันเอก วันชัย ฉ่ำเฉลิม สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นชอบ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิชัย โคมลวิชัย
 (นายวิชัย โคมลวิชัย สมาชิกสภาผู้แทน (อุบลราชธานี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : ร้อยตำรวจเอก วิชัย ฉายประเสริฐ
 ร้อยตำรวจเอก วิชัย ฉายประเสริฐ สมาชิกสภาผู้แทน (นครสวรรค์) : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท วิชัย พงศ์อนันต์
 พลโท วิชัย พงศ์อนันต์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิชัย เสวมาตย์
 นายวิชัย เสวมาตย์ สมาชิกสภาผู้แทน (อุบลราชธานี) : เห็นชอบครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : ว่าที่เรือตรี วิเชียร กลิ่นสุคนธ์
 ว่าที่เรือตรี วิเชียร กลิ่นสุคนธ์ สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา) : ไม่เห็นชอบ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิญญู เสนาวงษ์
 (นายวิญญู เสนาวงษ์ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิทย์ ศิวะศรียานนท์
 นายวิทย์ ศิวะศรียานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิฑูร เลิศสุคนธ์
 นายวิฑูร เลิศสุคนธ์ สมาชิกสภาผู้แทน (ชัยภูมิ) : เห็นชอบครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายวินิจ วังताल
 นายวินิจ วังताल สมาชิกสภาผู้แทน (ราชบุรี) : ยังไม่เห็นด้วยในขณะนี้ครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิภาส อินสว่าง
 (นายวิภาส อินสว่าง สมาชิกสภาผู้แทน (สุพรรณบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิมพ์ วัฒนาลัย
 (นายวิมพ์ วัฒนาลัย สมาชิกสภาผู้แทน (นครราชสีมา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิรัตน์ คุชเชพันธุ์
 นายวิรัตน์ คุชเชพันธุ์ สมาชิกสภาผู้แทน (อ่างทอง) : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิไล เบญจลักษณ์
 (นายวิไล เบญจลักษณ์ สมาชิกสภาผู้แทน (ปัตตานี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายวิวัฒน์ อินทร์อุตม

นายวิวัฒน์ อินทร์อุตม สมาชิกสภาผู้แทน (อุดรธานี) :ไม่เห็นด้วยในขณะนี้ครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :พลเรือโท ศรี ดาวราย

พลเรือโท ศรี ดาวราย สมาชิกวุฒิสภา :ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :พลอากาศตรี ศรีศักดิ์ สุจริตธรรม

พลอากาศตรี ศรีศักดิ์ สุจริตธรรม สมาชิกวุฒิสภา :ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :พลตำรวจโท ศรีสุข มหินทรเทพ

พลตำรวจโท ศรีสุข มหินทรเทพ สมาชิกวุฒิสภา :ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :นางศิระ ปัทมาคม

นางศิระ ปัทมาคม สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา) :เห็นชอบค่ะ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :พลเรือเอก ศิริ กระจำนเตร

พลเรือเอก ศิริ กระจำนเตร สมาชิกวุฒิสภา :ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :นายศิริ พงษ์ทอง

นายศิริ พงษ์ทอง สมาชิกสภาผู้แทน (อุทัยธานี) :ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :พลอากาศเอก ศิริ เมืองมณี

พลอากาศเอก ศิริ เมืองมณี สมาชิกวุฒิสภา :ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :พลตรี ศิริ สิริโยธิน

(พลตรี ศิริ สิริโยธิน สมาชิกสภาผู้แทน (ชลบุรี) ไม่ออกเสียงในฐานะเป็นรองประธาน
รัฐสภา)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :นายสกรรจ์ สามเสน

(นายสกรรจ์ สามเสน สมาชิกสภาผู้แทน (อุดรธานี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :พันตำรวจตรี สงกรานต์ อุดมสิทธิ

(พันตำรวจตรี สงกรานต์ อุดมสิทธิ สมาชิกสภาผู้แทน (เพชรบูรณ์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :นายสงวน กนกวิจิตร

(นายสงวน กนกวิจิตร สมาชิกสภาผู้แทน (สุราษฎร์ธานี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :พลตำรวจโท สงวน จิตดาลาน

พลตำรวจโท สงวน จิตดาลาน สมาชิกวุฒิสภา :ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) :นางสงวน สัมมัต

นางสาวน สัมมนตร สมาชิกสภาผู้แทน (ปราจีนบุรี) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือโท สนต์ ชลออยู่
พลเรือโท สนต์ ชลออยู่ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสง่า วัชรภรณ์
นายสง่า วัชรภรณ์ สมาชิกสภาผู้แทน (ศรีสะเกษ) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสถาปน ศิริพันธ์
(นายสถาปน ศิริพันธ์ สมาชิกสภาผู้แทน (สกลนคร) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสนอง กฤษณะเศรณี
(นายสนอง กฤษณะเศรณี สมาชิกสภาผู้แทน (ปทุมธานี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก สอนง ถมังรักษ์สัตว์
พันเอก สอนง ถมังรักษ์สัตว์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสนั่น ชีระศรีโชติ
นายสนั่น ชีระศรีโชติ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) : เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสนธิ วิไลจิตต์
นายสนธิ วิไลจิตต์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นชอบ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก สม ชัดพันธุ์
(พันเอก สม ชัดพันธุ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก สมคิด ศรีสังคม
(พันเอก สมคิด ศรีสังคม สมาชิกสภาผู้แทน (อุดรธานี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสมชาย โลหะโชติ
นายสมชาย โลหะโชติ สมาชิกสภาผู้แทน (น่าน) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสมนึก ทองรุ่งโรจน์
นายสมนึก ทองรุ่งโรจน์ สมาชิกสภาผู้แทน (อุบลราชธานี) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสมบุญ คิริช
นายสมบุญ คิริช สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสมบูรณ์ เดชสุภา
นายสมบูรณ์ เดชสุภา สมาชิกสภาผู้แทน (ปราจีนบุรี) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสมบุรณ์ ทวีวัฒน์
(นายสมบุรณ์ ทวีวัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทน (ร้อยเอ็ด) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสมบุรณ์ บัณฑิต
นายสมบุรณ์ บัณฑิต สมาชิกสภาผู้แทน (น่าน) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : เรืออากาศเอก สมบุรณ์ ไพรินทร์
เรืออากาศเอก สมบุรณ์ ไพรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทน (ร้อยเอ็ด) : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท สมบุรณ์ วิจิตรานุช
พลโท สมบุรณ์ วิจิตรานุช สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นางสมพงษ์ อยู่ทุ่น
นางสมพงษ์ อยู่ทุ่น สมาชิกสภาผู้แทน (กาฬสินธุ์) : เห็นชอบค่ะ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสมพร จุริมาศ
นายสมพร จุริมาศ สมาชิกสภาผู้แทน (ร้อยเอ็ด) : เห็นชอบอย่างยิ่ง

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสมพล เกยุราพันธ์
นายสมพล เกยุราพันธ์ สมาชิกสภาผู้แทน (นครราชสีมา) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสมภพ ไทตระกิตย์
นายสมภพ ไทตระกิตย์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี สมศักดิ์ ปัญจมานนท์
พลตรี สมศักดิ์ ปัญจมานนท์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : ร้อยโท สมศาสตร์ รัตนศักดิ์
(ร้อยโท สมศาสตร์ รัตนศักดิ์ สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงใหม่) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือตรี สมุทร์ สทนาวิน
(พลเรือตรี สมุทร์ สทนาวิน สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสวัสดิ์ คชเสนี
(นายสวัสดิ์ คชเสนี สมาชิกสภาผู้แทน (บุรีรัมย์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสวัสดิ์ คำประกอบ
(นายสวัสดิ์ คำประกอบ สมาชิกสภาผู้แทน (นครสวรรค์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก สวัสดิ์ พรธานี

พลอากาศเอก สวัสดิ์ พรธานี สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก สวัสดิ์ ภูติอนันต์
 พลเรือเอก สวัสดิ์ ภูติอนันต์ สมาชิกสภาผู้แทน (ชลบุรี) : เห็นชอบ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสว่าง ตราชู
 (นายสว่าง ตราชู สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสว่าง อุนาพรหม
 นายสว่าง อุนาพรหม สมาชิกสภาผู้แทน (นครราชสีมา) : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสวัสดิ์ สุมาลย์ศักดิ์
 (นายสวัสดิ์ สุมาลย์ศักดิ์ สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสะไกร สามเสน
 (นายสะไกร สามเสน สมาชิกสภาผู้แทน (อุดรธานี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสะตวก เชื้อบุญมี
 นายสะตวก เชื้อบุญมี สมาชิกสภาผู้แทน (เลย) : เห็นชอบครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี สอาด ศิริรักษ์
 พลตรี สอาด ศิริรักษ์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสันต์ เทพมณี
 (นายสันต์ เทพมณี สมาชิกสภาผู้แทน (ลำพูน) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก สัมผัส พาสนงภิญโญ
 (พันเอก สัมผัส พาสนงภิญโญ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสัมพันธ์ ณ ตะกั่วทุ่ง
 นายสัมพันธ์ ณ ตะกั่วทุ่ง สมาชิกสภาผู้แทน (พังงา) : เห็นชอบครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายसानนท์ สายสว่าง
 นายसानนท์ สายสว่าง สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท สายหยุด เกิดผล
 พลโท สายหยุด เกิดผล สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสำราญ ธรรมสุนทรา
 (นายสำราญ ธรรมสุนทรา สมาชิกสภาผู้แทน (สุโขทัย) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท สำราญ แพทยกุล
 (พลโท สำราญ แพทยกุล สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก สิงห์ นาควัชร
 พันเอก สิงห์ นาควัชร สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก สิทธิ ศิลปสุขุม
 พันเอก สิทธิ ศิลปสุขุม สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสิน ดุสิตสิน
 นายสิน ดุสิตสิน สมาชิกสภาผู้แทน (สุรินทร์) : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท สุข เปรมานัน
 (พลโท สุข เปรมานัน สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุข แสนโกถิก
 นายสุข แสนโกถิก สมาชิกสภาผู้แทน (สุโขทัย) : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุจิตต์ ศีลาเจริญ
 นายสุจิตต์ ศีลาเจริญ สมาชิกสภาผู้แทน (สุพรรณบุรี) : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุจินต์ เขาวีคิษฐ์
 (นายสุจินต์ เขาวีคิษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทน (ศรีสะเกษ) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุชน ขามพูนท
 (นายสุชน ขามพูนท สมาชิกสภาผู้แทน (พิษณุโลก) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุทิน กลับเจริญ
 (นายสุทิน กลับเจริญ สมาชิกสภาผู้แทน (สมุทรปราการ) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุชน ชื่นสมจิตต์
 นายสุชน ชื่นสมจิตต์ สมาชิกสภาผู้แทน (ขอนแก่น) : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุธรรม สายศร
 นายสุธรรม สายศร สมาชิกสภาผู้แทน (แพร่) : เห็นชอบครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พระยาสุนทรพิพิธ
 (พระยาสุนทรพิพิธ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายสุปัน พูลพัฒน์

(นายสุปัน พูลพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทน (กาฬสินธุ์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): เรือตรี สุพจน์ ตั้งตระกูล
 เรือตรี สุพจน์ ตั้งตระกูล สมาชิกสภาผู้แทน (เพชรบูรณ์): ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นางสาวนา นิตยสุทธิ
 นางสาวนา นิตยสุทธิ สมาชิกสภาผู้แทน (ศรีสะเกษ): เห็นชอบด้วยคะ แต่ดิฉันคิดว่า
 รัฐบาลขณะนี้ไม่มีเกียรติ เพราะรวบรัด และไม่ใช้ชนะด้วยเหตุผล แต่ชนะด้วยเสียงข้างมาก

ประธานรัฐสภา: เอ้า พอ ๆ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): พลเอก สุรกิจ มัยลาภ
 พลเอก สุรกิจ มัยลาภ สมาชิกวุฒิสภา: ไม่เห็นชอบด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นายสุรพงษ์ ตรีรัตน์

นายสุรพงษ์ ตรีรัตน์ สมาชิกวุฒิสภา: ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): ร้อยตำรวจเอก สุรัตน์ โอโสถานเคราะห์
 ร้อยตำรวจเอก สุรัตน์ โอโสถานเคราะห์ สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา): เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นายสุรินทร์ เทพกาญจนา
 (นายสุรินทร์ เทพกาญจนา สมาชิกสภาผู้แทน (สมุทรสาคร) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): พันเอก สุรินทร์ ผลประไพ
 (พันเอก สุรินทร์ ผลประไพ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นายสุรินทร์ มาศดิตถ์

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ สมาชิกสภาผู้แทน (นครศรีธรรมราช): เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นายสุรียน ไรวา

นายสุรียน ไรวา สมาชิกวุฒิสภา: ยังไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นายสุวรรณ ชนกันญา

นายสุวรรณ ชนกันญา สมาชิกสภาผู้แทน (นครราชสีมา): ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นายสุวรรณ รื่นยศ

นายสุวรรณ รื่นยศ สมาชิกวุฒิสภา: ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา): นายเสกสกล บุญยัษฐิติ

(นายเสกสกล บุญยัษฐิติ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก เสนาะ รักธรรม
 (พลเรือเอก เสนาะ รักธรรม สมาชิกสภาผู้แทน (พระนคร) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
 หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช สมาชิกสภาผู้แทน (พระนคร) : เห็นชอบครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเสริม จินาสวัสดิ์
 นายเสริม จินาสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทน (ลำปาง) : เห็นชอบครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท เสริม ณ นคร
 (พลโท เสริม ณ นคร สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเสริม โลกเลื่อง
 (นายเสริม โลกเลื่อง สมาชิกสภาผู้แทน (อุดรดิตถ์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเสรี จีระพันธ์
 (นายเสรี จีระพันธ์ สมาชิกสภาผู้แทน (นครปฐม) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเสรี แพทย์ทวีวงศ์
 (นายเสรี แพทย์ทวีวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทน (ลพบุรี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเสรี สุชาติประคัลภ์
 นายเสรี สุชาติประคัลภ์ สมาชิกสภาผู้แทน (อุบลราชธานี) : เห็นชอบครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์
 นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ สมาชิกสภาผู้แทน (ระยอง) : เห็นชอบครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก แสง จุละจาริตต์
 พันเอก แสง จุละจาริตต์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก แสง ชมะสุนทร
 พันเอก แสง ชมะสุนทร สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก แสง จามรจันทร์
 พันเอก แสง จามรจันทร์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายแสวง ธวัชชชุม
 (นายแสวง ธวัชชชุม สมาชิกสภาผู้แทน (นครพนม) ไม่อยู่ในที่ประชุม)
 นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายแสวง พิบูลสราวุธ

(นายแสวง พิบูลสราวุธ สมาชิกสภาผู้แทน (อุดรธานี) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายแสวง พูลสุข

นายแสวง พูลสุข สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท ไสว ดวงมณี

พลโท ไสว ดวงมณี สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายหล่อ ริละชาติ

นายหล่อ ริละชาติ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลอากาศเอก หาริน หงสกุล

พลอากาศเอก หาริน หงสกุล สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี หิรัญ คีรีวัฒน์

พลตรี หิรัญ คีรีวัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา : ยังไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายเหลื่อม พันธุ์ฤกษ์

นายเหลื่อม พันธุ์ฤกษ์ สมาชิกสภาผู้แทน (สุรินทร์) : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายใหญ่ ศวิตชาติ

นายใหญ่ ศวิตชาติ สมาชิกสภาผู้แทน (นครสวรรค์) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอดุล ภูมิณรงค์

(นายอดุล ภูมิณรงค์ สมาชิกสภาผู้แทน (ยะลา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอดุล บินสอาด

(นายอดุล บินสอาด สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอดิเนาท คารพจน์

(นายอดิเนาท คารพจน์ สมาชิกสภาผู้แทน (พระนครศรีอยุธยา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอนันต์ ฉายแสง

นายอนันต์ ฉายแสง สมาชิกสภาผู้แทน (ฉะเชิงเทรา) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์

พลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอนันต์ ภัคดีประไพ

นายอนันต์ ภัคดีประไพ สมาชิกสภาผู้แทน (พิษณุโลก) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : จำลิบตรี อนันต์ เรืองกุล (จำลิบตรี อนันต์ เรืองกุล สมาชิกสภาผู้แทน (สงขลา) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : จำลิบเอก อนันต์ สุขสันต์ จำลิบเอก อนันต์ สุขสันต์ สมาชิกสภาผู้แทน (ชัยนาท) : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พระยาอรรถการีย์นิพนธ์ พระยาอรรถการีย์นิพนธ์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี อารัม เมนะคงคา พลตรี อารัม เมนะคงคา สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก อรุณ ทวาทคิน (พันเอก อรุณ ทวาทคิน สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเอก อวบ อาสานรงค์ พลเอก อวบ อาสานรงค์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท อัมพร จินตทานนท์ (พลโท อัมพร จินตทานนท์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก อัมพร ศรีแสง พันเอก อัมพร ศรีแสง สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก อาจศึก ดวงสว่าง พันเอก อาจศึก ดวงสว่าง สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอาจิ้น ลืมตั้ง นายอาจิ้น ลืมตั้ง สมาชิกสภาผู้แทน (ระนอง) : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอาณัติ กระสินธุ์ นายอาณัติ กระสินธุ์ สมาชิกสภาผู้แทน (นครปฐม) : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอาทิตย์ สุภาไชยกิจ นายอาทิตย์ สุภาไชยกิจ สมาชิกสภาผู้แทน (พัทลุง) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอายุทศ ฝ้ายคุณวงศ์ นายอายุทศ ฝ้ายคุณวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทน (มหาสารคาม) : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พันเอก อารมณ หับทิมไทย

พันเอก อารมณห์ ทับทิมไทย สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอ่ำ รองเงิน
(นายอ่ำ รองเงิน สมาชิกสภาผู้แทน (พัทลุง) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลโท อำนวย ไชยโรจน์
พลโท อำนวย ไชยโรจน์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : ร้อยตรี อำพัน ธีรฤๅชิต
ร้อยตรี อำพัน ธีรฤๅชิต สมาชิกสภาผู้แทน (ร้อยเอ็ด) : เห็นชอบ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอินทร์หล่อ สรรพศรี
นายอินทร์หล่อ สรรพศรี สมาชิกสภาผู้แทน (เชียงราย) : เห็นชอบครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอินทรีย์ จันทรสติภัย
นายอินทรีย์ จันทรสติภัย สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอุดมศักดิ์ ทั้งทอง
(นายอุดมศักดิ์ ทั้งทอง สมาชิกสภาผู้แทน (ประจวบคีรีขันธ์) ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอุดร ดันติสุนทร
นายอุดร ดันติสุนทร สมาชิกสภาผู้แทน (ตาก) : ไม่เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอุทัย พิมพ์ใจชน
นายอุทัย พิมพ์ใจชน สมาชิกสภาผู้แทน (ชลบุรี) : เห็นด้วยครับ

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายอุทัย วุฒิกุล
(นายอุทัย วุฒิกุล สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลตรี เอื้อม จีรพงศ์
(พลตรี เอื้อม จีรพงศ์ สมาชิกวุฒิสภา ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : พลเรือตรี โอภาส จามิกรณ์
พลเรือตรี โอภาส จามิกรณ์ สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วย

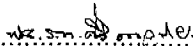
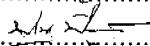
นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ (เลขาธิการรัฐสภา) : นายไอลสภ โกสิน
นายไอลสภ โกสิน สมาชิกวุฒิสภา : ไม่เห็นด้วยครับ

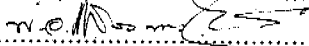
ประธานรัฐสภา : ขอเรียนคะแนนเสียงเป็นดังนี้ ผู้ที่เห็นชอบด้วยก้ำฝ่ายเสนอมิ

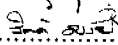
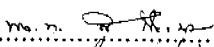
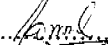
เป็นอันว่าการออกเสียงลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว ปรากฏว่ามีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วย
ไม่ถึงจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ หมติระเบียบวาระแล้ว ขอเลิกประชุม
เลิกประชุมเวลา ๑๓.๐๕ นาฬิกา

รัฐสภา

คณะกรรมการการตรวจรายงานการประชุม

ตรวจแล้ว วันที่ ๔ / พ.ย. / ๑๓

สามารถรับรองในคราวประชุม

ครั้งที่ _____

รายงานการประชุมครั้งนี้ สภา

ยังมิได้รับรอง เพราะได้มี

การปฏิวัติขึ้นเมื่อวันที่ ๑๗

พฤศจิกายน ๒๕๑๔ เป็นผลให้รัฐ

สภาต้องสิ้นสุดลง เลขาธิการ

รัฐสภา ขอรับรองความถูกต้อง

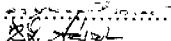
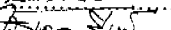
ของรายงานการประชุมครั้งนี้

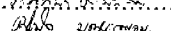
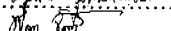
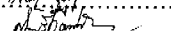

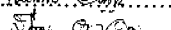
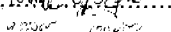
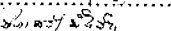
ประธานรัฐสภา

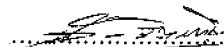
ครั้งที่ ๗/๒๕๑๓ (สามัญ)

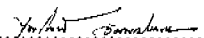
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

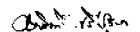

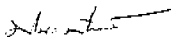

หัวหน้าแผนกกรรมการประชุม

หัวหน้ากองการประชุม

รองเลขาธิการรัฐสภา

เลขาธิการรัฐสภา

ด่วนมาก

ที่ น.ว. ๔๕/๒๕๑๔

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

๑๗ กันยายน ๒๕๑๔

เรื่อง พระราชกฤษฎีกาปิดประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๔

เรียน สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาพระราชกฤษฎีกาปิดประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๔

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมรัฐสภาสมัยสามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๔ แล้วนั้น

บัดนี้ ได้มีพระราชกฤษฎีกาปิดประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๔ ในวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๔ แล้ว ดังสำเนาพระราชกฤษฎีกาที่ได้แนบมาพร้อมนี้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ)

ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ

(นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ)

รองเลขาธิการ ทำการแทน

เลขาธิการรัฐสภา

(สำเนา)

พระราชกฤษฎีกาปิดประชุมรัฐสภา

พ.ศ. ๒๕๑๔

(พระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุลยเดช ปรี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๔

เป็นปีที่ ๒๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริว่า ตามที่ได้ตราพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ในวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔ นั้น บัดนี้ จะสิ้นกำหนดสมัยประชุมในวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๔ สมควรจะปิดประชุมได้แล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑๐ และมาตรา ๑๑๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาปิดประชุมรัฐสภา ในวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๔

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

ที่ น.ว. ๕๑/๒๕๑๔

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

เรื่อง เรียกประชุมสมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๔

เรียน สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมสมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๔

ด้วยได้มีพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมสมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา ในวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ แล้ว ดังสำเนาพระราชกฤษฎีกาที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ

(นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ)

เลขาธิการรัฐสภา

(สำเนา)

พระราชกฤษฎีกา
เรียกประชุมสมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา
พ.ศ. ๒๕๑๔

(พระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔
เป็นปีที่ ๒๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริว่า เป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ สมควรที่จะเรียกประชุม
สมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา ตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

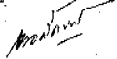
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑๑ และมาตรา ๑๑๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมสมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา
ในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

สำเนาถูกต้อง

ประไพ คัด

จี.เป็ท-ทาน

หมายเหตุ.- การประชุมรัฐสภาได้สิ้นสุดลงเพียงสมัยประชุมสามัญ พ.ศ. ๒๕๑๔ เพราะคณะ
 ปฏิวัติอันมี จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้า ได้ทำการยึดอำนาจการ
 ปกครองประเทศ ตั้งแต่เวลา ๑๔.๐๐ น. วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ และได้มี
 ประกาศของคณะปฏิวัติ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
 ๒๕๑๑ สิ้นสุดลง ทั้งให้วุฒิสภา สภาผู้แทนและคณะรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตาม
 รัฐธรรมนูญด้วย ดังสำเนาประกาศของคณะปฏิวัติข้างท้ายนี้

ฉบับพิเศษ หน้า ๑

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๑๒๔ ราชกิจจานุเบกษา ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

ประกาศของคณะปฏิวัติ

ฉบับที่ ๑

ด้วยคณะปฏิวัติซึ่งประกอบด้วย ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ตำรวจ และพลเรือน ได้ทำการยึดอำนาจปกครองประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๔ นี้เป็นต้นไป และสถานการณ์ทั้งหลายตกอยู่ภายใต้ความควบคุมของคณะปฏิวัติโดยทั่วไปแล้ว ขอให้ประชาชนอย่าได้หวาดวิตก ขอให้ประกอบกิจการงานอาชีพต่อไปตามปกติ ให้ข้าราชการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบแบบแผน ดังเช่นที่เคยปฏิบัติ พึงให้ความสะดวกและเอาใจใส่ช่วยเหลือประชาชนที่มาติดต่อ สำหรับทหารห้ามเคลื่อนย้ายกำลังทหารโดยเด็ดขาด เว้นแต่ได้รับคำสั่งจากหัวหน้าคณะปฏิวัติและให้ผู้บังคับบัญชากำลังหน่วยต่าง ๆ ของประเทศ พึงและปฏิบัติตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติแต่ผู้เดียว ให้ทุกคนตั้งอยู่ในความสงบ คณะปฏิวัติจะได้ชี้แจงเหตุผลที่จำต้องทำการยึดอำนาจครั้งนี้ให้ทราบต่อไป

คณะปฏิวัติคงทอดทูนพระมหากษัตริย์เป็นที่เคารพสักการะอยู่เสมอ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ การยึดอำนาจครั้งนี้ก็เพื่อรักษาสถาบันที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแห่งรัฐ ให้ดำรงอยู่ตลอดไป องค์พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ได้รับอารักขาจากคณะปฏิวัติอย่างปลอดภัยแล้วทุกประการ

คณะปฏิวัติให้ประกันว่า จะไม่เปลี่ยนแปลงสถาบันใด ๆ เกินกว่าความจำเป็น เพื่อความปลอดภัยของประเทศชาติ

ชนชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะทูตานุทูต กงสุล สถานทูต สถานกงสุล และองค์การระหว่างประเทศ คณะปฏิวัติได้ให้ความคุ้มครองอย่างเข้มแข็ง

อนึ่ง ขอแจ้งให้ทหารและตำรวจทั้งหลายทราบว่า การยึดอำนาจครั้งนี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้บังคับบัญชาในวงการทหาร ตำรวจ ทหารและตำรวจทุกคนยังคงอยู่ได้ผู้บังคับบัญชานั้นเดิม จึงให้ทหารและตำรวจทั้งหลายฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชานั้นเดิมต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๔

จอมพล ถ. กิตติขจร

หัวหน้าคณะปฏิวัติ

ประกาศของคณะปฏิวัติ

ฉบับที่ ๒

เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยปราศจากภัยของประชาชนทั่วประเทศ คณะปฏิวัติจึงประกาศใช้กฎหมายการศึกษาชาวอาณานิคมตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ เวลา ๒๐.๑๑ นาฬิกา เป็นต้นไป และให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บรรดาคดีที่มีข้อหาในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาตามบัญชีท้ายประกาศนี้ ซึ่งการกระทำความผิดเกิดขึ้นในหรือหลังวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ เวลา ๒๐.๑๑ นาฬิกา ให้อยู่ในอำนาจศาลทหารที่จะพิจารณาพิพากษา เว้นแต่คดีที่ต้องดำเนินในศาลคดีเด็กและเยาวชน

ข้อ ๒ ให้ศาลอาญาและศาลในเขตมณฑลทหารบกที่ ๑ และศาลจังหวัดทุกศาลในเขตจังหวัดทหารบก ลพบุรี เป็นศาลทหารกรุงเทพ ส่วนศาลจังหวัดนอกจากที่กล่าวนี้ ซึ่งอยู่ในเขตมณฑลทหารบกใด ให้เป็นศาลมณฑลทหารบกนั้น ๆ ด้วย

ศาลทหารดังกล่าวแล้ว ประกอบด้วยตุลาการสามนายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีและบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาได้

ข้อ ๓ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา ผู้พิพากษาศาลอาญาและผู้พิพากษาศาลจังหวัดทุกศาล เป็นตุลาการศาลทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารแห่งศาลนั้น ๆ ซึ่งเป็นศาลทหารตามความในข้อ ๒ ด้วย

ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาล เป็นตุลาการศาลทหาร เช่นเดียวกับผู้พิพากษาที่กล่าวแล้ว และให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในศาลภายในเขตของตน ซึ่งเป็นศาลทหารตามประกาศนี้ หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้ว ก็ให้มีอำนาจลงนามในคำพิพากษาได้ด้วย

ให้จำศาลอาญาและจำศาลจังหวัดทุกศาล เป็นจำศาลทหารแห่งศาลทหารนั้น ๆ ด้วย

ข้อ ๔ ให้พนักงานอัยการ เป็นอัยการทหารด้วย

ข้อ ๕ ให้ใช้สถานที่ทำการศาลอาญา และสถานที่ทำการศาลจังหวัดทุกศาล เป็นที่ทำการศาลทหารตามประกาศนี้ด้วย

ข้อ ๖ บรรดาคดีที่เกิดขึ้นก่อนประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ให้เป็นไปตามกฎหมายและ

ประกาศกฎอัยการศึกที่ใช้อยู่ในขณะนั้น

ข้อ ๗ เมื่อได้มีประกาศให้เลิกใช้กฎอัยการศึกแล้ว ให้ศาลทหารตามประกาศนี้ คงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามความในข้อ ๑ บรรดาที่ค้างอยู่ในศาล และบรรดาที่การกระทำผิดเกิดขึ้นก่อนวันเวลาเลิกใช้กฎอัยการศึก

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๔

จอมพล ถ. กิตติขจร

หัวหน้าคณะปฏิวัติ

บัญชีท้ายประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒

- (๑) ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตั้งแต่มาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๑๒
- (๒) ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในและภายนอกราชอาณาจักร ตั้งแต่มาตรา ๑๑๓ ถึงมาตรา ๑๒๔
- (๓) ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ ตั้งแต่มาตรา ๑๓๐ ถึงมาตรา ๑๓๕
- (๔) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ฐานเป็นอั้งยี่ ฐานเป็นช่องโจร และการมั่วสุมประทุมกันใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะประทุษร้าย หรือกระทำให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ตั้งแต่มาตรา ๒๐๔ ถึง มาตรา ๒๑๖
- (๕) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ตั้งแต่มาตรา ๒๑๗ ถึง มาตรา ๒๓๔
- (๖) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ฐานจัดหรือล่อลวงหญิงหรือเด็กหญิงไป เพื่อการอนาจาร หรือสำเร็จความใคร่ของผู้อื่น ตั้งแต่มาตรา ๒๔๒ ถึงมาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๔๕ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๒๔๒ และมาตรา ๒๔๓
- (๗) ความผิดต่อชีวิต ตั้งแต่มาตรา ๒๔๘ ถึงมาตรา ๒๕๔
- (๘) ความผิดต่อร่างกาย ตั้งแต่มาตรา ๒๕๕ ถึงมาตรา ๓๐๐
- (๙) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ฐานลักทรัพย์ วิ่งราว กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และรับของโจร ตั้งแต่มาตรา ๓๓๔ ถึงมาตรา ๓๔๐ ทวิ มาตรา ๓๕๗ และมาตรา ๓๖๐ ทวิ

ประกาศของคณะปฏิวัติ

ฉบับที่ ๓

ตามที่ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติว่า คณะปฏิวัติซึ่งประกอบด้วย ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ตำรวจ และพลเรือน ได้ทำการยึดอำนาจปกครองประเทศไว้เรียบร้อยแล้วนั้น เพื่อความเรียบร้อยในการปกครองประเทศ คณะปฏิวัติจึงให้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ สิ้นสุดลง
๒. วุฒิสภา สภาผู้แทน และคณะรัฐมนตรี สิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ
๓. องคมนตรี คงดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่อยู่ต่อไป
๔. ศาลทั้งหลายคงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษารอระงับคดีตามกฎหมาย และประกาศคณะปฏิวัติ

๕. มีกองบัญชาการคณะปฏิวัติ โดย จอมพล ถนอม กิตติขจร หัวหน้าคณะปฏิวัติ เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ของข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือน และเป็นผู้รักษาสถานการณ์ทั่วราชอาณาจักร

๖. ให้ปลัดกระทรวงทุกกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบงานในกระทรวง และบรรดาอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ว่า เป็นอำนาจของรัฐมนตรี ให้เป็นอำนาจของปลัดกระทรวง และให้ปฏิบัติราชการโดยขึ้นตรงต่อหัวหน้าคณะปฏิวัติ หรือผู้ซึ่งหัวหน้าคณะปฏิวัติมอบหมาย ราชการใดที่มีข้าราชการประจำตามกฎหมาย หรือที่เป็นปัญหาหรือเป็นนโยบาย หรือเกี่ยวข้องกับกระทรวงอื่น ให้ปลัดกระทรวงเสนอขอความวินิจฉัยต่อหัวหน้าคณะปฏิวัติ โดยผ่านทางหัวหน้ากองอำนวยการ สำหรับข้าราชการทหาร ให้ผ่านทางหัวหน้ากองอำนวยการฝ่ายทหาร สำหรับข้าราชการพลเรือนให้ผ่านทางหัวหน้ากองอำนวยการฝ่ายพลเรือน

๗. ให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ เลขาธิการ รองผู้อำนวยการ รองเลขาธิการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยเลขาธิการ ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองในส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี อยู่ในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ คงดำรงตำแหน่งต่อไป และให้หัวหน้าส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นข้าราชการการเมือง และเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการโดยขึ้นตรงต่อหัวหน้าคณะปฏิวัติ หรือผู้ซึ่งหัวหน้าคณะปฏิวัติมอบหมาย

อนึ่ง คณะปฏิบัติขอประกาศว่า คณะปฏิวัติจะไม่ทำการตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ทั้งหลายอาจพิมพ์ออกจำหน่ายได้โดยไม่ต้องผ่านการตรวจข่าวก่อน เพราะ คณะปฏิวัติเชื่อว่าหนังสือพิมพ์ทั้งหลายจะให้ความร่วมมือแก่การปฏิวัติครั้งนี้ด้วยวิธีเสนอข่าวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ตามที่เป็นจริงและด้วยความเป็นธรรม ให้ความคิดเห็นโดยบริสุทธิ์ใจ ในทางที่จะช่วยกันสร้างสรรค์ประเทศและประชาชน การกระทำใด ๆ ของหนังสือพิมพ์ที่เป็นไปในทางก่อเรื่องร้าย เสนอความเท็จแก่ประชาชน หรือปราศจากความเป็นธรรม จะถูกยับยั้งด้วยอำนาจปฏิวัติ ซึ่งจำเป็นสำหรับความปลอดภัยของประเทศชาติ ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือพิมพ์ที่ทำตนเป็นปากเสียงของชนต่างชาติออกเสียงแทนหรือเชิดชูลัทธิที่เป็นภัยต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หรือพยายามยุยงให้แตกสามัคคีในชาติในทางตรง ทางอ้อม หรือด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้องประสพการปราบปรามอย่างเด็ดขาด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๔

จอมพล ถ. กิตติขจร

หัวหน้าคณะปฏิวัติ